

รายงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ: การประเมินผลกระทบของการเข้าร่วมข้อตกลง CPTPP ต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Project name: The impact of the CPTPP participation on alcohol consumption in Thailand

(รหัสโครงการ 61-02029-0093)

ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ ผศ.ดร.เฉลิมพงษ์ คงเจริญ
ชื่อองค์กรรับทุน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กันยายน 2564

สัญญาเลขที่

รายงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ: การประเมินผลกระทบของการเข้าร่วมข้อตกลง CPTPP ต่อการบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์

(รหัสโครงการ 61-02029-0093)

ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ ผศ.ดร.เฉลิมพงษ์ คงเจริญ
ชื่อองค์กรรับทุน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Final Report

Project name: The impact of the CPTPP participation on alcohol consumption in
Thailand

(Project code 61-02029-0093)

Project manager Assistant Professor Chaleampong Kongcharoen.

Organization: Faculty of Economics, Thammasat University

This project was supported by
Center for Alcohol Studies (CAS)
Faculty of Medicine, Prince of Songkla University

September, 2021

บทคัดย่อ

การศึกษานี้วัตถุประสงค์หลักเพื่อรวบรวมประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบของการเข้าร่วมความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP, TPP-11) ต่อนโยบายควบคุมและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTPP และต้นทุนผลกระทบทางสังคม โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับการประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTPP

จากการสำรวจเอกสาร ผู้วิจัยพบว่า CPTPP น่าจะส่งผลกระทบต่อนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งนโยบายทางภาษี และไม่ใช่ภาษี ในส่วนของนโยบายภาษีนำเข้าน่าจะได้รับผลกระทบไม่มากนักเนื่องจากประเทศสมาชิก CPTPP ที่ยังเสียภาษีในอัตราสูงมีเพียงแคนาดา และเม็กซิโก ในขณะที่งานวิจัยอื่น ๆ คาดการณ์ว่านโยบายที่ไม่ใช่ภาษีที่อาจจะได้รับผลกระทบได้แก่ นโยบายเกี่ยวกับฉลาก การอนุญาตให้มีการโฆษณาผ่านทางดิจิทัล การยกเลิกการควบคุมการขายและการห้ามขายบางช่วงเวลา และกิจกรรมเพื่อสังคมของบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผู้วิจัยใช้แบบจำลอง interrupted time series สำหรับการประเมินผลกระทบของนโยบายด้านภาษีและไม่ใช่ภาษีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพบว่าอัตราภาษีสรรพสามิตส่งผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่นโยบายที่ไม่ใช่ภาษีซึ่งส่งผลต่อการบริโภค ได้แก่ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 และมาตรการด้านฉลากปี 2558 นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ประเมินผลกระทบของการลดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าจากประเทศแคนาดาและเม็กซิโก พบว่าการลดอัตราภาษีศุลกากรส่งให้การนำเข้าปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการนำเข้าของประเทศคู่ค้าทั้งสองมีค่อนข้างต่ำ

ผู้วิจัยคาดว่านโยบายที่จะได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วม CPTPP คือ นโยบายภาษีนำเข้า นโยบายการควบคุมฉลาก และ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในขณะที่นโยบายภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นนโยบายที่มีนัยสำคัญต่อการลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะไม่ได้รับผลกระทบ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบของการเข้าร่วม CPTPP ต่อนโยบายฉลาก และ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขึ้นอยู่กับกระบวนการเจรจาต่อรอง ผู้วิจัยได้กำหนดฉากทัศน์ที่น่าจะเป็นไปได้ แล้วพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของการบริโภค และต้นทุน

ผลการศึกษาพบว่า การเข้าร่วม CPTPP ทำให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นระหว่าง 0.00001 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี ในกรณีที่กระทบเฉพาะภาษีนำเข้า ไปจนถึง 1.10557 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี ในกรณีที่ภาษีนำเข้าและควบคุมฉลากได้รับผลกระทบเต็มที่ และ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้รับผลกระทบบางส่วน ในขณะที่ฉากทัศน์ที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นที่มากที่สุดคือกรณีที่ ภาษีนำเข้าและควบคุมฉลากได้รับผลกระทบเต็มที่ ในขณะที่ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้รับผลกระทบ ซึ่งจะส่งผลให้การบริโภคเพิ่มขึ้น 0.84791 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี เมื่อพิจารณาต้นทุนทางสังคมที่

เกิดขึ้นจากการเข้าร่วม CPTPP พบว่าต้นทุนทางสังคมอยู่ในช่วงระหว่าง 0.1149 ถึง 9,182 ล้านบาทต่อปี โดยที่
ฉากทัศน์ที่คณะผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเกิดขึ้นก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมเท่ากับ 7,042 ล้านบาทต่อปี

คำหลัก (Keywords):

CPTPP, เครื่องดื่มแอลกอฮอล์, แบบจำลองทางเศรษฐมิติ, ต้นทุนผลกระทบทางสังคม

Abstract

This study aims to review the literature on the Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) effect on the members focusing on the alcohol consumption control policies. Further, we postulate the effect of participating in CPTPP and the social cost of alcohol consumption changes. The main objective is to model that help us to evaluate the social cost of the restriction on alcohol control policies.

From a literature review, we find that the CPTPP might affect tax and non-tax measures on alcohol control. Regarding tariffs, the effect of tariff reductions will be small since Canada and Mexico are only two CPTPP members that Thailand has not signed any free trade agreement. For the non-tariff measures, restrictions on labeling, digital advertisement, time and place permits, and Corporate Social Responsibility (CSR) might be affected by CPTPP.

We employ the interrupted time series model to evaluate the effect of tax and non-tax measures on alcohol consumption using monthly data from 2004 to 2019. We find that the effective control policy is the excise tax. The non-tariff policies that seem to work well are the alcohol control law B.E. 2551 and the labeling measure in 2015. Furthermore, we evaluate the effect of tariff elimination for Canada and Mexico. We find that the effect size is relatively small because of the low share of both countries in alcoholic beverage import.

For Thailand, we think that the policies that will be affected are tariff, labeling measures, and alcohol control law. However, the effect on alcohol consumption hinges on the negotiation term among the members. We propose different scenarios. The increase in consumption will range between 0.00001 in liters per capita of pure alcohol (only tariff) and 1.10557 in liters per capita of pure alcohol (full effect on labeling and partial effect on alcohol control law). We suggest that the probable scenario will be a full effect on labeling and no effect on the alcohol control law, and the level of consumption will increase 0.84791 in liters per capita of pure alcohol. We can convert the change of consumption to the social cost. The cost of participating CPTPP from alcohol consumption will range from 0.1149 million baht per year to 9,182 million baht per year. The cost of the probable scenario will be 7,042 million baht per year.

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณศูนย์วิจัยปัญหาสุราที่สนับสนุนทุนวิจัยและขอขอบพระคุณหน่วยงานที่ได้ให้ข้อมูล อันได้แก่ กรมศุลกากร และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับไว้

คณะผู้วิจัย

ผศ.ดร.เฉลิมพงษ์ คงเจริญ¹

ดร.สุกัญญา จงวิไลเกษม²

อ.อ๊าวา ไอยรากาญจนกุล²

¹ คณะเศรษฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์

² คณะเศรษฐศาสตร์ ม.สงขลานครินทร์

สารบัญ

1. ชื่อโครงการ:.....	1
2. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล	1
3. กรอบแนวคิด	3
4. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และขอบเขตการดำเนินงาน.....	3
5. กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ.....	4
6. ระยะเวลาดำเนินโครงการ.....	4
7. ผลการดำเนินโครงการ.....	4
7.1 ผลการดำเนินตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด	4
7.1.1 รวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของ CPTTP ต่อนโยบายควบคุมและอัตราการใช้ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	4
7.1.2 ประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP ต่อปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุน ผลกระทบทางสังคม	15
7.2 ผลการกำกับติดตามและประเมินผล	32
7.3 วิจารณ์และสรุปผลการดำเนินงาน	32
เอกสารอ้างอิง	33
ภาคผนวก ก. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย	36
ภาคผนวก ข. ผลกระทบเมื่อไทยเข้าร่วม CPTTP ต่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยและข้อเสนอ เชิงปฏิบัติการ.....	58
ภาคผนวก ง. การสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร.....	70
ภาคผนวก จ. ชื่อและรายละเอียดผู้รับผิดชอบโครงการและคณะ	74
ภาคผนวก ฉ. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินงานมา และผลที่ได้รับตลอด โครงการ.....	75

สารบัญภาพ

รูปภาพที่ 1 แผนภูมิกรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
รูปภาพที่ 2 ปริมาณและภาษีสุราและเบียร์รายปี ในช่วงปี 2548- 2563.....	5
รูปภาพที่ 3 สัดส่วนการนำเข้าต่อปริมาณและภาษีสุราและเบียร์ทั้งหมด รายปี ในช่วงปี 2548 – 2563.....	6
รูปภาพที่ 4 แบบจำลอง interrupted time series.....	18
รูปภาพที่ 5 ปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธ์ต่อหัวรายปี 2548 – 2563 และสรุป timeline มาตรการที่สำคัญหลังการ ออก พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551.....	20
รูปภาพที่ 6 ปริมาณลิตรแห้งแอลกอฮอล์บริสุทธ์ต่อหัวและอัตราภาษีสรรพสามิตต่อปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธ์	23

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 อัตราภาษีศุราตามกฎกระทรวง กำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560	7
ตารางที่ 2 กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน	8
ตารางที่ 3 การเปลี่ยนแปลงปริมาณอนุญาตนำสินค้าข้ามพรมแดนในประเทศสวีเดน	11
ตารางที่ 4 ผลโดยรวมของดัชนีการบริโภคและดัชนีการเสียชีวิตจากโรคตับแข็งในเพศชายรายประเทศที่ศึกษา (ดัชนีปีฐาน = 100)	11
ตารางที่ 5 สรุปมุมมองผลกระทบหากไทยเข้าร่วม CPTPP ต่อการควบคุมแอลกอฮอล์	15
ตารางที่ 6 รายละเอียดและแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลอง	22
ตารางที่ 7 ผลการประมาณค่าแบบจำลองแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัว	24
ตารางที่ 8 คำอธิบายประเภทสินค้าสุรารายพิกัดศุลกากร	25
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์สมการการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีนำเข้าต่อปริมาณการนำเข้าสุราแต่ละประเภท	26
ตารางที่ 10 การเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสุราหากเข้าร่วม CPTPP	26
ตารางที่ 11 สัดส่วนการนำเข้าสุราจากประเทศแคนาดาและเม็กซิโกต่อการนำเข้ารวมและการผลิต ภายในประเทศ	27
ตารางที่ 12 ฉากทัศน์ (scenarios) ที่น่าจะเกิดขึ้น กับนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย จากการเข้าร่วม CPTPP	28
ตารางที่ 13 ผลกระทบต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการเข้าร่วม CPTPP ในแต่ละฉากทัศน์	30
ตารางที่ 14 ต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วม CPTPP ในแต่ละฉากทัศน์	31

1.ชื่อโครงการ: การประเมินผลกระทบของการเข้าร่วมข้อตกลง CPTPP ต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ชื่อโครงการ (ภาษาอังกฤษ): The impact of the CPTPP participation on alcohol consumption in Thailand

2. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership: CPTPP, TPP-11) เป็นข้อตกลงทางการค้าเสรียุคใหม่ (new generation of Free Trade Agreements: FTA) ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งลงนามในเดือนมีนาคม 2561 ที่ประเทศชิลี ประกอบไปด้วยสมาชิก 11 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไน แคนาดา ชิลี ญีปุ่น มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ เปรู สิงคโปร์ และเวียดนาม (วันที่บังคับใช้ในแต่ละประเทศแตกต่างกัน) หลังจากที่ยุทธการ TPP ถูกยกเลิกไปเมื่อประเทศสหรัฐอเมริกาถอนตัว CPTPP เป็นเขตเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีประชากร 499 ล้านคน มี GDP รวม 10.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 13.5% ของ GDP โลก

CPTPP เป็นความตกลงระหว่างประเทศ (สนธิสัญญา) ที่มีผลใช้บังคับแล้ว ดังนั้น ประเทศอื่น ๆ ที่สนใจจะร่วมเป็นภาคี รวมถึงประเทศไทยจึงต้องเข้าร่วมโดยวิธีการภาคยานุวัติ (Accession) ซึ่งต่างจากความตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ เช่น FTA หรือ RCEP ที่ไทยเข้าร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการเจรจา ปัจจุบันสิ่งที่รัฐบาลไทยกำลังพิจารณาอยู่ในขณะนี้คือขั้นตอนของการยื่นหนังสือเพื่อขอเจรจาเข้าเป็นภาคี (Formal request) ยังไม่ใช่วิธีการยื่นหนังสือภาคยานุวัติ ซึ่งยังไม่ส่งผลให้ไทยต้องผูกพันตามพันธกรณีภายใต้ CPTPP ซึ่งหากประเทศไทยตัดสินใจเข้าร่วมก็ต้องเจรจาข้อเสนอเปิดตลาดต่าง ๆ เมื่อเป็นที่ตกลงกันได้แล้ว ก็จะต้องดำเนินการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน และขอความเห็นชอบจากรัฐสภาตามกระบวนการตามรัฐธรรมนูญก่อนการภาคยานุวัติ

อย่างไรก็ดี เนื้อหาของความตกลงเป็นสิ่งที่ไม่ได้และถือได้ว่าเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำของการเข้าร่วม ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า CPTPP เป็นความตกลงที่มีมาตรฐานสูงกว่าที่ไทยเคยทำมาทั้งหมด จึงส่งผลให้ไทยจำเป็นต้องพัฒนากฎหมายภายใน (รวมถึงกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ) เพื่อรองรับพันธกรณีดังกล่าว ดังนั้น ก่อนยื่น Formal request ไทยจึงต้องศึกษาและพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนทั้งในแง่กฎหมาย ในเชิงนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ว่าประเทศไทยมีความพร้อมที่จะยกระดับมาตรฐานภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานของ CPTPP หรือไม่ เพียงใด

ภายใต้ความตกลง CPTPP นี้ได้ถูกจัดทำในรูปแบบที่เรียกว่า Negative List ซึ่งรูปแบบดังกล่าวให้ข้อมูลแก่ผู้ส่งออกและนักลงทุนว่าการประกอบธุรกิจของตนในรัฐภาคีอื่นมีเงื่อนไขในการเข้าถึงตลาดหรือไม่ สำหรับแนวทางการจัดทำรายการข้อผูกพัน การเปิดตลาดในรูปแบบนี้ รัฐภาคีต้องผูกพันการเปิดตลาดการค้าบริการและการลงทุนในทุกสาขาหรือทุกกิจกรรมอย่างเสรี ยกเว้นสาขาหรือกิจกรรมที่ได้รับมาตรการที่มีอยู่ของภาคีไว้ในรายการข้อผูกพันของตน ซึ่งแต่ละรัฐภาคีมีระดับการเปิดตลาดการค้า การบริการ และการลงทุนที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับรายการข้อผูกพันในภาคผนวกของความตกลงนั้นนั่นเอง

ความพิเศษของ CPTPP มีอยู่ 3 ประการ คือ (1) รวมข้อตกลงที่ไม่เป็นการพาณิชย์ (non-commercial) ด้วย เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับแรงงาน สิ่งแวดล้อม และความยั่งยืน (2) มีรายละเอียดที่มากกว่า FTA หรือ WTO เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการลงทุน การแข่งขันทางการค้า การจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ e-commerce ส่งเสริม SMEs และให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการปรับตัว (3) รวมถึงการคุ้มครองพืชและสัตว์ในการค้าระหว่างประเทศ ทรัพย์สินทางปัญญา (intellectual property rights) การคุ้มครองทางการค้า (trade protection) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (rules of origin) มาตรการด้านความโปร่งใสและด้านการคอร์รัปชัน และข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนและรัฐ (Investor-State Dispute Settlement: ISDS)

แม้ว่าประเทศไทยจะไม่เข้าร่วม CPTPP ก็จะเกี่ยวข้องกับ TPP ทางอ้อมอยู่แล้วจากการที่กลุ่มประเทศ ASEAN ได้แก่ บรูไน สิงคโปร์ เวียดนาม และมาเลเซีย เข้าร่วม CPTPP และไทยยังมีข้อตกลงทวิภาคี (bilateral agreement) กับญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ชิลี และ เปรู อีกด้วย ไม่มีข้อตกลงทางการค้ากับแคนาดา เม็กซิโก และสหรัฐอเมริกา เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ไทยจำเป็นต้องชั่งน้ำหนักการเข้าร่วม CPTPP ว่าจะได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ เพราะข้อได้เปรียบที่อาจได้รับการเข้า

ร่วมที่คุ้มค่าคือการมีข้อตกลงการค้าเสรีกับสหรัฐฯ หากสหรัฐฯ เปลี่ยนใจกลับมาเข้าร่วม CPTPP อีกครั้ง อันจะทำให้ไทยมีอำนาจต่อรองมากขึ้นเมื่อรวมการเจรจาประเทศสมาชิกอื่นๆ เมื่อเทียบกับข้อตกลงทวิภาคี ทั้งนี้ ประเทศไทยมีการส่งออกไปยังประเทศแคนาดาและเม็กซิโกรวมกันเพียงร้อยละ 3.7¹ เท่านั้น ในทางกลับกัน ก็มีข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นหากเข้าร่วม เช่น ประเทศเปรูที่ขาดดุลทางการค้า (balance of trade) กับไทย อาจเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงสัมปทานภาษี (tariff concessions) หรือ ออสเตรเลียอาจเรียกร้องให้เจรจาเรื่องภาษีที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตีแมลงออลได้ เพราะแม้ว่าภาษีนำเข้าจะไม่มีแล้วแต่ภาษีสรรพสามิตนั้นยังคงอยู่ในอัตราที่สูง เป็นต้น

การเข้าร่วม CPTPP จะส่งผลให้ราคาสินค้าและบริการต่าง ๆ มีแนวโน้มลดลง (ยกเว้นยา เพราะมีการคุ้มครองสิทธิบัตร) โดยการเพิ่มระยะเวลาผูกขาดให้มากกว่าปัจจุบันที่ 50 ปี และผลต่อเนื่องจากการต้องยอมรับเงื่อนไข UPOV1991 Convention ที่คุ้มครองการคิดค้นพืชพันธุ์ใหม่ให้สามารถผูกขาดได้เป็นระยะเวลา 20 – 25 ปี²) สำหรับผลต่อนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในการลดการบริโภคแอลกอฮอล์ของไทย สามารถแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้

- (1) ภาครัฐอาจจะถูกแทรกแซงจากธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากข้อบทที่ 25 เรื่องความสอดคล้องของกฎระเบียบ (regulatory coherence) เป็นข้อบทใหม่ที่ยังไม่เคยถูกนำมาใช้กับความตกลงการค้าเสรีฉบับอื่นมาก่อน เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการสุราสามารถแทรกแซงภาครัฐ โดยมีส่วนร่วมในการแก้ไขนโยบายและกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงกฎหมายภาษีสรรพสามิตได้อย่างชอบธรรม
- (2) ผู้ประกอบการสุราต่างประเทศอาจเรียกร้องให้แก้ไขพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ในประเด็นการควบคุมการโฆษณา การสื่อสารการตลาด และการควบคุมผลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอ้างว่าเป็นกฎหมายที่ขัดกับความตกลง CPTPP ในข้อบทที่ 8 เรื่องอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade: TBT)
- (3) ความตกลง CPTPP ในข้อบทที่ 9 มีเนื้อหากำหนดให้ภาครัฐมีหน้าที่ส่งเสริม CSR ของภาคธุรกิจ อาจกลายเป็นจุดอ่อน ให้กลุ่มธุรกิจสุราใช้กิจกรรม CSR เป็นช่องทางส่งเสริมการขายในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปได้อย่างเปิดกว้าง อันเป็นการขัดแย้งกับพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
- (4) รัฐบาลไทยอาจถูกผู้ประกอบการสุราต่างประเทศฟ้องร้องได้ หากไม่ปฏิบัติตามความตกลง CPTPP แม้ว่าการระงับข้อพิพาทแบบ ISDS (Investor-State Dispute Settlement) ที่เปิดให้เอกชนต่างประเทศฟ้องรัฐบาลได้ จะถูกระงับใช้เป็นการชั่วคราว เพราะในอนาคตอาจมีการเจรจาบทวนให้นำ ISDS มาใช้ในอนาคต มาตรการต่างๆ ที่คุ้มครองผู้บริโภค มีความสัมพันธ์ต่อการถูกฟ้องร้องจากนักลงทุน เช่น การควบคุมการขายหรือการบริโภค บริการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การห้ามขายบางเวลา เพราะขัดกับการส่งเสริมให้เปิดแข่งขันบริการ การจัดจำหน่ายและโลจิสติกส์ การอนุญาตให้โฆษณาข้ามพรมแดน และการขายข้ามประเทศโดยไม่ต้องตั้งบริษัทในประเทศไทย
- (5) ยับยั้งไม่ให้รัฐบาลสามารถที่จะออกกฎ ระเบียบ เพื่อควบคุมสื่อดิจิทัล ภายใต้ข้อตกลงทางการค้าเกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และดิจิทัล

สำหรับประเทศไทยเอง รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2560 มีช่องโหว่ที่เอื้อให้รัฐบาลมีอำนาจทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศได้ เพราะถึงแม้ว่า มาตรา 178 จะมีหลักการควบคุมตรวจสอบ (control) การทำหนังสือสัญญาของฝ่ายบริหารโดยต้อง ขอความเห็นชอบจากรัฐสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ อันเป็นการสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ และรัฐธรรมนูญของประเทศอื่น ๆ ในเรื่องความสามารถของรัฐในการทำหนังสือสัญญาและตัวบุคคล ผู้กระทำการแทนรัฐโดยไม่จำเป็นต้องแสดงเอกสารการมอบอำนาจเต็ม ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารผู้มีอำนาจ ในการทำหนังสือสัญญาแล้ว แต่ตัดการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งอาจส่งผลให้ประเทศไทย

¹ The CPTPP: What is it – and Should Thailand Join? โดย Tanva Mahitvanichcha, Partner, Grant Thornton (ที่มา <https://www.austchamthailand.com/what-needed-to-know-about-cptpp/>)

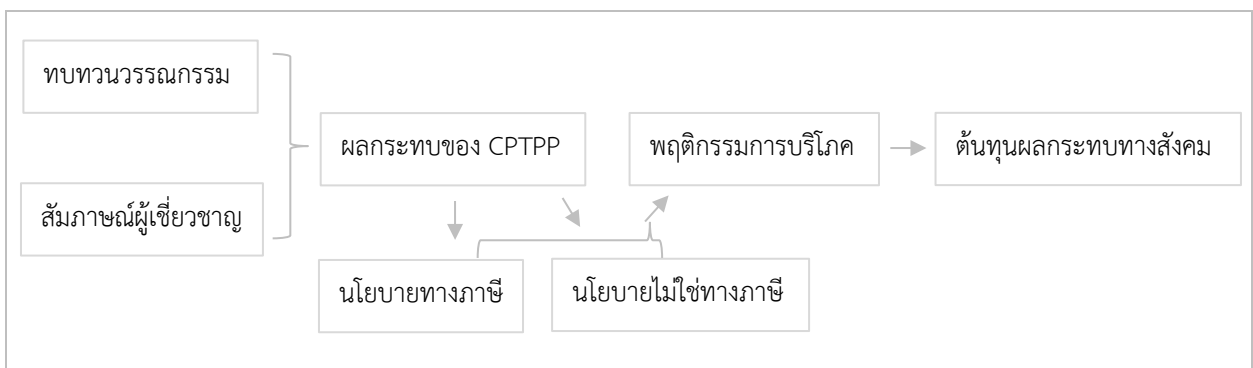
² What Deputy PM Somkid didn't say: disasters loom large as Thai government eager to join CPTPP (ที่มา <https://www.bilaterals.org/?what-deputy-pm-somkid-didn-t-say&lang=en>)

เสียเปรียบในทุกกรณี หากเข้าร่วมจะต้องมีมาตรการการเยียวยาผู้ที่เสียผลประโยชน์ และหาทางใช้ข้อสงวนการยกเว้นสินค้าหมวด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออกจากภาระจากรวม ดังเช่นที่เวียดนามและมาเลเซียเจรจายกเว้นยาสูบ

จากประเด็นความสำคัญดังกล่าวข้างต้น เราควรที่จะพิจารณาสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับโครงสร้างตลาดเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ อันอาจเกิดผลกระทบต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบต่อสังคมจากการเปลี่ยนแปลงการบริโภค

3. กรอบแนวคิด

การศึกษานี้ คณะผู้วิจัยจะทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบของข้อตกลงทางการค้าต้นนโยบายควบคุม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและสำรวจงานศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งผลกระทบของ CPTPP สามารถแบ่ง ได้ออกเป็นผลกระทบต่อนโยบายทางภาษี และนโยบายที่ไม่ใช่ทางภาษี ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะประเมินการเปลี่ยนแปลงในรูปปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประเมินการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวในรูปของ ต้นทุนผลกระทบทางสังคม

รูปภาพที่ 1 แผนภูมิกรอบแนวคิดการวิจัย

4. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และขอบเขตการดำเนินงาน

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักของประการได้แก่

(1) เพื่อรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของ CPTPP ต่อนโยบายควบคุมและอัตราภาษีการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์

(2) ประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTPP ต่อปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุนผลกระทบทาง สังคม

เป้าหมายของโครงการเพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTPP ต่อปริมาณการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุนผลกระทบทางสังคม

ขอบเขตของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 จำกัดเฉพาะการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการค้าเสรี เพื่อทราบถึงหลักการและเหตุผลของการเข้าร่วม CPTPP และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อนโยบายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ทั้งนโยบายทางภาษีและไม่ใช่ภาษี

สำหรับวัตถุประสงค์ที่ 2 ขอบเขตของการวิจัยจะนำข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 และข้อมูลทุติยภูมิ มาวิเคราะห์ผลกระทบของ CPTPP ที่ส่งผ่านมาทางนโยบายทางภาษีและไม่ใช้ภาษีของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มายังพฤติกรรมการบริโภค ด้วยแบบจำลองทางเศรษฐมิติ อีกทั้ง การศึกษาจะครอบคลุมถึงการประเมินต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการเปลี่ยนแปลงการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วย

5. กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ

ขอบเขตเชิงพื้นที่ คือ ครอบคลุมทั่วประเทศไทย เนื่องจากการเข้าร่วม CPTPP จะกระทบผู้ผลิตและผู้บริโภคทั่วประเทศ

6. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

15 มีนาคม 2564 – 15 กันยายน 2564

7. ผลการดำเนินโครงการ

7.1 ผลการดำเนินตามเป้าหมาย/ตัวชี้วัด

7.1.1 รวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของ CPTPP ต่อนโยบายควบคุมและอัตราการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

7.1.1.1 ทบทวนวรรณกรรม

ก) ภาพรวมอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย³

อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในปี 2560 มีมูลค่าประมาณ 3.7 แสนล้านบาท (หรือ มีปริมาณการซื้อ-ขายประมาณ 2 ล้านลิตร) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีมูลค่าตลาดสูงสุด 2 อันดับแรก คือ เบียร์ และสุรา โดยมีสัดส่วนมูลค่าประมาณ 54 เปอร์เซ็นต์ และ 45 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

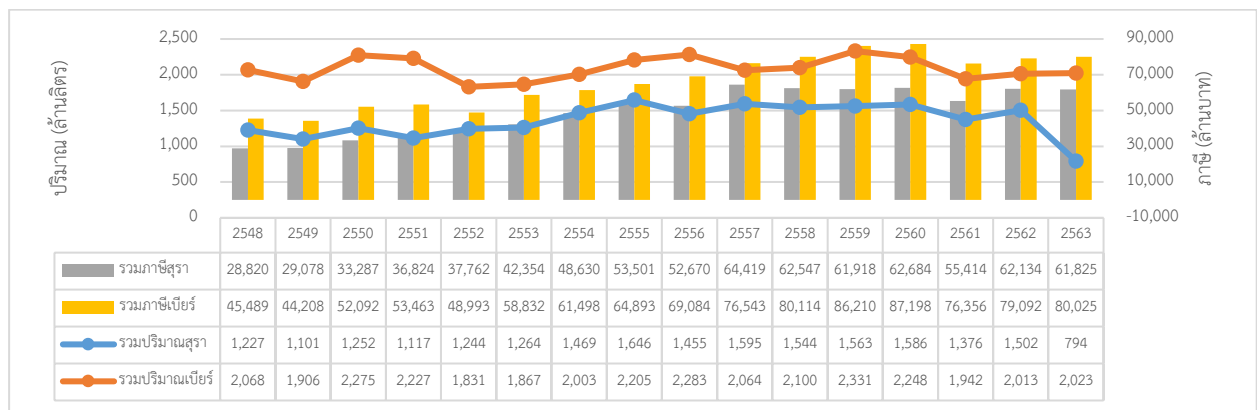
อุตสาหกรรมเบียร์มีผู้ผลิตรายใหญ่ 2 ราย คือ บจก.บุญรอดบริวเวอรี่ และ บมจ.ไทยเบฟเวอเรจ โดยผู้ผลิตทั้ง 2 รายมีส่วนแบ่งตลาดรวมกันได้ 93 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณจำหน่ายเบียร์ภายในประเทศ ในขณะที่อุตสาหกรรมสุรา บมจ.ไทยเบฟเวอเรจเพียงรายเดียวมีส่วนแบ่งตลาดประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ สาเหตุสำคัญที่อุตสาหกรรมแอลกอฮอล์มีผู้ผลิตรายใหญ่เพียง 2 ราย เนื่องจากธรรมชาติของอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง อีกทั้งมีกฎระเบียบเป็นอุปสรรคในการเข้ามาแข่งขันของผู้ผลิตรายใหม่ การผลิตของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย 94 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณการผลิตรวมทั้งหมดเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ในขณะที่ 6 เปอร์เซ็นต์ที่เหลือ เป็นการส่งออกไปยังประเทศต่างๆโดยมีประเทศพม่า จีน และญี่ปุ่น เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญสำหรับสุรา และประเทศพม่า กัมพูชา และ UAE เป็นตลาดส่งออกที่สำคัญของเบียร์ โดยประเทศไทยมีการนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 1 ถึง 3 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณการบริโภคภายในประเทศ โดยใน พ.ศ. 2563 ประเทศไทย

³ วรรณง ยงพิศาลภพ (2562) แนวโน้มธุรกิจและอุตสาหกรรม ปี 2562-64: อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม, วิจัยกรุงศรี

(https://www.krungsri.com/bank/getmedia/77793dc9-0214-4a51-9dd1-cd16af17ebcd/IO_Beverage_190503_TH_EX.aspx)

นำเข้าเครื่องตัดที่มีแอลกอฮอล์จากประเทศสหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และ จีน สูงสุดเป็น 3 อันดับแรกเมื่อวัดจากมูลค่าการนำเข้า⁴

ปริมาณและภาษีจัดเก็บของสุราและเบียร์โดยกรมสรรพสามิต ตั้งแต่ปี 2548 – 2563 มีแนวโน้มดังรูปภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า คนไทยนิยมบริโภคเบียร์มากกว่าสุรา โดยปริมาณสุราและเบียร์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ในช่วงแคบ แต่ภาษีจัดเก็บเพิ่มขึ้นในช่วงก่อนปี 2560 และลดลงเล็กน้อยหลังจากนั้น เป็นการสะท้อนว่า ในช่วงปี 2548 – 2560 แม้ว่าจะมีการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้นแต่ปริมาณการบริโภคมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก แม้จะไม่ลดลงแต่ก็ไม่เพิ่มขึ้นเช่นกัน และไม่เห็นผลชัดเจนจากการปรับภาษีตามอัตราภาษีสุราตามกฎกระทรวง กำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2556 แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีสรรพสามิตไปใช้ พ.ร.บ. ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 นั้น ส่งผลให้เห็นการบริโภคที่ลดลงเล็กน้อย สำหรับปี 2563 การบริโภคสุราลดลงประมาณครึ่งหนึ่ง คาดว่าเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด19 ที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์กันน้อยลง แต่การจัดเก็บภาษีแทบจะไม่ลดลงจากปีก่อนหน้าเลย เนื่องจากมีการเก็บภาษีจากโรงงานและสินค้าไปค้างที่สต็อก⁵

ที่มา กรมสรรพสามิต

รูปภาพที่ 2 ปริมาณและภาษีสุราและเบียร์รายปี ในช่วงปี 2548- 2563

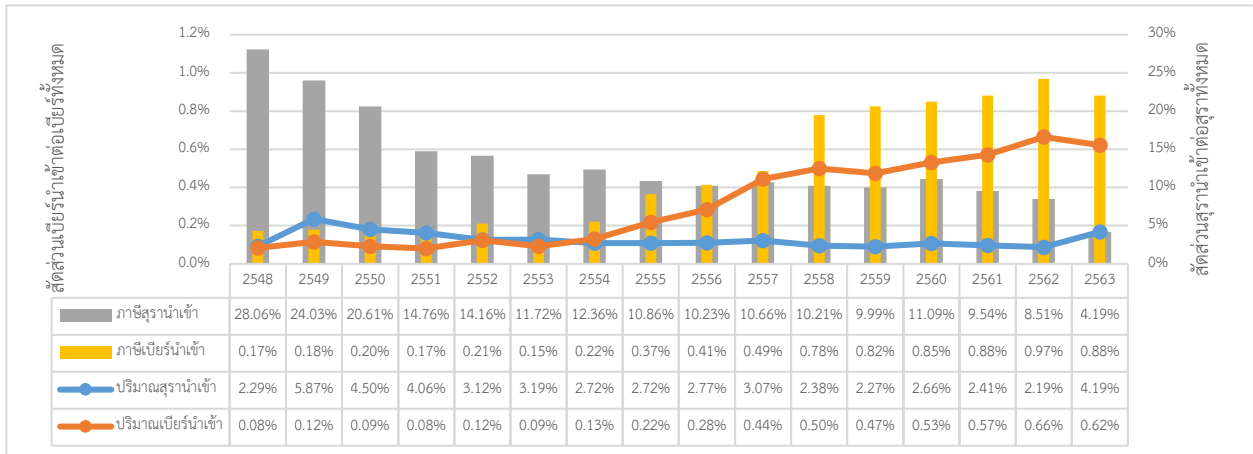
จากรูปภาพที่ 3 สัดส่วนภาษีสุรานำเข้าลดลงจากปี 2548 – 2553 และทรงตัวหลังจากนั้น ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการปรับการยกเว้นอากรศุลกากรสำหรับพิกัดประเภท 22.03 เบียร์ที่ทำจากมอลต์ ใน FTA ไทย – ออสเตรเลีย และ ไทย - นิวซีแลนด์ ในปี 2553 และ ไทย – ญี่ปุ่น ในปี 2555⁶ ในขณะที่สัดส่วนปริมาณสุรานำเข้าค่อนข้างคงที่ สัดส่วนปริมาณและภาษีเบียร์นำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการปรับการยกเว้นอากรศุลกากรสำหรับพิกัดประเภท 22.03 เบียร์ที่ทำจากมอลต์ ใน FTA ไทย – ออสเตรเลีย และ ไทย - นิวซีแลนด์ ในปี 2553 และ ไทย – ญี่ปุ่น ในปี 2555 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของการนำเข้าสุราก็ยังคงมากกว่าเบียร์

⁴ ข้อมูลจาก ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

(<http://tradereport.moc.go.th/Report/Default.aspx?Report=MenucomTopNRecode&imextype=0&Option=4&Lang=Th&comcode=408000000>)

⁵ <https://www.thaipost.net/main/detail/78635>

⁶ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น ใน ราชกิจจานุเบกษา 6 มกราคม 2555

รูปภาพที่ 3 สัดส่วนการนำเข้าต่อปริมาณและภาษีสรรพสามิตและเบียร์ทั้งหมด รายปี ในช่วงปี 2548 – 2563

ที่มา กรมสรรพสามิต

ข) สถานการณ์การบริโภคแอลกอฮอล์ของไทย⁷

ข.1) การบริโภคแอลกอฮอล์

ข้อมูลจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา⁸ พบว่า ปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์ต่อปีต่อหัวของประชากรไทยในช่วงระหว่างปี 2550 ถึง 2560 มีแนวโน้มที่ค่อนข้างคงที่ ในขณะที่ปี 2561 และ ปี 2562 มีปริมาณที่ลดลง ในขณะที่ช่วงปี 2541 ถึง 2549 ปริมาณการบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและลดลงในปี 2552 ในขณะที่ความชุกของผู้บริโภคผู้ใหญ่จากการสำรวจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นระหว่างปี 2550 ถึง 2557 และลดลงในการสำรวจปี 2560

ข.2) นโยบายที่เกี่ยวข้องของการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน

ข.2.1) นโยบายทางภาษี

(1) โครงสร้างภาษี

ภาษีสรรพสามิตเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต⁹ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งล่าสุดตาม พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 นั้น ได้ลดความซับซ้อนของการจัดเก็บภาษีลงและป้องกันการแจ้งราคาที่ใช้คำนวณภาษีต่ำกว่ามูลค่าจริงได้มาก เพราะ (1) ลดความละเอียดของอัตราภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภท และ (2) เปลี่ยนมาใช้ราคาขายปลีกทั่วไปตามท้องตลาด แทนที่จะเป็นราคาหน้าโรงงานหรือราคาขายช่วงสุดท้ายเช่นในอดีต ซึ่งเป็นการเพิ่มความโปร่งใส อันจะนำไปสู่การเพิ่มการจัดเก็บภาษีได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนบริโภคสุราที่มีดีกรีต่ำและลดปัญหาสุราเถื่อนอีกด้วย

(2) อัตราภาษี

⁷ สำหรับรายละเอียดและข้อมูลในอดีตสามารถอ่านได้จาก “รายงานสถานการณ์การดำเนินนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2551-2561”

⁸ รายงานสถานการณ์การดำเนินนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2551-2561

⁹ การปรับโครงสร้างอัตราภาษีสรรพสามิตรอบก่อนหน้านี้นี้ ได้แก่ อัตราภาษีสุราตามกฎหมายกระทรวง กำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2556 (บังคับใช้ 3 กันยายน 2556) อัตราภาษีสุราตามกฎหมายกระทรวง กำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2546 (บังคับใช้ 21 มกราคม 2546) อัตราภาษีสุราตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 103 (พ.ศ. 2534) ออกตามความในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (บังคับใช้ 1 มกราคม 2535) ฯลฯ

- **ภาษีศุลกากร**¹⁰ (custom duty): คิดอัตราอากรร้อยละ 60 ของราคา C.I.F (ยกเว้นเอทิลแอลกอฮอล์ ฯลฯ ประเภท 22.07) แต่มีข้อยกเว้นทางการค้า (FTA) ต่างๆที่ลดให้เหลือ 0% ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ บรูไน และอินโดนีเซีย (ATIGA, 2553; ยกเว้นบรูไนและอินโดนีเซียด้วยเหตุผลทางศาสนา) เวียดนาม ลาว กัมพูชา และพม่า (2558) ออสเตรเลีย (TAFTA, 2568) นิวซีแลนด์ (TNZCEP, 2568) และญี่ปุ่น (JTEPA; 2555) เปรูและไชเคอร์, 2560) สุรา)
- **ภาษีสรรพสามิต**¹¹ (excise tax): กฎหมายจะใช้จำนวนที่สูงกว่าระหว่าง อัตราภาษีตามมูลค่า (Ad valorem tax) และอัตราภาษีตามปริมาณ (Specific tax) โดยวิธีการคำนวณเป็นดังนี้ (ใช้ตารางที่ 1 ประกอบ)

ภาษีตามมูลค่า = ราคาขายปลีกแนะนำไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม × อัตราภาษีสรรพสามิต

ภาษีตามปริมาณลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ = (ดีกรี/100) × ขนาดบรรจุ (ลิตร) × อัตราภาษีสุราตามปริมาณลิตรฯ

- **ภาษีอื่นๆ**ที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์: ภาษีสรรพสามิตเพื่อราชการท้องถิ่น¹² เก็บในอัตรา 10% ของภาษีสรรพสามิต
- **เงินบำรุง** (Earmark tax) เข้ากองทุนและองค์กรต่าง ๆ รวมเป็นร้อยละ 7.5 ของภาษีที่เก็บจากสุราและยาสูบ ได้แก่ ภาษีส่งเสริมสุขภาพ¹³ (2%) ภาษีบำรุงกองทุนพัฒนาการกีฬา¹⁴ (2%) ภาษีบำรุงองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ¹⁵ (1.5%) ภาษีบำรุงกองทุนผู้สูงอายุ¹⁶ (2%)
- **ภาษีมูลค่าเพิ่ม** เรียกเก็บจากผู้บริโภค 7% ของราคาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 1 อัตราภาษีสุราตามกฎหมายกระทรวง กำหนดเพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

ประเภท ที่	รายการ	อัตราภาษี	
		ตามมูลค่า (%)	ตามปริมาณ หน่วย ¹⁷ ละ (บาท)
13.01	(1) สุราแช่		
	(ก) ชนิดเบียร์	22	430
	(ข) ชนิดไวน์และสปาร์กลิงไวน์ที่ทำจากองุ่น		
	(1) ที่มีราคาขายปลีกแนะนำไม่เกิน 1,000 บาท	0	1,500
	(2) ที่มีราคาขายปลีกแนะนำเกิน 1,000 บาท	10	1,500
	(ค) ชนิดสุราแช่ผลไม้ที่มีส่วนผสมขององุ่นหรือไวน์องุ่น	10	150
	(1) ที่มีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน 7 ดีกรีและมีขนาดบรรจุไม่เกิน 0.33 ลิตร		
	(2) ชนิดอื่นๆนอกจาก (1)		
	(2.1) ที่มีราคาขายปลีกแนะนำไม่เกิน 1,000 บาท	0	900
	(2.2) ที่มีราคาขายปลีกแนะนำเกิน 1,000 บาท	10	900
	(ง) ชนิดอื่นๆนอกจาก (ก) (ข) และ (ค)	10	150

¹⁰ พระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. 2560 และ พระราชกำหนดเพิกัดอัตราศุลกากร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2559

¹¹ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 และกฎกระทรวง กำหนดเพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

¹² พระราชกฤษฎีกา กำหนดอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560

¹³ พระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544

¹⁴ พระราชบัญญัติ การกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558

¹⁵ พระราชบัญญัติองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551

¹⁶ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2560

¹⁷ ต่อปริมาณ 1 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ซึ่งขึ้นสูตรด้วยเครื่องวัดของกรมสรรพสามิตหรือที่กรมสรรพสามิตรับรอง

ประเภท ที่	รายการ	อัตราภาษี	
		ตามมูลค่า (%)	ตามปริมาณ หน่วย ¹⁷ ละ (บาท)
13.02	(2) สุรากลั่น		
	(ก) ชนิดสุราขาว	2	155
	(ข) ชนิดอื่น ๆ นอกจาก (ก)		
	(1) ชนิดสุราสามทับ		
	(1.1) ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรมหรือการแพทย์หรือเภสัชกรรมหรือ วิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศ กำหนด	0	0
	(1.2) ที่นำไปทำการแปลงสภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีประกาศกำหนด	0	0
	(1.3) การอื่น ๆ นอกจาก (1.1) และ (1.2)	0	6
	(2) ชนิดอื่น ๆ นอกจาก (1)	20	255

ที่มา กฎกระทรวง กำหนดเพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และบัญชีเพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติ
ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

หมายเหตุ สุราที่มีส่วนผสมของทั้งสุราแช่และสุรากลั่นให้พิจารณาจากดีกรี หากไม่เกิน 15 ดีกรีถือเป็น สุราแช่ หากเกิน 15 ดีกรีถือ
เป็น สุรากลั่น

ข.2.2) นโยบายที่ไม่ใช่ภาษี

มีการใช้กฎหมายต่างๆควบคุมปัญหาที่จะเกี่ยวเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายฉบับต่อเนื่องมาจากการ
ออกพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 (ตารางที่ 2 และมีรายละเอียดเพิ่มเติมด้านกฎหมายในภาคผนวก ก.) เนื้อหา
สำคัญในแต่ละฉบับสามารถจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ๆได้ ดังนี้ (1) การโฆษณา คำเตือน และฉลาก (2) การห้ามขายและห้าม
บริโภค (3) การกำหนดสถานที่และบริเวณห้ามบริโภค และ (4) วัน เวลา และการเข้าถึงทางกายภาพ

ตารางที่ 2 กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน

ปี	นโยบาย/ กฎหมาย/ มาตรการ
2551	พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 26 กำหนดเรื่องฉลากคำเตือนบนบรรจุภัณฑ์ มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนด (สถานที่ห้ามขาย) มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด มาตรา 29(1) ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ (กำหนดอายุผู้ซื้อชั้น ต่ำ (MLPA)) มาตรา 29(2) ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอาการเมามายจนทรงสติไม่ได้ (ห้ามเสิร์ฟให้ผู้ที่มี อาการเมามาย) มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนด (สถานที่ห้ามดื่ม) มาตรา 32 ห้ามโฆษณาตัวผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิงบนโทรทัศน์ วิทยุ ป้ายโฆษณา และโรง ภาพยนตร์

ปี	นโยบาย/ กฎหมาย/ มาตรการ
	มาตรา 33 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการบำบัดรักษา การคัดกรองและคำแนะนำแต่เนิ่น
2553	กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงผลสัญลักษณ์เพื่อประกอบการโฆษณาหรือ ประชาสัมพันธ์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553 ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง ห้ามมิให้นำเข้าไปหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุก ประเภทในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2553 (สถานที่ห้ามขาย)
2555	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการ โรงงาน พ.ศ. 2555 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. 2555 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555
2556	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน สวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2556
2557	ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง รูปแบบของข้อความคำเตือนประกอบภาพ สัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2557
2558	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานี ขนส่ง พ.ศ. 2558 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง รถไฟ พ.ศ. 2558 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน ท่าเรือโดยสารสาธารณะ พ.ศ. 2558 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. 2558 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2558 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558 ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับฉลากของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558
2560	พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ปรับระบบใบอนุญาต โดยยกเลิกพ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493 กฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 กำหนดระดับ แอลกอฮอล์ในกระแสดเลือด (BAC)
2561	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการหรือลักษณะห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการใช้เครื่อง จ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณร้านค้าสะดวกซื้อ พ.ศ. 2561

ปี	นโยบาย/ กฎหมาย/ มาตรการ
2563	ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563
-	มาตรการของกรมการขนส่งทางบก และ สตช. มีการ คุมตรวจระดับแอลกอฮอล์ กรมการขนส่งทางบก สตช. และ พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ลักษณะ 19 บทกำหนดโทษ มาตรา 147-163

ที่มา กรมควบคุมโรค (เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/law.php?law=3>)

นโยบายที่ไม่มีการใช้ในไทย

นอกจากนโยบายที่ได้รวบรวมไว้ข้างต้นแล้ว ประเทศไทยไม่มีนโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมใช้ในต่างประเทศดังนี้ (1) การกำหนดราคาขั้นต่ำ (2) การให้รัฐเป็นเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว (3) การกำหนดความหนาแน่นของจุดจำหน่าย (4) การไม่ทนต่อการดื่มแล้วขับ (zero tolerance) (5) การรณรงค์ทางสื่อมวลชน (mass media campaigns) และ (6) การจัดกิจกรรมทางสังคม

ค) การเข้าร่วมข้อตกลงทางการค้าและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ CPTPP และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นยังมีในปริมาณที่จำกัด เนื่องจากการลงนามความร่วมมือเกิดขึ้นมาได้เพียงประมาณ 3 ปี ดังนั้น การบังคับใช้กฎต่างๆจึงยังไม่สมบูรณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นก็ยังไม่แน่ชัด คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการรวบรวมบทเรียนจากการเข้าร่วมข้อตกลงทางการค้าที่เคยเกิดขึ้นในอดีตทั้งที่ไทยเข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมไว้ในส่วนนี้

ค.1) งานศึกษาในต่างประเทศ

มีงานวิจัยจำนวนหนึ่ง (เช่น Mäkelä et al., 2008; Stafström & Östergren, 2014; Nelson & McNall, 2017; Stafström, 2018) ศึกษาการที่ประเทศสวีเดนเข้าร่วม FTA กับสหภาพยุโรป (the European Union: EU) ในปี 2538 จึงมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงกฎต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แม้ว่านโยบายทางแอลกอฮอล์จะเป็นส่วนสำคัญสำหรับนโยบายทางสังคมของสวีเดนก็ตาม เช่น การอนุญาตนำสินค้าข้ามพรมแดนโดยไม่เสียภาษีนำเข้า (traveler's duty-free allowance) ของเปียร์ ไวน์ และ สุรากลั่น (distilled spirits) หรือ ผลิตภัณฑ์ขั้นกลาง (intermediate products) ที่เกี่ยวข้อง เช่น ไวน์ผสมเหล้า (fortified wine) โดยในปี 2542 EU บังคับให้ทุกประเทศในสหภาพจำกัดปริมาณ travel allowance ให้เท่ากันหมด (harmonization) ภายในปี 2547 (ตารางที่ 3) ประกอบกับการที่ประเทศเดนมาร์กลดภาษีที่เก็บจากสุรากลั่นลง 45% ในปี 2546 ทำให้ส่วนต่างของราคาสุรากลั่นระหว่างสวีเดนและเดนมาร์กยิ่งมาก และยิ่งทำให้เกิดการนำสุรากลั่นข้ามพรมแดนจากเดนมาร์กมาบริโภคในสวีเดนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีการยกเลิกการจำกัดการขายออนไลน์ในสวีเดนในปี 2550 อีกด้วย อย่างไรก็ตาม อายุขั้นต่ำของผู้ดื่มและเวลาทำการของร้านขายปลีกแบบผูกขาด (retail monopoly stores) ยังคงเดิมที่ 20 ปี และเปิดในช่วง 9:00 – 18:00 น. ตามลำดับ การเข้าร่วม EU ส่งผลให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตัวอย่างจำนวน 4,910 คนที่อาศัยทางตอนใต้ของสวีเดน (Scania county) ระหว่างปี 2542 – 2553 (panel data) เพิ่มขึ้น 14.4% จาก 4.85 เป็น 5.55 ลิตร/คน/ปี แต่ผลจากการค้าข้ามพรมแดน (cross-border trade) เป็นเพียง 2/5 ของการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด (หรือ 5.7%) ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนสวีเดนอาจมาจากเหตุผลอื่น เช่น การเปลี่ยนวัฒนธรรม การเพิ่มกำลังซื้อ เป็นต้น ทั้งนี้ ผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่รวมถึงผลของการเปลี่ยนแปลงทางราคา เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงของราคาน้อยมาก (หลังจากปรับค่าเงินและเงินเฟ้อ) ในช่วงระยะเวลาศึกษา ซึ่งหากมีการลดราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการลดภาษีสรรพสามิต ดังเช่นประเทศฟินแลนด์ ก็จะทำให้พบกับการเพิ่มการบริโภคที่ชัดเจนขึ้นไปอีก นอกจากนี้ ยังเป็นที่น่าสนใจว่างานศึกษาก่อนหน้านี้ที่ศึกษาในช่วงเวลาที่สั้นกว่านี้ ไม่พบผลการเปลี่ยนแปลงของการบริโภค นั่นแปลว่า การเปลี่ยนแปลงนโยบายส่งผลต่อการปรับตัวในการบริโภคที่ล่าช้า (Stafström, 2018)

ตารางที่ 3 การเปลี่ยนแปลงปริมาณอนุญาตนำสินค้าข้ามพรมแดนในประเทศสวีเดน

ชนิดแอลกอฮอล์	ก่อนเข้าร่วม EU	เมื่อเข้าร่วม EU (2538)	เมื่อ harmonized (2547)*
เบียร์	2 ลิตร	15 ลิตร	110 ลิตร
ไวน์	1 ลิตร	5 ลิตร	90 ลิตร
สุรากลั่น (หรือผลิตภัณฑ์ชั้นกลาง)	N/A (1 ลิตร)	1 ลิตร (3 ลิตร)	10 ลิตร (20 ลิตร)

ที่มา Österberg & Karlsson (2002)

หมายเหตุ * หากชี้แจงได้ว่าเป็นการนำสินค้าข้ามพรมแดนเพื่อการบริโภคเองที่ไม่ใช่เพื่อการค้าขายได้ ก็สามารถนำเข้าได้โดยไม่จำกัดปริมาณ

Nelson & McNall (2017) ศึกษาผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนการแทรกแซงของนโยบายแอลกอฮอล์ใน 5 ประเทศ ได้แก่ (1) ประเทศฮ่องกง มีการกีดกันภาษีนำเข้าหลังเศรษฐกิจซบเซา โดยลดภาษีนำเข้าของเบียร์และไวน์แบบค้าส่ง (wholesale duties) ลงครึ่งหนึ่งในปี 2550 ในขณะที่เพิ่มนโยบายเกี่ยวกับการดื่มแล้วขับในช่วงปี 2551 – 2553 (2) สวิสเซอร์แลนด์เข้าร่วมข้อตกลงของ WTO ที่ลดการกีดกันภาษีนำเข้าสินค้าต่างชาติ (discriminatory tax) ในปี 2542 ส่งผลให้ราคาขายปลีกลดลงและเพิ่มจำนวนผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ในช่วงปี 2545 – 2548 ก็ได้เพิ่มอายุผู้ดื่ม ลดค่า blood alcohol content สำหรับกรณีเมาแล้วขับ และเริ่มคิดภาษี alcopops (3) ประเทศแถบ Scandinavia (สวีเดน เดนมาร์ก และฟินแลนด์) เพิ่มปริมาณ travel allowance ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่อเข้าร่วม EU (4) เดนมาร์กลดภาษีสรรพสามิตสุรากลั่น 45% ในปี 2546 และ 13% สำหรับไวน์และเบียร์ในปีถัดมา ในขณะที่เพิ่มอายุผู้ดื่มจาก 15 เป็น 16 ปี และ (5) ฟินแลนด์ลดภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยลงประมาณ 1/3 ทำให้ราคาขายปลีกเฉลี่ยลดลง 22% ในปี 2547 หากแต่ในช่วงปี 2550 – 2552 ได้เพิ่มนโยบายจำกัดการค้าปลีกและการโฆษณา เพิ่มภาษีสุรา 39.15% และ 33.1% สำหรับไวน์และเบียร์ และทั้งปรับทั้งเพิ่มบทลงโทษคดีอื่นเนื่องมาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลจากการทบทวนวรรณกรรมของ Nelson & McNall พบว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายของทุกประเทศส่งผลที่แตกต่างกันออกไปตามงานวิจัย โดยมีทั้งการเพิ่ม ลด และไม่ผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและผลหักล้างของแต่ละนโยบาย อย่างไรก็ตาม ผลโดยรวมของการเปลี่ยนแปลงการบริโภคและการเสียชีวิตจากโรคตับแข็งในเพศชายรายประเทศสามารถแสดงได้ด้วยตารางที่ 4 ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริโภคเพิ่มขึ้นในฮ่องกงและฟินแลนด์ ในขณะที่การเสียชีวิตด้วยโรคตับแข็งนั้นน้อยลงในทุกประเทศยกเว้นฟินแลนด์

ตารางที่ 4 ผลโดยรวมของดัชนีการบริโภคและดัชนีการเสียชีวิตจากโรคตับแข็งในเพศชายรายประเทศที่ศึกษา (ดัชนีปีฐาน = 100)

ประเทศ	ปีฐาน	ปีที่ใช้เทียบ	ดัชนีการบริโภคในปีเทียบ	ดัชนีการเสียชีวิตในปีเทียบ
ฮ่องกง	2549	2554	108.3	75.5
สวิสเซอร์แลนด์	2542	2553	90.7	78.8
สวีเดน	2546	2553	93.3	89.8
เดนมาร์ก	2546	2553	98	99.1
ฟินแลนด์	2546	2553	106.2	147.4

ที่มา Nelson & McNall (2017)

สำหรับประเทศออสเตรเลีย (O'Brien et al., 2017; O'Brien et al., 2018; Gleeson et al., 2021; Miller et al., 2021) การเข้าร่วม CPTPP ทำให้เกิดข้อควรระวังเกี่ยวกับการส่งผลกระทบต่อสุขภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะใน Annex 8-A ของสัญญาที่เกี่ยวข้องกับ 'Wine and Distilled Spirits' ในบท Technical Barriers to Trade อนุญาตให้ผู้ผลิตสามารถใช้ฉลากเพิ่มเติม (alcohol supplementary label) ในการให้ข้อมูลที่รัฐในแต่ละประเทศบังคับ (country-specific information)

ให้มีบนขวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ เพื่อลดต้นทุนการเปลี่ยนฉลากหลัก (principal label) แบบเจาะจงสำหรับทุกประเทศ
ปลายทางที่ส่งออกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปให้ จึงทำให้เกิดข้อคำถามของนิยามคำว่า “ฉลากเพิ่มเติม” ว่ามีลักษณะที่แน่ชัดเช่นใด
และทำให้รัฐไม่สามารถระบุลักษณะของฉลากได้ เช่น ขนาด ตำแหน่ง และการออกแบบ เป็นต้น ผลสุดท้ายคาดว่าผู้ผลิตไม่ต้องการ
ให้มีการระบุข้อมูลด้านสุขภาพใดๆบนฉลากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย โดยอ้างเหตุผลว่ามีนโยบายอื่นอีกมากมายที่ให้ประสิทธิภาพ
ด้านการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใกล้เคียงกับฉลาก เช่น การให้การศึกษา วรรณคดี และให้ข้อมูลส่วนผสมบนฉลาก เป็นต้น
โดยทั่วไปแล้ว ผู้ผลิตจะไม่โจมตีนโยบายที่เตือนการดื่มแล้วขับ การดื่มเมื่อตั้งครุฑ และการดื่มก่อนวัยที่กฎหมายกำหนด แต่หาก
เป็นคำเตือนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้ดื่ม เช่น ดื่มแล้วอาจเป็นมะเร็งได้ (โดยเฉพาะเมื่อมีภาพประกอบ) ผู้ผลิตมักจะถามหาความ
ถูกต้อง (validity) ของข้อมูล อย่างไรก็ตาม หากไม่มีการแบ่งแยก (discriminate) ระหว่างสินค้าในประเทศและสินค้านำเข้า มี
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับฉลากที่ไม่ได้มีผลเพื่อการกีดกันทางการค้า และฉลากคำเตือนมาจากงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่มีระเบียบวิธีการทาง
วิทยาศาสตร์ (scientific evidence) แล้ว ก็ไม่น่าเป็นห่วง (แม้จะรับประกันไม่ได้) ว่าจะขัดต่อกฎหมายการค้าและการลงทุน
ระหว่างประเทศ (international trade and investment law)

ค.2) งานศึกษาในไทย

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ และคณะ (2561) ได้ทำการทบทวนเอกสารและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายระหว่างประเทศ
3 ท่าน สาธารณสุข 1 ท่าน และเศรษฐศาสตร์ 3 ท่าน โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

(1) CPTPP เป็นข้อตกลงที่มากกว่าการค้า เพราะรวมถึงการลงทุนและกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชนหรือที่
เรียกว่า ISDS (Investor-State Dispute Settlement) ด้วย

(2) เนื่องจากไทยเกี่ยวข้องกับ TPP ทางอ้อมอยู่แล้วจากการที่ บรูไน สิงคโปร์ เวียดนาม และมาเลเซีย ร่วม TPP (มาเลเซีย
และบรูไนยังไม่ลงนามใน CPTPP) และมีข้อตกลงทวิภาค (bilateral agreement) กับญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ชิลี นิวซีแลนด์ และเปรู
ไม่มีข้อตกลงกับเพียง แคนาดา เม็กซิโก และสหรัฐอเมริกา ดังนั้น หากไม่เข้าร่วมจะทำการค้ากับญี่ปุ่นลำบาก และแข่งขันกับ
เวียดนามและมาเลเซียไม่ได้ เพราะไทยยังต้องพึ่งพาการส่งออก ดังนั้นการตั้งคำถามของไทยควรจะเป็น “หากเข้าร่วมข้อตกลงจะ
ทำอย่างไร มากกว่าการไม่เข้าร่วม”

(3) ในการเจรจา ต้องดู technical barriers to trade (TBT) และ ISDS เทียบระหว่าง WTO และ TPP เพราะหากลงนาม
แล้วจะทำการแก้ไขไม่ได้ โดยต้องระงับการกีดกันทางการค้าที่แฝงด้วย การใช้ ISDS หากมีข้อขัดแย้งระหว่างการค้ากับสุขภาพ
องค์กรธุรกิจข้ามชาติจะมีศักดิ์และสิทธิเท่ากับรัฐบาล ด้วยทุนเดิมที่ต่างชาติมองว่ากระบวนการยุติธรรมของไทยไม่โปร่งใสอยู่แล้ว
แต่หาก 1. ไทยใช้มาตรฐานเดียวกันไม่ว่าการค้าและการลงทุนนั้นจะเป็นคนไทยหรือต่างชาติ (ไม่ใช่ national treatment) 2.
รัฐวิสาหกิจไม่เข้ามาแข่งขันแต่จัดสรรโครงสร้างพื้นฐาน (facilitate infrastructure) สำหรับการค้าและการลงทุน 3. มีผู้มีอำนาจ
(competent authority) เป็นคณะกรรมการการเชี่ยวชาญ (comitology) เพื่อแก้ไขข้อพิพาท (ภายใน 6 เดือนตามกฎหมาย TPP) และ
4. มีงานวิจัยรองรับทำให้ไม่โดนโจมตีเรื่องการไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์รองรับ (lack of scientific basis) ก็จะทำให้ไม่สูญเสีย
อำนาจอธิปไตย

(4) นโยบายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จะถูกนักลงทุนท้าทายได้ ได้แก่ ภาพคำเตือน รูปแบบการจัดจำหน่าย ข้อจำกัด
การจำหน่าย และการจำกัดรสชาติ ตามพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551 เพราะเป็นอุปสรรคทางการค้า ทั้งนี้มีหลาย
ประเทศเห็นด้วยกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่แนะนำว่ามีวิธีอื่นที่ใช้ได้ผลดีเทียบเท่าแต่มีข้อจำกัดที่น้อยกว่านโยบาย
ดังกล่าว

(5) ผู้สนับสนุนให้ลงนามใน TPP ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรม และหอการค้า แต่องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐ (NGOs)
กลับคัดค้านเรื่องสิทธิบัตรยาที่จะเพิ่มระยะเวลาผูกขาดจาก 50 ปี ว่าควรต้องมีกรยอมรับยาตัวใหม่เร็วขึ้นและเพิ่มการวิจัยและ
พัฒนา (R&D) โดยรวมแล้วคาดว่า การเข้าร่วม CPTPP จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค เพราะ ราคาสินค้าและบริการจะลดลง (ซึ่งอาจ
ไม่ได้แปลว่าคุณภาพของสินค้าและบริการจะดีขึ้น) จากการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น ยกเว้นยาเพราะการผูกขาดที่นานขึ้น

(6) การเจรจาข้อตกลง CPTPP ควรทำในนาม ASEAN มากกว่าประเทศไทยประเทศเดียว เพราะไทยเป็นประเทศเล็ก ไม่มีอำนาจต่อรอง หากเข้าร่วม CPTPP จะต้องมีมาตรการการเยียวยาผู้ที่เสียผลประโยชน์ และหาทางใช้ข้อสงวนการยกเว้นสินค้าหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออกจากการเจรจา ดังเช่นที่เวียดนามและมาเลเซียเจรจายกเว้นยาสูบ

Hirono et al (2016) เสนอว่ามีหลายส่วนใน TPP ที่จะส่งผลต่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- (1) TBT chapter –หากเงื่อนไขเกินจาก WTO อาจส่งต่อการออกมาตรการใหม่ ๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การใช้ฉลากเตือน การควบคุมความเข้มของแอลกอฮอล์
- (2) เงื่อนไขใน Wine and spirit annex ของ TBT อาจส่งผลต่อค่าเตือนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลดประสิทธิภาพในการใช้มาตรการฉลากเตือน
- (3) เครื่องหมายการค้าในหมวด IP อาจจะทำให้การใช้ป้ายเตือนไม่มีประสิทธิภาพ
- (4) กฎเกี่ยวกับ cross-border services อาจส่งผลต่อการห้ามจำหน่าย หรือการจำกัดจำนวนใบอนุญาต
- (5) ISDS – อุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจจะใช้ข้ออ้างด้านการลงทุนในการฟ้องรัฐบาล

ง.) ต้นทุนทางสังคมที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ง.1) งานศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนทางสังคมในต่างประเทศ

Thavorncharoensap et al. (2009) ได้ทำการรวบรวมและเปรียบเทียบวรรณกรรมนานาชาติที่เกี่ยวข้องกับการประมาณต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวม 22 งานวิจัยจากประเทศออสเตรเลีย แคนาดา อังกฤษ และเวลส์ ฝรั่งเศส เยอรมนี เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ โปรตุเกส สกอตแลนด์ สวีเดน สหรัฐอเมริกา ไทย เกาหลี และฟินแลนด์ โดยแบ่งต้นทุนออกเป็น 3 หมวด ได้แก่

(1) ต้นทุนความรุนแรง (alcohol abuse) จากวิธีการคำนวณต้นทุนความเจ็บป่วย (cost-of-illness) ซึ่งมี 2 วิธี คือ 1. อุบัติการณ์ (incidence approach) คำนวณต้นทุนและผลกระทบจากผู้ดื่มหน้าใหม่ในปัจจุบันและอนาคต 2. ความชุก (prevalence approach) คำนวณต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตหรือปัจจุบัน

(2) ต้นทุนจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร (premature mortality) ซึ่งมี 2 วิธี คือ 1. ประชากรศาสตร์ (demographic approach) เปรียบเทียบผลผลิตที่ได้จากประชากรจริงกับกรณีสมมติที่ไม่มี ความรุนแรงจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย 2. ทุนมนุษย์ (human capital approach) ประมาณค่าการสูญเสียผลิตภาพ (productivity capacity) ในอนาคตโดยใช้อัตราคิดลด (discount rate) เพื่อปรับให้เป็นค่าปัจจุบัน (present value)

(3) ต้นทุนจากการบริโภค (alcohol consumption) ซึ่งมี 2 วิธี คือ 1. ต้นทุนสุทธิ (net cost estimation) รวมการประมาณการผลกระทบเชิงบวกจากการบริโภคแอลกอฮอล์ด้วย 2. ต้นทุนรวม (gross cost estimation) คิดเฉพาะต้นทุนจากผลกระทบเชิงลบ

จากนั้นจึงแบ่งการประมาณค่าต้นทุนของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็น 3 กลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ต้นทุนทางตรง (direct costs) จากต้นทุนสุขภาพ¹⁸ การวิจัยและป้องกัน อาชญากรรมและการบังคับใช้กฎหมาย ความเสียหายด้านทรัพย์สิน การบริหารจัดการ ความช่วยเหลือจากนักสังคมสงเคราะห์ ค่าใช้จ่ายจากการดื่ม และต้นทุนอื่นๆ (2) ต้นทุนทางอ้อม (indirect costs) หรือต้นทุนที่ไม่ได้จ่ายจริงจากการสูญเสียชีวิตก่อนวัยอันควร การเสียผลิตภาพทั้งจากการมาทำงานเกินชั่วโมง (presenteeism) และขาดงานไร้เหตุผล (absenteeism) การถูกออกจากงานหรือเกษียณอายุก่อนกำหนด และที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม เช่น

¹⁸ ใช้ International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problem 10th Revision (ICD-10) เพื่อแบ่งประเภทของโรคจำนวน 10 ประเภทในการคำนวณต้นทุนสุขภาพ

เวลาที่จำเลยเสียไปจากเหตุการณ์อาชญากรรม และ (3) ต้นทุนที่จับต้องไม่ได้ (intangible costs) จากความเจ็บปวด ทรมาน และคุณภาพชีวิตที่ลดลง ซึ่งมักไม่รวมในการคำนวณต้นทุนโดยส่วนใหญ่ จากวรรณกรรมทั้งหมด คณะนักวิจัยพบว่า ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จากการดื่มอยู่ในช่วง 0.45 - 5.44% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของ 12 ประเทศที่ทำการรวบรวม

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้จัดทำรายงาน “Best practice in estimating the costs of alcohol – Recommendations for future studies” เพื่อรวบรวมการประมาณค่าต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับ (attributable) หรือที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ (avoidable) จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงคำแนะนำในการพัฒนาการประมาณค่าสำหรับใช้ในอนาคตอีกด้วย วิธีการวัดด้วยต้นทุนการเจ็บป่วย (cost-of-illness approach) ที่ถูกพัฒนามาจากประเทศสหรัฐอเมริกาโดย Dorothy Rice และคณะ เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมมากที่สุด โดย avoidable costs เป็นส่วนหนึ่งของ attributable costs ที่คำนวณมาจากต้นทุนต่ำสุดที่เป็นไปได้ (feasible minimum cost) ซึ่งมีวิธีการ 3 วิธี ได้แก่ (1) การเปลี่ยนแปลงการกระจายความเสี่ยง (epidemiological approach) (2) การเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่มีการดื่มต่ำที่สุด (Arcadian normal approach) และ (3) การแนะนำการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพ สำหรับวัตถุประสงค์ของการประมาณค่าต้นทุน คือ (1) เพื่อแสดงให้เห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม (2) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบต่อปัญหาสุขภาพและสังคมต่างๆ และ (3) เพื่อระบุนโยบายที่เป็นการลดต้นทุนมากที่สุด ทั้งนี้ WHO ได้แบ่งต้นทุนเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพและอาชญากรรม ต้นทุนด้านผลิตภาพแรงงาน และต้นทุนที่ไม่เป็นตัวเงินของสวัสดิภาพชีวิต (non-financial welfare costs) ทั้งยังแนะนำว่าควรใช้การแบ่งประเภทดังกล่าวแทน ต้นทุนทางตรง ต้นทุนทางอ้อม และต้นทุนที่จับต้องไม่ได้ใน cost-of-illness approach และระบุการประมาณค่าที่ชัดเจนว่าเป็นต้นทุนทางการเงินรวม (total financial cost) หรือต้นทุนสวัสดิการทางเศรษฐศาสตร์ (full economic welfare cost) เพื่อลดความกำกวมและเข้าใจผิด คำแนะนำอื่นของ WHO ที่น่าสนใจ เช่น ควรมีการระบุว่าต้นทุนใดเป็นต้นทุนส่วนบุคคล (internal costs) และต้นทุนสังคมจากผลกระทบภายนอกเชิงลบ (external costs) สำหรับ avoidable cost ควรใช้วิธีการแนะนำการแทรกแซงที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างเป็นแบบจำลองสถานการณ์ที่น่าจะเกิดขึ้นมากที่สุด (most likely) น่าเชื่อถือแต่ระมัดระวัง (plausible but conservative) และน่าเชื่อถือ (plausible) แล้วนำไปดูความอ่อนไหวของตัวแปรที่ใช้ (sensitivity analysis) และแปลผลทางนโยบายได้ เป็นต้น

แบบจำลองนโยบายแอลกอฮอล์ในประเทศอังกฤษโดยมหาวิทยาลัย Sheffield (Sheffield Alcohol Policy Model: SAPM) (Brenan et al., 2015) ใช้การประเมินมูลค่าความเสียหายด้วย 2-part linear (relative) risk function และกระจายผลกระทบที่ต่างกันสำหรับแต่ละกลุ่มคน โดยแบ่งเป็นผลกระทบบางส่วน (partially effect) และผลกระทบทั้งหมด (wholly effect) จากโรคเรื้อรัง (chronic diseases) และอุบัติเหตุรุนแรง/เฉียบพลัน (acute injuries) โดยใช้ข้อสมมติเกี่ยวกับเวลากระทบที่ล่าช้า (time lag) ของการส่งผลกระทบต่อสุขภาพเรื้อรังด้วย

ง.2) งานศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนทางสังคมในไทย

สำหรับประเทศไทย มีการคำนวณต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์จากการดื่มในปี 2549 วิธีอิงความชุก โดยคำนวณต้นทุนทางตรงและทางอ้อม ต้นทุนทางตรงประกอบไปด้วย ต้นทุนสุขภาพ ต้นทุนการบังคับใช้กฎหมาย และต้นทุนทรัพย์สินเสียหายจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ ส่วนต้นทุนทางอ้อม รวมถึงต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและจากการทำงาน (Thavorncharoensap et al., 2010)

มีการประมาณต้นทุนของการดื่มอีกครั้งในปี 2554 และ 2560 ด้วยวิธีอิงความชุกอีกเช่นกัน โดยต้นทุนทางตรง ได้แก่ ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลโรค ค่าใช้จ่ายของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อจัดการคดีความของผู้ก่อเหตุ และค่าเสียหายจากอุบัติเหตุจราจรทางบก และต้นทุนทางอ้อม ได้แก่ มูลค่าชีวิตของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และต้นทุนการขาดงาน พบว่า ในปี 2554 ต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นมูลค่ารวมประมาณ 76,783,075,906.44 บาท หรือคิดเป็น 0.93% ของมูลค่า GDP โดย 85.34% มาจากต้นทุนจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร (ทั้งจากโรคและอุบัติเหตุ) และ 6.6% เป็น

ต้นทุนจากการขาดงาน (ธันวาคม 2558) ส่วนในปี 2560 ต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นมูลค่ารวมประมาณ 85,814,645,222.5 บาท หรือคิดเป็น 0.56% ของมูลค่า GDP และเมื่อการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของผลการศึกษาดูการเปลี่ยนแปลงข้อสมมติฐานที่ใช้ในการคำนวณ (sensitivity analysis) แล้วพบว่าข้อสมมติฐานที่ส่งผลต่อมูลค่าต้นทุนรวมมากที่สุดคือ มูลค่าชีวิตของการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ทำให้ต้นทุนรวมคิดเป็น 0.55 - 0.62% ของมูลค่า GDP (ธันวาคม 2561)

7.1.2 ประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP ต่อปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุนผลกระทบทางสังคม

7.1.2.1 ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

คณะผู้วิจัยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ (ก) ผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP ต่อนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ข) ความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ค) วิธีการคำนวณต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการขาดงานจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์ (ง) แนวทางการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่อาจเกิดขึ้นและคำนวณผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางต่างๆ (จ) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ก.) การศึกษาผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP ต่อนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP และข้อตกลงทางการค้าเสรี (FTA) อื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันต่อนโยบายควบคุมทั้งที่เป็นภาษีและไม่ใช่อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถชี้แจงเป็นมุมมองเชิงผลกระทบทางกฎหมายเมื่อไทยเข้าร่วม CPTTP ต่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยได้โดยคร่าวในตารางที่ 5 และโดยละเอียดพร้อมทั้งข้อเสนอเชิงปฏิบัติการในภาคผนวก ข.

ตารางที่ 5 สรุปมุมมองผลกระทบหากไทยเข้าร่วม CPTTP ต่อการควบคุมแอลกอฮอล์

นโยบาย/ กฎหมาย/ มาตรการ	ความเกี่ยวข้องใน CPTTP
นโยบายทางภาษี	
พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 และ พระราชกำหนดพิทักษ์ศุลกากร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2559	ไทยจะต้องลดภาษีศุลกากรเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นำเข้ามาจากประเทศแคนาดาและเม็กซิโก
พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560	ข้อบทที่ 25 เรื่องความสอดคล้องของกฎระเบียบ (Regulatory Coherence) เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการสุราสามารถแทรกแซงภาครัฐ โดยมีส่วนร่วมในการแก้ไขนโยบายและกฎหมาย
นโยบายที่ไม่ใช่ภาษี	
<ul style="list-style-type: none"> - พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 26 กำหนดเรื่องฉลากคำเตือนบนบรรจุภัณฑ์ - ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง รูปแบบของข้อความคำเตือนประกอบภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2557 - ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับฉลากของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 	<p>บทที่ 8 อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (TBT) ห้ามไทยบังคับใช้มาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐานสากล โดยไทยสามารถใช้มาตรฐานแตกต่างจากประเทศอื่นได้หากเป็นไปเพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค</p> <p>Annex 8-A (ไวน์และสุรา) ฉลากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อกำหนดของไทยในเรื่องการทำเครื่องหมายและฉลากของไทยมีความเข้มงวดมากกว่าที่ CPTTP กำหนด (โดยเฉพาะประเด็นการ</p>

นโยบาย/ กฎหมาย/ มาตรการ	ความเกี่ยวข้องใน CPTPP
	ห้ามไม่ให้มีข้อความเชิญชวนไม่ให้บริโภค หรือ อวดอ้างสรรพคุณบนฉลากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)
กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการแสดงภาพสัญลักษณ์เพื่อ ประกอบการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553	บทที่ 8 อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า บทที่ 9 การลงทุน มีเนื้อหาที่กำหนดให้ภาครัฐมี หน้าที่ส่งเสริม CSR ของภาคธุรกิจ ซึ่งอาจเป็น ช่องทางส่งเสริมการขายในกลุ่มเด็ก เยาวชน และ ประชาชนทั่วไปได้อย่างเปิดกว้าง
- พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 28 - ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558	ข้อบทที่ 9 การลงทุน ส่งเสริมให้เปิดแข่งขันบริการ จัดจำหน่ายและโลจิสติกส์ การอนุญาตให้โฆษณา ข้ามพรมแดน และการขายข้ามประเทศโดยไม่ต้อง ตั้งบริษัทในประเทศไทย
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 - ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการหรือลักษณะห้าม ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการใช้เครื่องจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน สถานที่หรือบริเวณร้านค้าสะดวกซื้อ พ.ศ. 2561 - พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนด และสถานที่ห้ามขายเพิ่มเติม ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ (พ.ศ. 2553), พื้นที่ ประกอบกิจการโรงงาน (พ.ศ. 2555), บนทาง (พ.ศ. 2555, 2558), รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ (พ.ศ. 2555), สวนสาธารณะของ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (พ.ศ. 2556), สถานีขนส่ง (พ.ศ. 2558), บนทางรถไฟ (พ.ศ. 2558), ท่าเรือโดยสารสาธารณะ (พ.ศ. 2558), รอบสถานศึกษา (พ.ศ. 2558), พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (พ.ศ. 2558)	บทที่ 8 อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า รูปแบบและ ข้อจำกัดการจำหน่ายอาจถูกท้าทายได้
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดย วิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563	บทที่ 8 อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า บทที่ 9 การลงทุน กำหนดให้มีการเปิดเสรีการ ลงทุนและการคุ้มครองการลงทุนต่าง ๆ ของนัก ลงทุนซึ่งมีขอบเขตกว้าง รวมถึงความตกลงทางการ ค้าที่เกี่ยวข้องกับสื่อดิจิทัล

ในขั้นตอนต่อไป คณะผู้วิจัยจะนำมุมมองเบื้องต้นจากตารางที่ 5 ไปใช้เป็นข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ
ด้าน CPTPP และ FTA รวมถึงประเด็น (1) หลักการและเหตุผลของการเข้าร่วม CPTPP และ (2) ฉากทัศน์ที่เป็นไปได้ของนโยบาย
ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายหลังการเข้าร่วม CPTPP ด้วย (ภาคผนวก ค.)

ข.) การศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

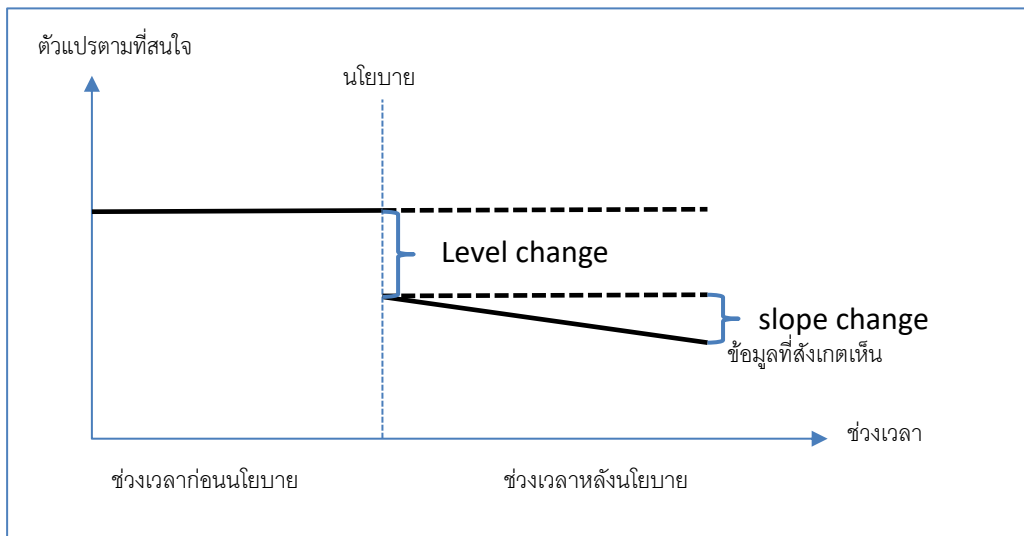
ในการพัฒนาแบบจำลองที่เชื่อมโยงนโยบายด้านภาษีและไม่ใช่ออกกำลังกายกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาของการบริโภค (ตัวอย่างเช่นงานของ ธนินสา (2562)) เพื่อพิจารณาผลของการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่เป็นราคาและไม่ใช่ราคาของปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้แบบจำลอง Interrupted time series (ITS) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่นิยมใช้ในการประเมินผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายแทรกแซงพฤติกรรมด้านสุขภาพ ตัวอย่างของงานศึกษาที่ใช้แบบจำลอง ITS ได้แก่ การพิจารณาผลกระทบของการจำหน่ายเบียร์แอลกอฮอล์ต่ำหรือไม่มีแอลกอฮอล์ในสหราชอาณาจักร (Anderson et al 2020) ตัวแปรอธิบายได้แก่ ปริมาณของแอลกอฮอล์ (Alcohol by volume, ABV%), น้ำหนักของแอลกอฮอล์ของเบียร์ที่ซื้อ (grams of alcohol purchased within beer), น้ำหนักของแอลกอฮอล์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด (grams of alcohol purchased as a whole) โดยใช้แบบจำลอง Integrated Autoregressive Moving Average (ARIMA) พร้อมตัวแปรตัวมีระยะเวลาและความชันที่ต่างกันของแต่ละช่วงเวลา ผลการศึกษาพบว่าปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์แอลกอฮอล์ต่ำหรือไม่มีแอลกอฮอล์สูงขึ้น และปริมาณแอลกอฮอล์ลดลง

Zhao et al 2020 ศึกษาผลกระทบของเปลี่ยนแปลงฉลากค่าเตือนแอลกอฮอล์ในแคนาดา ตัวแปรตามคือ ยอดขาย โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยซึ่งมีตัวแปรควบคุมได้แก่ ข้อมูลประชากร และรายได้ งานศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงฉลากส่งผลให้ยอดขายลดลง ในขณะที่ Stelemekas et al (2021) พิจารณาผลของนโยบายควบคุมแอลกอฮอล์กับอัตราการตายของประชากรในลิทัวเนีย ส่วน Humphreys et al (2013) ประเมินผลกระทบของการปรับเวลาขายแอลกอฮอล์เพิ่มต่อความรุนแรงในสหราชอาณาจักร

ในกรณีของไทย ธนินสา (2562) ใช้แบบจำลอง interrupted time series ในการพิจารณาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีสรรพสามิตต่อราคาและปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้ข้อมูลรายเดือนระหว่างปี 2551 ถึง 2661 พบว่าการเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตส่งผลต่อราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิดแตกต่างกัน ในขณะที่ปริมาณการบริโภค ผู้วิจัยใช้ข้อมูลรายไตรมาส และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในปี 2556 พบว่าการปรับภาษีเพิ่มขึ้นส่งผลให้ปริมาณการบริโภคเบียร์ลดลงทันที และมีแนวโน้มการปรับตัวของการบริโภคลดลง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลการบริโภคสุราให้ผลเป็นลบแต่ไม่มีนัยสำคัญ

นโยบายสาธารณสุขอื่น ๆ ที่ใช้แบบจำลอง ITS เช่น Hoffman et al (2019) ศึกษาผลกระทบของ WHO Framework Convention on Tobacco Control ต่อการสูบบุหรี่ของประชากรโลก นอกจากนี้ผู้ที่สนใจสามารถดูตัวอย่างอื่นที่ใช้แบบจำลอง interrupted time series ในการวิเคราะห์นโยบายสาธารณสุขสามารถดูได้จากงานสำรวจของ Hategeka et al (2020) และ Bernal et al (2018)

แบบจำลอง Interrupted time series (ITS) ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาในการเปรียบเทียบช่วงเวลาก่อนและหลังการดำเนินนโยบาย ซึ่งอาจจะเป็นกรณีที่มีข้อมูลคู่เทียบ (controlled interrupted time series) หรือเป็นข้อมูลเพียงชุดเดียว (ดู Hategeka et al 2020) อย่างไรก็ตามกรณีของการบริโภคแอลกอฮอล์ของไทย เราไม่มีกลุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบ (controlled group) ข้อมูลที่เราสังเกตได้จะเป็นเส้นทึบและแบ่งแยกระหว่างก่อนและหลังนโยบาย (intervention) ผลของนโยบายจะส่งผลให้ระดับของตัวแปรที่เราสนใจลดลงทันที (level change) นอกจากนี้การดำเนินนโยบายอาจจะทำให้เส้นแนวโน้มมีการเปลี่ยนแปลงด้วย (trend change)

รูปภาพที่ 4 แบบจำลอง interrupted time series

สำหรับการประมาณค่าทางสถิตินิยมประมาณค่าสองวิธีได้แก่ (1) segmented regression analysis และ (2) integrated autoregressive moving average (ARIMA)

(1) Segmented regression analysis สามารถแสดงได้ด้วยแบบจำลองต่อไปนี้

$$y_t = \alpha + \beta_1 time_t + \beta_2 intervention_t + \beta_3 time\ since\ intervention_t + \epsilon_t$$

โดยที่ y_t คือผลของนโยบายที่ต้องการศึกษา $time_t$ คือตัวแปรเวลา $intervention_t$ คือตัวแปรดัมมี่มีค่าเท่ากับศูนย์ก่อนนโยบายและเท่ากับหนึ่งหลังจากนโยบาย $time\ since\ intervention_t$ คือตัวแปรเวลาซึ่งมีจุดเริ่มต้น ณ ช่วงเวลาที่มีนโยบายและมีค่าเท่ากับศูนย์ก่อนนโยบาย

(2) Integrated autoregressive moving average model

หากกำหนดให้ y_t คือผลของนโยบายที่ต้องการศึกษา เราสามารถอธิบาย y_t ด้วยค่าในอดีต y_{t-1}, y_{t-2}, \dots และ shock ในแต่ละช่วงเวลาปัจจุบันและอดีต $\epsilon_t, \epsilon_{t-1}, \epsilon_{t-2}, \dots$ เราสามารถเขียนสมการแสดงได้ดังนี้

$$y_t - \mu = \phi_1(y_{t-1} - \mu) + \dots + \phi_p(y_{t-p} - \mu) + \epsilon_t + \theta_1\epsilon_{t-1} + \dots + \theta_q\epsilon_{t-q}$$

โดยที่ μ คือค่าเฉลี่ยของ y_t เราสามารถเขียนสมการดังกล่าวเป็น

$$y_t - \mu = \frac{\Theta(L)}{\Phi(L)} \epsilon_t$$

โดยที่ $\Phi(L)$ และ $\Theta(L)$ คือ autoregressive polynomial และ moving average polynomial

หากกำหนดให้ เวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงคือ $t = T$ และ Z_t คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากนโยบาย ซึ่งจะมีค่าเท่ากับศูนย์ก่อนเวลาที่ T และมีค่าไม่เท่ากับศูนย์หลังจากช่วงเวลา T ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็น (1) การเปลี่ยนค่าเฉลี่ย (level change) (2) การเปลี่ยนแปลงเพียงช่วงเวลา T (temporary constant change) (3) การเพิ่มขึ้นอย่างค่อย ๆ เป็นไป (gradual change to new mean) (4) การเพิ่มขึ้นอย่างทันทีแล้วปรับตัวกลับยังค่าเฉลี่ยเดิม (change followed by return to old mean)¹⁹

ในทางปฏิบัติ การประมาณค่าผลของนโยบายทำได้โดยการประมาณค่า ARIMA โดยใช้ข้อมูลช่วงก่อนดำเนินนโยบาย และใช้แบบจำลองดังกล่าวในการพยากรณ์ค่าหลังจากดำเนินนโยบาย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเหมือนเป็น counterfactual และหาผลต่างระหว่างค่าจริงและค่า counterfactual

¹⁹ ดูเพิ่มเติมที่ <https://online.stat.psu.edu/stat510>

ตัวแปรที่เราพิจารณาคือ ปริมาณแอลกอฮอล์บริโภคต่อหัวรายเดือนในการพิจารณา และนโยบายที่นำมาพิจารณา เป็นไปตามรูปภาพที่ 5

ผู้วิจัยได้นำสูตรการคำนวณปริมาณแอลกอฮอล์บริโภคต่อหัว (*Recorded Alcohol per capita: APC*) ของดร.นพ. อุดมศักดิ์ แซ่โจ้ว มาปรับให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีการปรับการจัดประเภทสุราใหม่และคำนึงถึงการค้าระหว่างประเทศ (นำเข้า และส่งออก) ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อีกด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลปริมาณแอลกอฮอล์บริโภคที่ประชาชนไทยบริโภคที่แท้จริง ซึ่งเป็น จุดเด่นหนึ่งของงานศึกษาชิ้นนี้ที่แตกต่างจากงานศึกษาอื่นที่ผ่านมา

กรมสรรพสามิตได้ทำการแบ่งประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากเดิมที่แบ่งประเภทสุราออกเป็น สุราแช่และสุรากลั่น โดยสุราแช่ประกอบด้วย 1.เบียร์ 2.ไวน์และสปาร์กลิงไวน์ที่ทำจากองุ่น 3.สุราแช่ผลไม้ 4.สุราแช่พื้นเมือง 5.สุราแช่อื่น ๆ และ 6. สุราแช่ชุมชน ส่วนสุรากลั่นประกอบด้วย 1.สุราขาว (กลั่นชุมชน) 2.สุราขาว 3.สุราผสม 4.สุราปรุงพิเศษ 5.สุราพิเศษ 6.สุราสามทับ และ 7.สุรากลั่นอื่น ๆ ผู้วิจัยได้จัดประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใหม่เป็น 1.เบียร์ 2.สุราผลไม้ 3.สุราขาว 4.สุราผสม 5.สุราปรุง พิเศษ 6.สุราพิเศษ และ 7.สุราอื่น ๆ

ทั้งนี้กรมสรรพสามิตรายงานปริมาณและมูลค่าของภาษีที่จัดเก็บได้ทั้งที่ผลิตในประเทศ (รวมการส่งออก) และการนำเข้า จากต่างประเทศ โดยการรายงานประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เดิมมีการแบ่งประเภทการนำเข้าตามการผลิตภายในประเทศ ดังกล่าวข้างต้น แต่การรายงานแบบใหม่นั้น รายงานเพียงการนำเข้าเบียร์และการนำเข้าสุราเท่านั้น รวมถึงการไม่สามารถแบ่ง ปริมาณและมูลค่าของการส่งออกจากการผลิตภายในประเทศได้ ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำมาคำนวณปริมาณแอลกอฮอล์บริโภคของการนำเข้าและส่งออกได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้ข้อมูลการนำเข้าและส่งออกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากกรมศุลกากร (ด้วยความร่วมมือ จากกระทรวงพาณิชย์) ในการคำนวณแทน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีการจัดประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โม โนส์ (HS 2017) โดยสามารถสรุปคร่าวๆ คือ รหัส 2203 เบียร์, 2204 ไวน์, 2205 เวย์, 2206 ซาเคอร์, 2207 เอทิลแอลกอฮอล์, และ 2208 ลิเคอร์ ดังแสดงในตารางที่ 8

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาแสดงด้วยกราฟในรูปภาพที่ 5 ซึ่งมาจากการคำนวณด้วยสมการดังต่อไปนี้

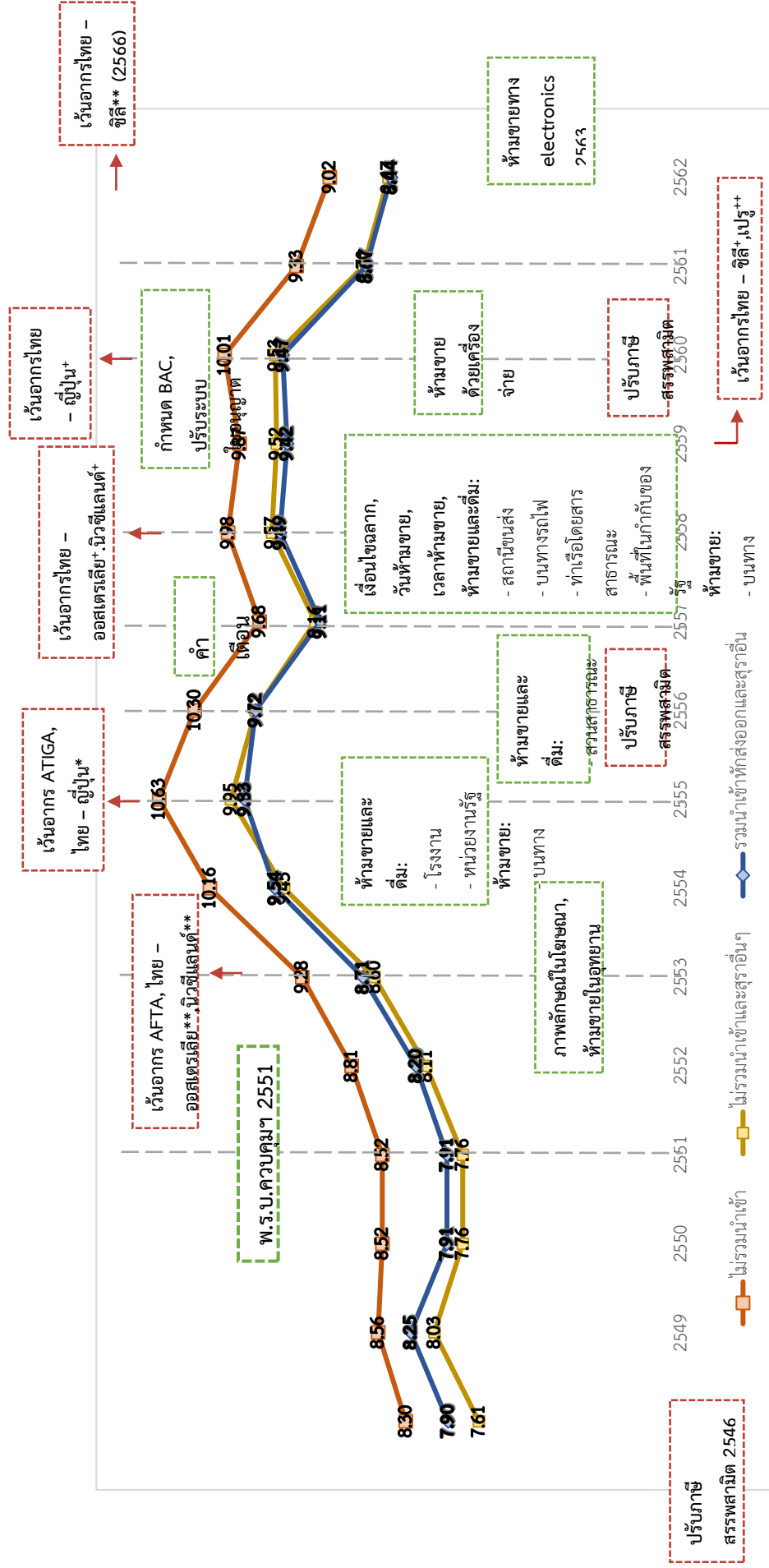
ปริมาณแอลกอฮอล์บริโภค (ไม่รวมนำเข้า) = $[0.4 * (\text{สุราขาว} + \text{สุราผสม} + \text{สุราปรุงพิเศษ} + \text{สุราพิเศษ} + \text{สุราอื่น ๆ}) + 0.05 * \text{เบียร์} + 0.15 * \text{สุราผลไม้}]$

ปริมาณแอลกอฮอล์บริโภค (ไม่รวมนำเข้าและสุราอื่น ๆ) = $[0.4 * (\text{สุราขาว} + \text{สุราผสม} + \text{สุราปรุงพิเศษ} + \text{สุราพิเศษ}) + 0.05 * \text{เบียร์} + 0.15 * \text{สุราผลไม้}]$

ปริมาณแอลกอฮอล์บริโภค (รวมนำเข้า หักส่งออกและสุราอื่น ๆ) = $[0.4 * (\text{สุราขาว} + \text{สุราผสม} + \text{สุราปรุงพิเศษ} + \text{สุรา พิเศษ} + \text{สุรานำเข้า} - \text{สุราส่งออก}) + 0.05 * (\text{เบียร์} + \text{เบียร์นำเข้า} - \text{เบียร์ส่งออก}) + 0.15 * (\text{สุราผลไม้} + \text{สุราผลไม้นำเข้า} - \text{สุรา ผลไม้ส่งออก})]$

จากสูตรการคำนวณข้างต้น สัดส่วนแอลกอฮอล์บริโภคในสุราในประเทศและสุรานำเข้าและส่งออก รหัส 2208 ถูก กำหนดเป็น 40% สัดส่วนแอลกอฮอล์บริโภคในเบียร์ในประเทศและเบียร์นำเข้าและส่งออก รหัส 2203 ถูกกำหนดเป็น 5% และ สัดส่วนแอลกอฮอล์บริโภคในไวน์ในประเทศและไวน์นำเข้าและส่งออก รหัส 2204, 2205, และ 2206 ถูกกำหนดเป็น 15% เพื่อ การแปลงค่าจากจำนวนลิตรของเครื่องดื่มมาเป็นปริมาณแอลกอฮอล์บริโภค จากนั้นนำไปหารด้วยจำนวนประชากร ก็จะได้ ปริมาณแอลกอฮอล์บริโภคต่อหัวในแต่ละปี

ทั้งนี้ สุราอื่น ๆ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นำเข้าและส่งออก รหัส 2207 ไม่ถูกนำมาคำนวณด้วย เนื่องจากมีส่วนของ สุราสามทับ (สุราที่มีแอลกอฮอล์เกิน 80 ดีกรี) ที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรมซึ่งไม่นิยมนำมาแปรรูปเพื่อการบริโภคอยู่ด้วย อย่างไรก็ตาม ปริมาณสุราอื่น ๆ ยังครอบคลุมไปถึงสุราอื่นที่นอกเหนือจากสุราสามทับ จึงอาจทำให้การประมาณค่า APC นี้ต่ำเกินไปจริง (underestimate)

รูปภาพที่ 5 ปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวรายปี 2548 - 2563 และสรุป timeline มาตรการที่สำคัญหลังการออก พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

แหล่งที่มา: การคำนวณของผู้วิจัย จากข้อมูลเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศจากการกรมศรพสามิต และการค้าระหว่างประเทศ (นำเข้าและส่งออก) จากกรมศรพสามิต

หมายเหตุ * อัตรศรพสามิตที่คิดประเภท 2203 เบียร์ที่ทำจากมอลต์ 2206 ไวน์ข้าว และ 2208.30.00 วิสกี้

** อัตรศรพสามิตที่คิดประเภท 2203 เบียร์ที่ทำจากมอลต์ และ 2208 บรันดี วิสกี้ ร่ม จีน ลิเคียวร์ ฯลฯ (รวมที่คิดประเภท 2204.30 - 2206 สำหรับ FTA ไทย - จีน)

+ อัตรศรพสามิตที่คิดประเภท 2204 - 2206 ไวน์ (ยกเว้นที่คิดประเภท 2204.30 - 2206 สำหรับ FTA ไทย - จีน)

++ อัตรศรพสามิตที่คิดประเภท 2204 - 2206 ไวน์ และ 2208 บรันดี วิสกี้ ร่ม จีน ลิเคียวร์ ฯลฯ

ค.) วิธีการคำนวณต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการจากการเปลี่ยนแปลงปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์

ในการเชื่อมโยงระหว่างปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเข้าร่วม CPTPP ที่ประมาณค่าได้ตามระเบียบวิธีในหัวข้อที่ 7.1.2.1 (ข) ไปสู่ต้นทุนผลกระทบทางสังคม การศึกษานี้คำนวณต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ โดยใช้ผลการประเมินต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จาก รัชันท์ โกลมไพศาล (2562) ในปี พ.ศ. 2560 เทียบกับปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปีเดียวกัน

รัชันท์ โกลมไพศาล (2562) ได้แบ่งประเภทของต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ออกเป็น 2 ประเภทคือ 1 ต้นทุนทางตรง ได้แก่ 1.1 ต้นทุนในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่เจ็บป่วยด้วยโรคที่มีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น โรคตับแข็ง มะเร็งกระเพาะอาหารและลำไส้ 1.2 ต้นทุนในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีความที่มีสาเหตุจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ทะเลาะวิวาท อาชญากรรม และ 1.3 ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายจากอุบัติเหตุอันมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2 ต้นทุนทางอ้อม ได้แก่ 2.1 มูลค่าของผลิตภัณฑ์ที่สูญเสียไปจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ 2.2 ต้นทุนที่เกิดจากการขาดงานอันมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อย่างไรก็ตาม การคำนวณต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ด้วยวิธีดังกล่าวมีข้อสมมติที่สำคัญ คือ ต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มมากขึ้น จะทำให้ค่าความเสี่ยงสัมพัทธ์ของการเกิดโรค (relative risk) เพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้น รวมถึงต้นทุนในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยก็มีค่าเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นด้วย (ยิ่งดื่มมาก ยิ่งมีโอกาสป่วยหนัก ยิ่งมีต้นทุนค่ารักษาพยาบาลที่แพง) ดังนั้นในบริบทของงานวิจัยนี้ที่การเข้าร่วม CPTPP มีผลให้เกิดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น จะส่งผลให้ผลการคำนวณต้นทุนที่ได้มีค่าต่ำเกินจริง (underestimate)

ภายหลังจากได้ผลการคำนวณต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์แล้ว ผู้วิจัยจะนำต้นทุนดังกล่าวมาคูณกับปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ที่ได้จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของคนในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเข้าร่วม CPTPP เพื่อประมาณค่าต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้น

ง.) พิจารณาแนวทางการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่อาจจะเกิดขึ้น และคำนวณผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางต่าง ๆ

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะเสนอแนวทางการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วม CPTPP โดยการสำรวจวรรณกรรม หลังจากได้ฉากทัศน์ (scenario) ที่อาจจะขึ้นแล้ว (ใช้ข้อมูลในภาคผนวก ค. ประกอบ) ผู้วิจัยจะคำนวณผลกระทบทางสังคมจากแนวทางในหัวข้อ 7.1.2.1 (ค) เพื่อประเมินผลกระทบจากแนวทางการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยในการประเมินผลกระทบของนโยบายจะทำการเปลี่ยนแปลงนโยบายทีละนโยบาย ทั้งนโยบายที่เป็นภาษีและไม่ใช่อภาษี โดยในแต่ละการทดลองค่าจะสมมติให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่

จ.) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ในงานศึกษานี้ ผู้ศึกษาใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งข้อมูลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 รายละเอียดและแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในแบบจำลอง

ข้อมูลที่ใช้	ปี	ความถี่	แหล่งที่มา
ดัชนีราคาผู้บริโภคเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ (สุรา เบียร์ และไวน์)	2548 – 2563	รายเดือน	กองดัชนีเศรษฐกิจการค้า สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์
ปริมาณและมูลค่าภาษีของสุราและเบียร์ ผลิตเพื่อจำหน่าย (รวมในประเทศและส่งออก) และนำเข้า	2548 – 2563	รายเดือน	กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง
การนำเข้าเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ของไทยกับโลก	2548 – 2563	รายเดือน	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร
การสำรวจพฤติกรรมกรรมการสุบพุหรีและการตีเมล็ดสุราของประชากร	2544, 2547, 2550, 2554, 2557, 2560	ทุก 3 ปี	สำนักงานสถิติแห่งชาติ
ข้อมูลการประเมินต้นทุนจากการบริโภคเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์	2554, 2560	-	อีชนันท์ โกมลไพศาล (2562)
ดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา ของอ้อยและมันสำปะหลังคละ	2548 – 2563	รายเดือน	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
การใช้ไฟฟ้ารวมทั้งประเทศ จำแนกตามประเภทการใช้ไฟ	2548 – 2563	รายเดือน	การไฟฟ้า MEA, PEA, EGAT
ดัชนีภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดโรงแรมและภัตตาคาร	2548 – 2563	รายเดือน	ธนาคารแห่งประเทศไทย

7.1.2.2 การประมาณผลของนโยบายภาษีและไม่ใช้ภาษีต่อการบริโภคเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์

ก) ผลของนโยบายที่ไม่ใช้ภาษีและภาษีสรรพสามิต

ผู้วิจัยประมาณการแบบจำลองอธิบายปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวรายเดือนโดยใช้ตัวแปรอธิบายได้แก่ อัตราภาษีสรรพสามิตซึ่งคำนวณจากภาษีเฉลี่ยต่อลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ตัวแปรหุ่นสำหรับนโยบายการควบคุมการบริโภคเครื่องตีเมล็ดแอลกอฮอล์ ที่ได้รวบรวมในหัวข้อที่ผ่านมา และแสดงรายละเอียดในภาคผนวก คณะผู้วิจัยได้ทดลองใส่ตัวแปรหุ่นสำหรับการดำเนินนโยบายในเดือนต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 7

ตัวแปรควบคุมอื่น ๆ ได้แก่ ปริมาณการใช้ไฟฟ้า ดัชนีภาษีมูลค่าเพิ่มของสาขาโรงแรมและภัตตาคาร เส้นแนวโน้ม และตัวแปรหุ่นสำหรับไตรมาสต่าง ๆ ด้วยวิธีการถดถอยกับ interrupted time series

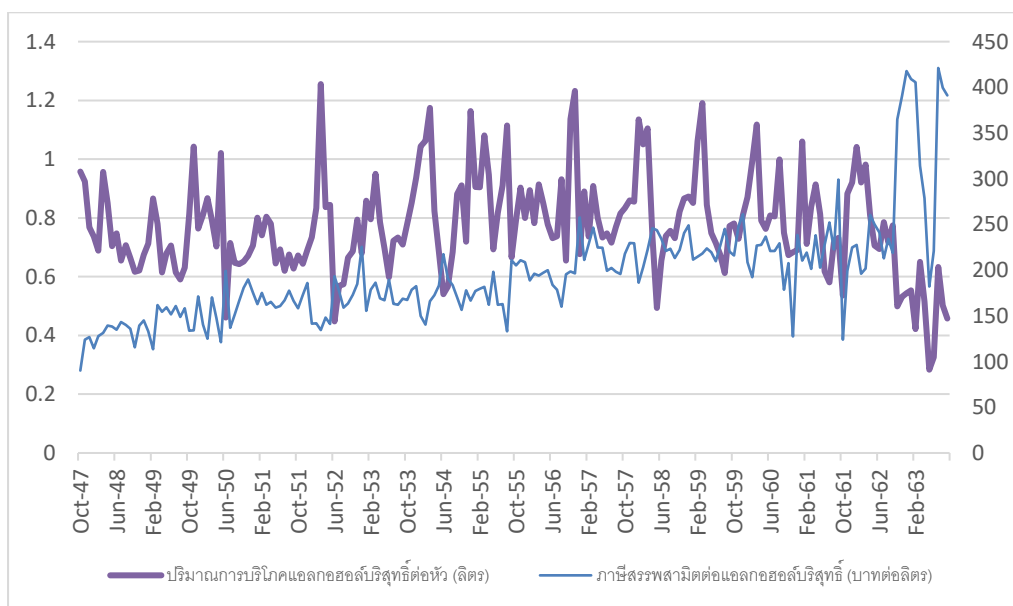
ตารางที่ 7 ตัวแปรหุ่นสำหรับการดำเนินนโยบาย

ตัวแปรหุ่น	นโยบาย	ประเด็นนโยบาย
2551 เดือน 2	พรบ. ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2551	ห้ามขาย, ห้ามบริโภค, ห้ามโฆษณา, ฉลาก
2552 เดือน 7	กำหนดวันห้ามขาย	ห้ามขายในวันที่กำหนด
2558 เดือน 1	ห้ามขายในเวลาที่กำหนด	ห้ามขายในเวลา
2558 เดือน 5	กำหนดเกี่ยวกับฉลาก	ฉลาก
2558 เดือน 11	ห้ามขายบริโภครอบสถานศึกษา	ห้ามขายในบางบริเวณ

หมายเหตุ: ก่อนมี พรบ. 2551 นโยบายบางอย่างได้ถูกดำเนินการบ้างแล้ว

เนื่องจากอัตราภาษีสรรพสามิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดเก็บและมีอัตราที่แตกต่างกันตามราคาและปริมาณของแอลกอฮอล์ ตัวแปรอัตราภาษีสรรพสามิตที่ใช้ในการประมาณค่า จะเป็นอัตราภาษีที่แท้จริง (Actual Tax rate) ซึ่งคือสัดส่วนของอัตราภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บได้จริงต่อปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ เช่นเดียวกับงานของ Sormpaisarn, et al (2015) ภาพที่ 6 แสดงปริมาณลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวและอัตราภาษีสรรพสามิตต่อปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์

รูปภาพที่ 6 ปริมาณลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวและอัตราภาษีสรรพสามิตต่อปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์

ที่มา: คณะผู้วิจัยคำนวณจากข้อมูลของกรมสรรพสามิต

จากการพิจารณาข้อมูลในปี 2563 มีลักษณะที่แตกต่างจากปกติ อาจจะเป็นผลเนื่องจากสถานการณ์โควิด-19 ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้ข้อมูลระหว่างปี 2547 ถึงปี 2562 สำหรับการพิจารณาผลกระทบของอัตราภาษีสรรพสามิต และตัวแปรนโยบายอื่น ๆ

คณะผู้วิจัยประมาณค่าแบบจำลอง interrupted time series ในหลายรูปแบบ และได้ใช้เกณฑ์ในการเลือกแบบจำลองโดยการพิจารณาความเหมาะสม โดยดูจากค่าผลรวมของความผิดพลาดกำลังสอง (Root Mean Square Error) ทั้งในช่วงของข้อมูลการประมาณการ (in-sample ใช้ข้อมูลถึงเดือนธันวาคม 2561) และข้อมูลนอกช่วงการประมาณการ

(out-sample ใช้ข้อมูลเดือนมกราคม ถึง กันยายน 2562) ในการเปรียบเทียบแบบจำลองที่มีตัวแปรนโยบายที่แตกต่างกัน โดยที่แบบจำลองที่เลือกถูกแสดงไว้ในตารางที่ 8

ตารางที่ 7 ผลการประมาณค่าแบบจำลองแอลกอฮอล์บริสุทธ์ต่อหัว

ตัวแปรตาม: ปริมาณลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธ์ต่อหัว	ค่าสัมประสิทธิ์	Standard Error	t	p-value
ภาษีสรรพสามิตเฉลี่ยต่อลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธ์ (ในรูปล็อก)	-0.4167*	0.2151	-1.940	0.054
มีค่าเท่ากับหนึ่ง ถ้าเป็นเดือน 2 ปี 2551 เป็นต้นไป (y2551m2)	-0.0610	0.0663	-0.920	0.358
มีค่าเท่ากับหนึ่ง ถ้าเป็นเดือน 5 ปี 2558 เป็นต้นไป (y2558m5)	-0.1004	0.0619	-1.620	0.106
ดัชนีภาษีมูลค่าเพิ่มสาขาโรงแรมและภัตตาคาร (ในรูปล็อก)	0.2925***	0.0949	3.080	0.002
Time Trend	0.0070***	0.0023	3.110	0.002
Time Trend ยกกำลังสอง	-0.00003**	0.0000	-2.530	0.012
มีค่าเท่ากับหนึ่งถ้าเป็นไตรมาส 1	0.1399***	0.0376	3.720	0.000
ค่าคงที่	0.1540	0.9302	0.170	0.869

***, **, * แสดงว่าตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 1%, 5%, 10% ตามลำดับ

หมายเหตุ: ค่า Standard Error เป็นที่ได้ปรับเกี่ยวกับปัญหา autocorrelation แล้ว (Newey-West Robust Standard Error)

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่าการเพิ่มภาษีสรรพสามิตจะส่งผลให้ปริมาณลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธ์ต่อหัวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขนาดภาษีต่อหน่วยแอลกอฮอล์บริสุทธ์ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากภาษีเดิม ส่งผลให้ปริมาณการบริโภคปริมาณแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธ์ลดลงร้อยละ 0.42 ในขณะที่นโยบายที่มีผลต่อการลดการบริโภคแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับประมาณ 0.1 คือนโยบายฉลากในเดือนพฤษภาคมปี 2558 ในขณะที่ พรบ. 2551 มีทิศทางความสัมพันธ์ที่ถูกต้อง แต่ไม่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 0.1 ส่วนหนึ่งอาจจะเนื่องจากก่อนหน้าการประกาศใช้ พรบ. ปี 2551 ภาครัฐได้ดำเนินนโยบายหลายประการเพื่อลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะรวมตัวแปรนโยบายดังกล่าวในการทดลองการเปลี่ยนแปลงนโยบายเนื่องจากเป็นนโยบายที่สำคัญ และมีความกังวลจากผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลของ CPTPP ต่อ พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ส่วนนโยบายในปี 2552 และ ปี 2558 เดือน 1 และเดือน 11 มิได้ถูกเลือกสำหรับแบบจำลองที่เหมาะสม ซึ่งผลของแต่ละนโยบายน่าจะขึ้นอยู่กับความรู้และปฏิบัติตามของประชาชน ผู้วิจัยได้พิจารณาข้อมูลการสำรวจดังแสดงในภาคผนวก ง.

จากแบบจำลองพบว่าตัวแปรควบคุมซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ ได้แก่ ดัชนีภาษีมูลค่าเพิ่มสาขาโรงแรมและภัตตาคาร มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นทิศทางเดียวกันกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามที่คาดไว้ ตลอดจนตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ เส้นแนวโน้ม เส้นแนวโน้มยกกำลังสอง ตัวแปรหุ่นของไตรมาสที่หนึ่ง ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญร้อยละ 0.01

ข) ผลของการเข้าร่วม CPTPP ต่อการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสุรา

เนื่องจากไทยได้ร่วมลงนามข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กับประเทศสมาชิกปัจจุบันของ CPTPP เกือบทุกประเทศแล้ว ยกเว้นประเทศเม็กซิโกและแคนาดา คณะผู้วิจัยจึงพิจารณาการเปลี่ยนแปลงการนำเข้าจากการลดอัตราภาษีศุลกากรเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับสองประเทศดังกล่าวเท่านั้น โดยไทยมีการนำเข้าสุราตามพิกัดภาษีศุลกากร 2203, 2205, 2208 จากประเทศเม็กซิโก และ 2204, 2207, 2208 จากประเทศแคนาดา (ใช้ตารางที่ 9 ประกอบคำอธิบายประเภทสุรา) แต่เนื่องจากการนำเข้าสุราประเภท 2205 จากประเทศเม็กซิโกมีปริมาณน้อยมาก (น้อยกว่า 1,000 ลิตรต่อปี ในทั้งสองปีที่มีการนำเข้า คือ ปี 2547 และ 2549) และสุราประเภท 2207 ไม่ถูกนำมาคำนวณลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวเพราะไม่นิยมนำมาบริโภคอยู่แล้ว คณะผู้วิจัยจึงพิจารณาการนำเข้าเฉพาะสุราประเภท 2203, 2204, และ 2208 นั่นคือ เบียร์ ไวน์ และลิเคอร์จากทั้งสองประเทศ

ตารางที่ 8 คำอธิบายประเภทสินค้าสุรารายพิกัดศุลกากร

พิกัดศุลกากร/ รหัสสินค้า	คำอธิบายประเภทสินค้า
2203	เบียร์ที่ทำจากมอลต์
2204	ไวน์ที่ทำจากองุ่นสด รวมถึงไวน์ที่เติมแอลกอฮอล์ เกรปมัสด์นอกจากเกรปมัสด์ตามประเภทที่ 20.09 (เกรปมัสด์ที่ไม่ได้หมักและไม่เติมสุรา)
2205	เวอรุ่มทและไวน์อื่นๆ ที่ทำจากองุ่นสด (นอกจากไวน์ที่ทำจากองุ่นสดในประเภท 2204) ปูรงกลิ่นรส ด้วยพืชหรือสารหอม
2206	เครื่องดื่มอื่น ๆ ที่ได้จากการหมัก (เช่น ไชเดอร์ เพอร์รี่ และมีต์ เป็นต้น) รวมทั้งของผสมของเครื่องดื่มที่ได้จากการหมักและของผสมของเครื่องดื่มที่ได้จากการหมักผสมกับเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไวน์ที่อื่น
2207	เอทิลแอลกอฮอล์ไม่แปลงสภาพ มีความแรงแอลกอฮอล์โดยปริมาตรตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป รวมทั้งเอทิลแอลกอฮอล์และสุราอื่นๆ ที่แปลงสภาพแล้วจะมีความแรงแอลกอฮอล์เท่าใดก็ตาม
2208	เอทิลแอลกอฮอล์ที่ไม่แปลงสภาพ มีความแรงแอลกอฮอล์โดยปริมาตรน้อยกว่าร้อยละ 80 สุรา ลิเคอร์ และเครื่องดื่มอื่นๆ ที่เป็นสุรา

ที่มา กองดัชนีเศรษฐกิจการค้า สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์

ผู้วิจัยประมาณค่าความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการนำเข้ารายเดือนรายสินค้า ($Q_{import,it}$) และอัตราภาษีนำเข้า ($tariff_{it}$) แบบคิดเป็นร้อยละของมูลค่า จากทุกประเทศที่รายงานการนำเข้าโดยกรมศุลกากร ตั้งแต่ปี 2545 – 2563 มาวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง fixed-effects แยกตามพิกัดอัตราภาษีศุลกากรดังสมการ

$$\ln(Q_{import,it}) = \alpha + \beta tariff_{it} + \varepsilon$$

โดยที่ i แทนประเทศที่ i , t แทนปีของข้อมูล, และ ε แทนค่าความคลาดเคลื่อน (error term)

ผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าอัตราภาษีนำเข้าสุรามีความสัมพันธ์เชิงลบต่อร้อยละของปริมาณการนำเข้าสุรา นั่นคือ เมื่ออัตราภาษีนำเข้าสุราลดลง (เพิ่มขึ้น) จะส่งผลให้ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณนำเข้าสุรา

เพิ่มขึ้น (ลดลง) แม้มีเพียงไวน์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์ $tariff_{ijt}$ มีเครื่องหมายเป็นลบทุกประเภทสินค้า

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์สมการการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีนำเข้าต่อปริมาณการนำเข้าสุราแต่ละประเภท

ตัวแปร (ค่าสัมประสิทธิ์)	เบียร์	ไวน์	ลิเคอร์
Tariff (β)	-0.0122672 (0.0075387)	-0.0138416** (0.0043888)	-0.0056723 (0.003709)
Constant (α)	12.74642*** (0.3775438)	12.11563*** (0.6161385)	13.12224*** (0.3714648)

***, **, * แสดงว่าตัวแปรมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 1%, 5%, 10% ตามลำดับ, และตัวเลขในวงเล็บเป็นค่า standard error

จากนั้น ผู้วิจัยสามารถนำสัมประสิทธิ์หน้า $tariff_{ijt}$ มาคำนวณร้อยละของการเปลี่ยนแปลงปริมาณลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัวได้ดังตารางที่ 11 หากไทยเข้าร่วม CPTPP จะส่งผลให้มีการนำเข้าเบียร์ ไวน์ และลิเคอร์ จากเม็กซิโกและแคนาดาเพิ่มขึ้น 10639, 5.7, และ 1055.7 ลิตร ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้คนไทยเพิ่มการบริโภคสุราขึ้นเฉลี่ย 0.00001383 ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นเป็นขนาดที่น้อยมาก เพราะประเทศทั้งสองไม่ใช่คู่ค้าสุราที่สำคัญกับไทย ประกอบกับความแปรปรวนของการนำเข้าสุราทุกประเภทซึ่งอธิบายไม่ได้ด้วยการลดอัตราภาษีจากการทำ FTA

ตารางที่ 10 การเปลี่ยนแปลงการนำเข้าสุราหากเข้าร่วม CPTPP

ประเทศ	ชนิดสุรา	ปริมาณนำเข้าปี 2563 (ลิตร)	ร้อยละของการเปลี่ยนแปลง (%)	อัตราภาษีนำเข้า (%)	ปริมาณการนำเข้าเปลี่ยนแปลง (ลิตร)	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์
เม็กซิโก	เบียร์	1,445,448	-0.0122672	-60	10,639.0	531.9479912
แคนาดา	ไวน์	769	-0.0138416	-54	5.7	0.862179422
เม็กซิโก	ลิเคอร์	243,340	-0.0056723	-60	828.2	331.2713957
แคนาดา	ลิเคอร์	37,466	-0.0056723	-60	127.5	51.00441403
ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์						915.0859803
ประชากรปี 2563						66186727
ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อหัว						0.00001383

การพิจารณาผลกระทบของการนำเข้าจากทั้งสองประเทศอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นำเข้าของประเทศแคนาดาและเม็กซิโก ไม่ใช่สินค้าทดแทน (substitutes) กับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งที่นำเข้าจากประเทศอื่นและที่ผลิตได้ภายในไทย และการยกเว้นอากรนำเข้าเกิดขึ้นในปีแรกของการเข้าร่วม CPTPP ซึ่งในทางปฏิบัติ การบังคับใช้กฎต่าง ๆ ตามข้อตกลงเขตการค้าเสรีจะมีความล่าช้าและค่อย ๆ ลดอัตราเรียกเก็บลงเรื่อย ๆ จึงอาจส่งผลให้การเพิ่มการบริโภคค่อย ๆ เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลส่วนของการนำเข้าจากทั้งสองประเทศนั้นเป็นปริมาณที่น้อยมาก ไม่ว่าจะเปรียบเทียบกับการนำเข้ารวมหรือการผลิตภายในประเทศก็ตาม ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 12

ตารางที่ 11 สัดส่วนการนำเข้าสุรจากประเทศแคนาดาและเม็กซิโกต่อการนำเข้ารวมและต่อการผลิตภายในประเทศ

ประเทศ	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562
2203: เม็กซิโ													
ผลิตในประเทศ	2,320,461,000	2,108,415,000	1,798,945,000	1,891,037,000	2,017,376,000	2,344,113,000	2,177,848,000	2,024,641,000	2,178,882,000	2,259,040,000	1,961,170,000	1,996,846,000	2,174,201,000
รณนำเข้า (โลก)	24,458,795	23,086,087	10,190,820	5,497,263	9,215,473	13,003,793	16,518,463	20,301,917	20,125,066	16,328,558	18,753,592	19,100,343	18,473,726
เม็กซิโก	424,254	433,286	436,204	327,528	436,627	572,060	546,841	463,879	673,977	2,265,795	2,785,795	2,317,430	1,929,104
%ต่อการนำเข้า	1.73%	1.88%	4.28%	5.96%	4.74%	4.40%	3.31%	2.28%	3.35%	13.88%	14.85%	12.13%	10.44%
%ต่อในประเทศ	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.03%	0.02%	0.03%	0.10%	0.14%	0.12%	0.09%
2204: ไรน์													
ผลิตในประเทศ	73,649,400	74,525,000	91,831,000	108,576,000	148,616,000	207,215,000	225,821,000	221,168,000	229,229,000	213,401,000	171,878,000	142,989,000	124,925,000
รณนำเข้า (โลก)	10,479,083	9,341,695	7,834,379	9,776,430	11,986,120	14,917,510	15,492,838	14,242,620	13,260,336	12,618,110	11,635,738	13,643,953	12,509,883
แคนาดา	967	1,568	3,060	928	1,454	1,790	2,450	1,610	1,444	1,209	391	587	689
%ต่อการนำเข้า	0.01%	0.02%	0.04%	0.01%	0.01%	0.01%	0.02%	0.01%	0.01%	0.01%	0.00%	0.00%	0.01%
%ต่อในประเทศ	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
2208: ลิเคอร์													
ผลิตในประเทศ	1,025,600,600	1,012,876,000	1,140,405,000	1,205,292,000	1,318,878,000	1,343,017,500	1,311,084,001	1,240,753,000	1,281,987,000	1,264,930,000	1,347,463,000	1,246,463,000	1,182,293,000
รณนำเข้า (โลก)	38,129,146	46,398,531	34,644,705	40,148,600	40,926,576	65,406,136	38,465,723	35,672,092	30,185,667	26,254,038	23,931,543	26,423,095	24,715,650
แคนาดา	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26276	18270	47935
%ต่อการนำเข้า	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.11%	0.07%	0.19%
%ต่อในประเทศ	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
เม็กซิโก	135,475	421,311	232,935	273,212	301,977	329,026	431,389	322,122	331,821	329,401	297,084	512,551	422,762
%ต่อการนำเข้า	0.36%	0.91%	0.67%	0.68%	0.74%	0.50%	1.12%	0.90%	1.10%	1.25%	1.24%	1.94%	1.71%
%ต่อในประเทศ	0.01%	0.04%	0.02%	0.02%	0.02%	0.02%	0.03%	0.03%	0.03%	0.03%	0.02%	0.04%	0.04%

ที่มา: กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิต

7.1.2.3 การเปลี่ยนแปลงนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าร่วม

CPTPP

ผู้วิจัยคาดว่า การเข้าร่วม CPTPP ของประเทศไทยจะส่งผลกระทบต่อนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งนโยบายภาษีและมีใช้ภาษี โดยนโยบายที่ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วม CPTPP คือ 1. นโยบายภาษีนำเข้า 2. นโยบายการควบคุมฉลาก และ 3. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยคาดว่านโยบายภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นนโยบายที่สามารถลดการดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยได้มากอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ จะไม่ได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วม CPTPP เนื่องจากอัตราภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บไม่ได้มีการแบ่งแยกสินค้าจากผู้ผลิตในประเทศและต่างประเทศที่แตกต่างกัน อีกทั้งประเทศไทยยังคงมีพันธะการลดการดื่มสุรแบบอันตราย ตามมติที่ WHA63.13 (Global strategy to Reduce the Harmful Use of Alcohol) ขององค์การอนามัยโลก จึงมีความจำเป็นต้องคงนโยบายที่มีประสิทธิภาพไว้

เป็นที่แน่นอนว่าการเข้าร่วม CPTPP จะมีผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องลดอัตราภาษีนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากประเทศที่เป็นสมาชิกใน CPTPP จนเหลือ 0% อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีเพียงประเทศแคนาดา และเม็กซิโก ในกลุ่มสมาชิก CPTPP เท่านั้นที่ประเทศไทยมีการเก็บภาษีนำเข้าในอัตราที่สูงอยู่ (54- 60 % ของราคา) ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ที่เป็นสมาชิกของ CPTPP ประเทศไทยมีการเก็บภาษีนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในอัตรา 0 % อยู่แล้ว จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีในกลุ่มประเทศ ASEAN และข้อตกลงทวิภาคีกับประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ชิลีและเปรู

ในขณะที่ผลกระทบของการเข้าร่วม CPTPP ต่อ นโยบายการควบคุมฉลาก และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ผู้วิจัยคาดว่าจะขึ้นกับกระบวนการเจรจาต่อรองของประเทศไทยในขั้นตอนของการขอเข้าร่วม ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบเต็มที่ (ต้องยกเลิกการใช้นโยบาย) ปานกลาง (ต้องยกเลิกการใช้นโยบายบางส่วน) หรือ ไม่ได้รับผลกระทบ (ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย)

ผู้วิจัยได้กำหนดฉากทัศน์ (scenarios) ที่น่าจะเกิดขึ้น กับนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย จากการเข้าร่วม CPTPP ออกเป็น 4 ฉากทัศน์ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 12 ฉากทัศน์ (scenarios) ที่น่าจะเกิดขึ้น กับนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย จากการเข้าร่วม CPTPP

ฉากทัศน์	นโยบาย		
	ภาษีนำเข้า	การควบคุมฉลาก	พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
ฉากทัศน์ที่ 1	กระทบเต็มที่	ไม่กระทบ	ไม่กระทบ
ฉากทัศน์ที่ 2	กระทบเต็มที่	กระทบบ้าง	ไม่กระทบ
ฉากทัศน์ที่ 3	กระทบเต็มที่	กระทบเต็มที่	ไม่กระทบ
ฉากทัศน์ที่ 4	กระทบเต็มที่	กระทบเต็มที่	กระทบบ้าง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าระหว่างประเทศ ผู้วิจัยคาดว่าฉากทัศน์ที่ 3 ซึ่งมีการลดอัตรา

ภาษีนำเข้ากับกลุ่มประเทศสมาชิก CPTPP เหลือ 0% มีการยกเลิกนโยบายการควบคุมฉลากทั้งหมด แต่ยังคงดำเนินนโยบายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ พ.ศ. 2551 ได้ เป็นฉลากทัศนที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด

7.1.2.4 ผลกระทบต่อการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ และต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละฉลากทัศน

หลังจากได้ฉลากทัศนที่อาจจะเกิดขึ้นทั้ง 4 กรณีแล้ว ผู้วิจัยได้คำนวณผลกระทบต่อการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ และต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละฉลากทัศน โดยใช้ผลการประมาณค่าจากตารางที่ 8 และ 10 และต้นทุนจากการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ จาก ธีชนันท์ โกลมไพศาล (2562)

เมื่อประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิก CPTPP และจำเป็นต้องลดภาษีนำเข้าให้กับเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ของประเทศแคนาดา และเม็กซิโกจนเหลือ 0% จากผลการประมาณค่าของตารางที่ 10 ภายใต้ข้อสมมติว่า เครื่องตี้ออลกอฮอลล์นำเข้าของประเทศแคนาดา และเม็กซิโก ไม่มีผลทางการทดแทนกับการตัดสินใจบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์นำเข้าจากประเทศอื่น และ เครื่องตี้ออลกอฮอลล์ที่ผลิตได้ภายในประเทศ และ การลดอัตราภาษีนำเข้าเหลือ 0% เกิดขึ้นในปีแรกของการเข้าร่วม CPTPP²⁰ จะทำให้ประชาชนมีการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์มากขึ้นคนละ 0.00001383 ลิตรแห่งแอลกอฮอลล์บริสุทธิ์ต่อปี

นอกจากนั้น รัฐบาลไทยอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง นโยบายการควบคุมฉลาก และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าวจะกระทบกับการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ของประชาชนในท้ายที่สุด ภายใต้ข้อสมมติว่าปัจจัยอื่น ๆ ไม่เปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยทำการประมาณผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่อการบริโภคของประชาชนโดยใช้ผลการประมาณค่าจากตารางที่ 8 เช่น หากนโยบายการควบคุมฉลากได้รับผลกระทบเต็มที่จากการเข้าร่วม CPTPP (ต้องยกเลิกการใช้นโยบาย หรือ $y_{2558m5} = 0$) จะมีผลให้ปริมาณการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์เพิ่มขึ้น 10.04% หรือ หากนโยบายการควบคุมฉลากได้รับผลกระทบบ้างจากการเข้าร่วม CPTPP (ต้องยกเลิกการใช้นโยบายบางส่วน หรือ $y_{2558m5} = 0.5$) จะมีผลให้ปริมาณการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์เพิ่มขึ้น 5.02% และ หากนโยบายการควบคุมฉลากไม่ได้รับผลกระทบจากการเข้าร่วม CPTPP (ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือ $y_{2558m5} = 1$) จะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในการประเมินผลกระทบของนโยบายต่อการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์จากตารางที่ 8 ได้ให้ข้อมูลผลกระทบต่อการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ออกมาในหน่วยเปอร์เซ็นต์ เพื่อนำมาคำนวณเป็นหน่วยลิตรแห่งแอลกอฮอลล์บริสุทธิ์ต่อปี ผู้วิจัยใช้ข้อมูลปริมาณการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์เฉลี่ยในปี พ.ศ. 2562 เป็นข้อมูลปีฐานเนื่องจากปี พ.ศ. 2562 เป็นปีที่ประเทศไทยยังไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก CPTPP เป็นปีล่าสุดที่ผู้วิจัยใช้ข้อมูลในการศึกษา และเป็นปีที่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไม่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดโควิด-19 โดยในปีพ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีการเก็บภาษีนำเข้าเครื่องตี้ออลกอฮอลล์จากประเทศแคนาดา และเม็กซิโก มีการดำเนินนโยบายการควบคุมฉลาก ($y_{2558m5} = 1$) และอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ พ.ศ. 2551 ($y_{2551m2} = 1$) ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 ประชาชนไทยมีการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์เฉลี่ย คนละ 8.4416 ลิตรแห่งแอลกอฮอลล์บริสุทธิ์ต่อปี

ตารางที่ 14 แสดงผลการคำนวณผลกระทบต่อการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ จากการเข้าร่วม CPTPP ในแต่ละฉลากทัศน ผู้วิจัยพบว่า การเข้าร่วม CPTPP ทำให้การบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลล์ของคนไทยเพิ่มขึ้นในช่วง 0.00001-1.10557

²⁰ ในทางปฏิบัติ อัตราภาษีนำเข้าอาจจะค่อยๆลดลงจนเหลือ 0%

ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนต่อปี และหากใช้ข้อมูลจำนวนคาดการณ์ประชากรเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2566-2570²¹ ซึ่งเป็นช่วงปีที่ประเทศไทยอาจตัดสินใจเข้าร่วม CPTPP จะพบว่า การเข้าร่วม CPTPP ทำให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยทั้งประเทศเพิ่มขึ้นในช่วง 928 - 74,149,303 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อปี

ทั้งนี้ ฉากทัศน์ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยมากที่สุดคือ ฉากทัศน์ที่ 4 ซึ่งมีการลดอัตราภาษีนำเข้ากับกลุ่มประเทศสมาชิก CPTPP เหลือ 0% ยกเลิกนโยบายการควบคุมฉลากทั้งหมด และยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 บางส่วน ในขณะที่ฉากทัศน์ที่ส่งผลกระทบต่อคนน้อยที่สุดคือ ฉากทัศน์ที่ 1 ซึ่งมีการลดอัตราภาษีนำเข้ากับกลุ่มประเทศสมาชิก CPTPP เหลือ 0% ไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายการควบคุมฉลาก และยังคงดำเนินนโยบายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้ตามปกติ

สำหรับฉากทัศน์ที่ 3 ผู้วิจัยพบว่าการเข้าร่วม CPTPP ทำให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยเพิ่มขึ้น 0.84791 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อคนปี หรือ ทำให้การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยทั้งประเทศเพิ่มขึ้น 56,868,368 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ต่อปี

ตารางที่ 13 ผลกระทบต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการเข้าร่วม CPTPP ในแต่ละฉากทัศน์

ฉากทัศน์	การบริโภคที่เพิ่มขึ้น (ลิตรต่อหัวต่อปี)	การบริโภคที่เพิ่มขึ้นทั้งประเทศ (ลิตรต่อปี)
ฉากทัศน์ที่ 1	0.00001	928
ฉากทัศน์ที่ 2	0.42396	28,434,648
ฉากทัศน์ที่ 3	0.84791	56,868,368
ฉากทัศน์ที่ 4	1.10557	74,149,303

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนั้นหากการเข้าร่วม CPTPP ส่งผลให้ประชาชนไทยมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มมากขึ้น ก็ย่อมก่อให้เกิดต้นทุนกับสังคมที่เพิ่มขึ้นด้วย ผู้วิจัยใช้ผลการประเมินต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จาก ธัชพันธ์ โกมลไพศาล (2562) ซึ่งพบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมูลค่าประมาณ 85,814,645,222.5 บาท ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวม 693,002,581.90 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ หรือ ต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ มีค่าเท่ากับ 123.83 บาท (มูลค่าในปี พ.ศ. 2560)

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อผู้วิจัยใช้ผลการประเมินต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จาก ธัชพันธ์ โกมลไพศาล (2558) ซึ่งทำการประเมิน ต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปี พ.ศ. 2554 มาคำนวณต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ด้วยวิธีข้างต้น ก็จะได้ว่าต้นทุนดังกล่าวมีค่าเท่ากับ 126.28 บาท²² (เมื่อคิดเป็นมูลค่าในปี พ.ศ. 2560) ซึ่งใกล้เคียงกับผลการคำนวณในปี พ.ศ. 2560 ผู้วิจัย

²¹ ภายใต้ข้อสมมติด้านภาวะเจริญพันธุ์ระดับปานกลาง ในช่วงปีพ.ศ. 2566-2570 ประเทศไทยจะมีประชากรเฉลี่ย 67,068,800 คน ข้อมูลจากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

²² ธัชพันธ์ โกมลไพศาล (2558) ซึ่งพบว่า ในปี พ.ศ. 2554 ต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีมูลค่าประมาณ 76,783,075,906.44 บาท ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2554 ประเทศไทยมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวม 652,132,219.90 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์

จึงใช้ข้อมูลต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เท่ากับ 123.83 บาทต่อลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ในการคำนวณต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละฉลากทัศน ได้ผลการคำนวณดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 ต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วม CPTPP ในแต่ละฉลากทัศน

ฉลากทัศน	ต้นทุนทางสังคม (บาทต่อปี) มูลค่าในปี 2560	เปอร์เซ็นต์ของต้นทุน ทางสังคมที่เพิ่มขึ้นเมื่อ เทียบกับต้นทุนในปี พ.ศ. 2560
ฉลากทัศนที่ 1	114,860	0.0001
ฉลากทัศนที่ 2	3,521,068,013	4.1031
ฉลากทัศนที่ 3	7,042,021,166	8.2061
ฉลากทัศนที่ 4	9,181,922,719	10.6997

ตารางที่ 15 แสดงผลการคำนวณต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วม CPTPP ในแต่ละฉลากทัศน ผู้วิจัยพบว่าการเข้าร่วม CPTPP ก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมในช่วงมูลค่า 0.1149 - 9,182 ล้านบาทต่อปี (เมื่อคิดเป็นมูลค่าในปี พ.ศ. 2560) หรือ ส่งผลให้ต้นทุนทางสังคมเพิ่มขึ้น 0.0001-10.6997 % (เมื่อเทียบกับต้นทุนทางสังคมนรวมในปี พ.ศ. 2560) โดยฉลากทัศนที่ 1 ทำให้ต้นทุนทางสังคมเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด และฉลากทัศนที่ 4 ทำให้ต้นทุนทางสังคมเพิ่มขึ้นมากที่สุด

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการสำรวจวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบของ CPTPP (O'Brien, et al 2021; Gleeson and O'Brien, 2021; Ruckert, et al, 2017) สรุปได้ว่า นโยบายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่น่าจะได้รับผลกระทบค่อนข้างชัดเจนคือ นโยบายเกี่ยวกับฉลาก ซึ่งในปัจจุบัน นโยบายดังกล่าวมีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ข้อตกลง CPTPP มีเป้าหมายที่จะเสนอแนวทางที่เป็นรูปแบบเดียวกันสำหรับฉลาก ซึ่งอาจจะกระทบต่อฉลากในประเทศบางประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม งานศึกษารวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ประเทศไทยยังมีอำนาจกำหนดฉลากในลักษณะที่มีหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์ที่สนับสนุนการลดการบริโภคแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเกี่ยวกับฉลากในลักษณะใหม่ที่ยังมิได้มีการวิจัยผลกระทบอาจจะถูกคัดค้านจากบริษัทผู้ผลิตในประเทศสมาชิก

ในส่วนของ พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกก่อนหน้าข้อตกลง CPTPP และเป็นกฎหมายในประเทศซึ่งใช้กับผู้ผลิตในประเทศและต่างประเทศอย่างเท่าเทียมกัน ผู้เชี่ยวชาญและวรรณกรรมที่สำรวจมีความเห็นไปในแนวทางที่รัฐไทยยังมีอำนาจในการบังคับใช้ พรบ.ดังกล่าว และไม่น่าจะต้องมีการปรับเปลี่ยนในแนวทางที่ลดความเข้มงวดในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าส่งผลกระทบต่อสุขภาพแก่ประชาชน อย่างไรก็ตาม การออกกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องจาก พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 อาจจะต้องเป็นไปในแนวทางที่คล้ายกับกรณีของฉลากคือ จะต้องมียุทธศาสตร์จากการวิจัยในการสนับสนุนว่ามาตรการดังกล่าวมีบทบาทในการลดการบริโภคแอลกอฮอล์

บริสุทธิ์ หรือ ต้นทุนทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1 ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ มีค่าเท่ากับ 117.74 บาท หรือ เมื่อคิดเป็นมูลค่าในปี พ.ศ. 2560 จะมีค่าเท่ากับ 126.28 บาท (คำนวณโดยใช้ข้อมูลดัชนีราคาผู้บริโภครวมทุกรายการ จากสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์)

จากข้อพิจารณาข้างต้น ผู้วิจัยคาดว่าความน่าจะเป็นที่นโยบายฉลากที่ภาครัฐกำลังดำเนินการอยู่หรือที่มีแผนจะบังคับใช้จะได้รับผลกระทบมีความเป็นไปได้สูง ในขณะที่ ความน่าจะเป็นที่ พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 จะได้รับผลกระทบมีความเป็นไปได้ต่ำ ดังนั้น ฉากทัศน์ที่น่าจะมีความเป็นไปได้สูงที่สุด คือ ฉากทัศน์ที่ 3 ซึ่งเป็นฉากทัศน์ที่คณะผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเกิดขึ้นได้มากที่สุด ก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมเท่ากับ 7,042 ล้านบาทต่อปี หรือ ทำให้ต้นทุนทางสังคมเพิ่มขึ้น 8.21 % (เมื่อเทียบกับต้นทุนทางสังคมรวมในปี พ.ศ. 2560)²³

7.2 ผลการกำกับติดตามและประเมินผล

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับแผนงานตลอดโครงการ

กิจกรรมการดำเนินงานวิจัยตาม ข้อเสนอโครงการที่เสนอไว้	ระยะเวลาดำเนินงาน (เดือน)						ผลการดำเนินงานระหว่าง เดือนที่ 3 – 6
	1	2	3	4	5	6	
1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	■	■					สำเร็จ
2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ			■	■			ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
3) รวบรวมข้อมูลหตุยภูมิที่จะใช้ในแบบจำลอง		■	■	■			ได้รับข้อมูลครบถ้วน
4) ออกแบบแบบจำลอง			■	■			สำเร็จ
5) วิเคราะห์แบบจำลอง					■	■	สำเร็จ
6) อภิปรายและสรุปผล					■	■	สำเร็จ
8) จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์						■	สำเร็จ

■ แผนการดำเนินงาน ■ ผลการดำเนินงาน

7.3 วิจารณ์และสรุปผลการดำเนินงาน

อภิปรายผลการดำเนินงานโครงการวิจัย

จากแบบจำลองซึ่งประเมินนโยบายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา พบว่านโยบายทางสาธารณสุขที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชัดเจน ในขณะที่นโยบายไม่ใช้ภาษีอาจมีผลที่เห็นได้ไม่ชัดเจนเท่า

²³ เนื่องจากเป้าหมายของการวิจัยมีได้ต้องการที่จะเสนอความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ต่าง ๆ จึงมิได้ออกแบบการวิจัยให้สามารถที่จะนำเสนอความน่าจะเป็นของแต่ละฉากทัศน์อย่างเป็นระบบ

อาจมีสาเหตุจากข้อมูลที่ใช้ศึกษาครอบคลุมช่วงปี 2548 – 2563 ซึ่งครอบคลุมช่วงการบังคับใช้พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 แต่มีมาตรการจำนวนหนึ่งถูกบังคับใช้ก่อนหน้าพ.ร.บ.ควบคุมฯ เช่น เวลาห้ามขาย การห้ามขายให้เยาวชน และการควบคุมการโฆษณา เป็นต้น ทั้งนี้นโยบายต่าง ๆ ที่ออกมาภายหลังพ.ร.บ.ควบคุมฯ ยังค่อยๆทยอยออกมา หรือบางนโยบายก็บังคับใช้พร้อม ๆ กัน ทำให้การแยกผลของนโยบายนั้นทำได้ยาก ประกอบกับความล่าช้าของการปฏิบัติและการละเมิดกฎหมาย รวมไปถึงการไม่มีระบบการติดตาม (monitoring system) ความมีประสิทธิภาพของมาตรการต่าง ๆ อีกด้วย

นอกจากนี้งานศึกษาในส่วนของภาชี้นำเข้ามีข้อจำกัดจากการสมมุติว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นำเข้าของประเทศแคนาดาและเม็กซิโก ไม่มีผลทางการทดแทนกับการตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นำเข้าจากประเทศอื่นและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตได้ภายในประเทศ และ การลดอัตราภาชีเงินเหลือ 0% เกิดขึ้นในปีแรกของการเข้าร่วม CPTPP ซึ่งในทางปฏิบัติ การบังคับใช้กฎต่างๆตาม FTA จะมีความล่าช้าและค่อยๆลดอัตราเรียกเก็บลงเรื่อย ๆ จึงอาจส่งผลให้การเพิ่มการบริโภคค่อยๆปรับขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลส่วนของการนำเข้านั้นเป็นปริมาณที่น้อยมาก

ในส่วนของต้นทุนทางสังคมที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่คาดว่า exponential risk(Q) ซึ่งจะทำให้ต้นทุนสูงขึ้น และควรต้องปรับตัวด้วยอัตราเงินเฟ้อ

เอกสารอ้างอิง

นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์, ฉัตรสมุน พงศมณีโย, และลาวัณย์ รัตน์ศิลปกุล (2561). ผลกระทบของความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกต่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ธันนัท โกมลไพศาล (2558). การศึกษาต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย: การพัฒนาไฟล์ต้นแบบในการประเมิน. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ธันนัท โกมลไพศาล (2561). การประเมินต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยประจำปี พ.ศ. 2560. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ธนินา ทวีศรี (2562). การศึกษาผลกระทบของภาชีสรรพสามิตสุราต่อการเปลี่ยนแปลงราคาสุราในตลาดและพฤติกรรมผู้บริโภคสุราของคนไทย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

มนตรีธรรม์ ถาวรเจริญทรัพย์ และ คณะ (2551). การศึกษาต้นทุนผลกระทบทางสังคมสุขภาพและเศรษฐกิจของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ.

สุรศักดิ์ ไชยสงค์ และคณะ (2561). โครงการพัฒนาแบบจำลองนโยบายแอลกอฮอล์ของประเทศไทย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

อดิศวร์ และคณะ. (2546). สุราในสังคมไทย: ผลการศึกษาโครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกันแก้ไข. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Anderson P, Jané Llopis E, O'Donnell A, et al. (2020) Impact of low and no alcohol beers on purchases of alcohol: interrupted time series analysis of British household shopping data, 2015–2018. *BMJ Open* 2020;10:e036371. doi:10.1136/bmjopen-2019-036371

- Bernal, J.L., Cummins, S. and Gasparrini, A. (2018) The use of controls in interrupted time series studies of public health interventions, *International Journal of Epidemiology*. 2082–2093, doi: 10.1093/ije/dyy135
- Brennan, A. Purshouse, R, Rafia, R. et al (2008) Independent Review of the effects of alcohol pricing and promotion: part B. Results from the Sheffield Alcohol Policy Model.
- Brennan, Alan, Petra Meier, Robin Purshouse, Rachid Rafia, Yang Meng, Daniel Hill- Macmanus, Colin Angus, and John Holmes. “The Sheffield Alcohol Policy Model – A Mathematical Description.” *Health Economics* 24, no. 10 (2015): 1368–88. <https://doi.org/10.1002/hec.3105>.
- Booth,A., Meier,P.,Stockwell, T., et al (2008) Independent Review of the effects of alcohol Pricing and Promotion: Systematic Reviews: part A.
- Gleeson D, O’ Brien P. (2021) Alcohol labelling rules in free trade agreements: Advancing the industry's interests at the expense of the public’s health. *Drug Alcohol Rev* 2021;40:31–40
- Hategeka, C., Ruton, H., Karamouzian, M. et al (2020) Use of interrupted time series methods in the evaluation of health system quality improvement interventions: a methodological systematic reviews. *BMJ Global Health* 2020;5:e003567. doi:10.1136/bmjgh-2020-003567
- Hirono, K., Haigh, F. et al (2016) Is health impact assessment useful in the context of trade negotiations? A case study of the Trans Pacific Partnership Agreement. *BMJ Open* 2016;6:e010339. doi:10.1136/bmjopen-2015-010339
- Hoffman, S., Poirier, M.J.P., et al (2019) Impact of the WHO Framework Convention on Tobacco Control on Global cigarette consumption: quasi-experimental evaluation using interrupted time series analysis and in sample forecast event modelling. *BMJ* 2019;365:l2287 <http://dx.doi.org/10.1136/bmj.l2287>
- Humphreys DK, Eisner MP, Wiebe DJ (2013) Evaluating the Impact of Flexible Alcohol Trading Hours on Violence: An Interrupted Time Series Analysis. *PLoS ONE* 8(2): e55581. doi:10.1371/journal.pone.0055581
- Mäkelä, Pia, Kim Bloomfield, Nina-Katri Gustafsson, Petri Huhtanen, and Robin Room. “Changes in Volume of Drinking after Changes in Alcohol Taxes and Travellers’ Allowances: Results from a Panel Study.” *Addiction* (Abingdon, England) 103, no. 2 (February 2008): 181–91. <https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2007.02049.x>.
- Meier, Petra S., John Holmes, Colin Angus, Abdallah K. Ally, Yang Meng, and Alan Brennan. “Estimated Effects of Different Alcohol Taxation and Price Policies on Health Inequalities: A Mathematical Modelling Study.” *PLOS Medicine* 13, no. 2 (2016): e1001963. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001963>.
- Miller M, Wilkinson C, Room R, O’ Brien P, Townsend B, Schram A, Gleeson D. Industry submissions on alcohol in the context of Australia’s trade and investment agreements: A content and thematic analysis of publicly available documents. *Drug Alcohol Rev* 2021;40:22–30.

Nelson, Jon P., and Amy D. McNall. "What Happens to Drinking When Alcohol Policy Changes? A Review of Five Natural Experiments for Alcohol Taxes, Prices, and Availability." *The European Journal of Health Economics: HEPAC: Health Economics in Prevention and Care* 18, no. 4 (May 2017): 417–34. <https://doi.org/10.1007/s10198-016-0795-0>.

O'Brien, Paula, Deborah Gleeson, Robin Room, and Claire Wilkinson. "Marginalising Health Information: Implications of the Trans-Pacific Partnership Agreement for Alcohol Labelling." *Melbourne University Law Review* 41 (August 1, 2017): Advance.

Paula O'Brien, Deborah Gleeson, Robin Room, Claire Wilkinson, Commentary on 'Communicating Messages About Drinking': Using the 'Big Legal Guns' to Block Alcohol Health Warning Labels, *Alcohol and Alcoholism*, Volume 53, Issue 3, May 2018, Pages 333–336, <https://doi.org/10.1093/alcalc/agx124>

Ruckert, A., Schram, A., Labonte, R., Friel, S. Gleeson, D., and Thow, A-M. 2017. Policy coherence, health and the sustainable development goals: a health impact assessment of the Trans-Pacific Partnership. *Critical Public Health*. pp. 86-96.

Stafström, Martin. "The Impact of Relaxed Traveller Allowances: Fixed-Effects Analyses of the Associations between Consumer Behaviour and Alcohol Use." *Nordic Studies on Alcohol and Drugs* 35, no. 4 (August 1, 2018): 275–87. <https://doi.org/10.1177/1455072518771198>.

Stafström, Martin, and Per-Ölof Ostergren. "The Impact of Policy Changes on Consumer Behaviour and Alcohol Consumption in Scania, Sweden 1999-2005." *Alcohol and Alcoholism (Oxford, Oxfordshire)* 49, no. 5 (October 2014): 572–78. <https://doi.org/10.1093/alcalc/agu038>.

Stelemekas, M., Manthey, J et al (2021) Alcohol control policy measures and all-cause mortality in Lithuania: an interrupted time series analysis. *Addiction*. doi:10.1111/add.15470

Thavorncharoensap, Montarat, Yot Teerawattananon, Jomkwan Yothasamut, Chanida Lertpitakpong, and Usa Chaikledkaew. "The Economic Impact of Alcohol Consumption: A Systematic Review." *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy* 4, no. 1 (November 25, 2009): 20. <https://doi.org/10.1186/1747-597X-4-20>.

Thavorncharoensap, Montarat, Yot Teerawattananon, Jomkwan Yothasamut, Chanida Lertpitakpong, Khannika Thitiboonsuwan, Prapag Neramitpitagkul, and Usa Chaikledkaew. "The Economic Costs of Alcohol Consumption in Thailand, 2006." *BMC Public Health* 10, no. 1 (June 9, 2010): 323. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-10-323>.

Zhao, J., Stockwell, T., Vallance, K., and Hobin, E. (2020) The Effects of Alcohol Warning Labels on Population Alcohol consumption: An Interrupted Time Series Analysis of Alcohol Sales in Yukon, Canada. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*. March, 225-237.

ภาคผนวก ก. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

ภาษีศุลกากร	
เดิม	ปัจจุบัน
พ.ร.ก. พิกัตอัตราศุลกากร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555	ใช้ พ.ร.ก. พิกัตอัตราศุลกากร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2559
- หมวด 4 ตอนที่ 22 เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (รายละเอียดอยู่ที่หน้า 166-121) ²⁴ - วันที่เริ่มใช้ 01/01/2555 – วันที่สิ้นสุด 31/12/2559 ²⁵	- หมวด 4 ตอนที่ 22 เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (รายละเอียดอยู่ที่หน้า 125-130) ²⁶ - วันที่เริ่มใช้ 01/01/2560 – ปัจจุบัน โดยใช้อัตราร้อยละ 60 เท่าเดิม ²⁷

ภาษีสรรพสามิต	
เดิม	ปัจจุบัน
1. พ.ร.ก. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2556	1. ถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560
- มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “สุราแช่” และ “สุรากลั่น” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ “สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย เช่น เบียร์ ไวน์ สปาร์กลิงไวน์ และสุราแช่พื้นเมือง เป็นต้น “สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย เช่น สุราสามทับ สุราขาว สุราผสม สุราปรุงพิเศษ และสุราพิเศษ เป็นต้น”	- มาตรา 3(34) ให้ยกเลิก (34) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2556 - พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ได้ให้ความหมายของ “สุรา” ไว้ในหมวด 2 โบอนุญาตสำหรับสินค้าสุรายาสูบ และไฟ ส่วนที่ 1 สุรา ดังนี้ “มาตรา 152 ในส่วนนี้ “สุรา” ให้หมายความรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา แต่ไม่รวมถึงเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกินศูนย์จุดห้าดีกรี

²⁴ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ http://itd.customs.go.th/igtf/uploads/files/Information/T2012TH/DecreeNo5_2555/DecreeNo5_2555.pdf

²⁵ ที่มา: <http://itd.customs.go.th/igtf/decree.do?param=main#>

²⁶ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ <http://itd.customs.go.th/igtf/decree.do?sessionid=6D6FA0DC1724E674A5F67C76F6E4104F>

²⁷ ที่มา: <http://itd.customs.go.th/igtf/decree.do?param=main#>

ภาษีสรรพสามิต

เดิม	ปัจจุบัน
------	----------

	<p>“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่น และให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย</p> <p>“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย”</p>
--	---

<p>2. กฎกระทรวง กำหนดชนิดของสุราและอัตราภาษีสุรา พ.ศ. 2556 กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง</p>	<p>2. ใช้ กฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 [ใช้บังคับ 16 ก.ย. 2560 เป็นต้นไป]</p>
--	--

<p>- ข้อ 2 ให้เรียกเก็บภาษีสุราสำหรับสุราที่ทำในราชอาณาจักร และสุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ในอัตราทั้งตามมูลค่า และตามปริมาณ ดังนี้</p>	<p>- ข้อ 2 ให้เพิ่มความตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็น ตอนที่ 13 สินค้าสุรา และตอนที่ 14 สินค้ายาสูบ ในบัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตรา ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560</p>
--	--

รายการ	อัตราภาษี		
	ตามมูลค่าร้อยละ	ตามปริมาณ	
		หน่วย	หน
1. สุราแช่			
1.1 ชนิดเบียร์ (1) ไม่เกิน 7 ดีกรี	48	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร	
(2) เกินกว่า 7 ดีกรี ขึ้นไป เก็บเพิ่มจากอัตรา ตาม (1) อีกดีกรีละ	-		
1.2 ชนิดไวน์และสปาร์กลิงไวน์ ที่ทำจากองุ่น			
(1) ไม่เกิน 15 ดีกรี ที่มีราคาขายส่งช่วงสุดท้าย ไม่เกิน 600 บาท โดยไม่รวม ภาษีมูลค่าเพิ่ม	0	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร	
(2) ไม่เกิน 15 ดีกรี ที่มีราคาขายส่งช่วงสุดท้าย เกินกว่า 600 บาทขึ้นไป โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม	36	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร	
(3) เกินกว่า 15 ดีกรี ขึ้นไป เก็บเพิ่มจากอัตรา ตาม (1) และ (2) อีกดีกรีละ	-	ลิตร	
1.3 ชนิดอื่น ๆ นอกจาก 1.1 และ 1.2			
(1) ไม่เกิน 15 ดีกรี	5	ลิตรแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร	
(2) เกินกว่า 15 ดีกรี ขึ้นไป เก็บเพิ่มจากอัตรา ตาม (1) อีกดีกรีละ	-	ลิตร	

บัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเภทที่	รายการ	ตามมูลค่า ร้อยละ	อัตราภาษี							
			ตามปริมาณ หน่วย	ท						
๑๓.๐๑	ตอนที่ ๑๓ สินค้าสุรา	๒๒	ต่อปริมาณหนึ่งลิตร แห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์	๒						
					๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตร แห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์	๐			
								๑๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตร แห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์	๑๐
๑๓.๐๒	(๒) สุรากลั่น (ก) ชนิดสุราขาว	๒	ต่อปริมาณหนึ่งลิตร แห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์	๒						
					๑๐	ต่อปริมาณหนึ่งลิตร แห่งแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์	๑๐			

ภาษีสรรพสามิต				
เดิม		ปัจจุบัน		
2. สุรากลั่น 2.1 ชนิดสุราขาว ที่ปราศจากเครื่องย้อม หรือสิ่งผสมปรุงแต่ง หรือการปรุงแต่งใดๆ (1) ไม่เกิน 40 ดีกรี (2) เกินกว่า 40 ดีกรี ขึ้นไป เกือบเพิ่มจากอัตรา ตาม (1) อีกดีกรีละ 2.2 ชนิดอื่น ๆ นอกจาก 2.1 (1) ไม่เกิน 45 ดีกรี (2) เกินกว่า 45 ดีกรี ขึ้นไป เกือบเพิ่มจากอัตรา ตาม (1) อีกดีกรีละ 2.3 ชนิดสุราสามทับ (1) ที่นำไปใช้ใน อุตสาหกรรมหรือที่นำไปทำ การแปลงสภาพ ทั้งนี้ ตาม วิธีการที่อธิบดีกำหนด (2) ที่นำไปใช้ในการ แพทย์ เกษษกรรมและ วิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ตาม วิธีการที่อธิบดีกำหนด (3) อื่นๆ นอกจาก (1) และ(2)	50	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์	(ข) ชนิดอื่น ๆ นอกจาก ก) ๑) ชนิดสุราสามทับ ก) ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม หรือการแพทย์หรือเภสัชกรรม หรือวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี ประกาศกำหนด ข) ที่นำไปทำการแปลงสภาพ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ค) กรณีอื่น ๆ นอกจาก ก) และ ข) ๒) ชนิดอื่น ๆ นอกจาก ๑)	
	4	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร		๐
	-	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร		๐
	25	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร		๒๐
	-	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร		๒๐
	0	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร		๒๐
0	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร	๒๐		
0	ลิตร แห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลิตร ในจำนวนที่คิดเป็นเงินสูงกว่า ลิตร	๒๐		

28

29

ภาษีเพื่อสุขภาพ	
เดิม	ปัจจุบัน
พ.ร.บ.กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ พ.ศ. 2544/สสส.	เหมือนเดิม
<p>มาตรา 11 ให้กองทุนมีอำนาจจัดเก็บเงินบำรุงกองทุน จากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยสุราและ กฎหมายว่าด้วยยาสูบ ในอัตราร้อยละสองของภาษีที่ เก็บจากสุราและยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยสุราและ กฎหมายว่าด้วยยาสูบ</p> <p>ในการคำนวณเงินบำรุงกองทุนตามอัตรา ที่กำหนดในวรรคหนึ่ง หากมีเศษของหนึ่งสตางค์ให้ปัด ทิ้ง</p>	

²⁸ ที่มา: http://w9.excise.go.th/law/webpage/Excise_law_04_02_016-1.html

²⁹ ที่มา: <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/095/113.PDF>

ระบบใบอนุญาต	
เดิม	ปัจจุบัน
พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493	ถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560
	<p>- มาตรา 3(17) ให้อยกเลิก (17) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493</p> <p>- มาตรา 153 ผู้ใดประสงค์จะผลิตสุราหรือมีเครื่องกลั่นสำหรับผลิตสุราไว้ในครอบครอง ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด</p> <p style="padding-left: 40px;">การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p style="padding-left: 40px;">ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา นี้ให้มีอายุสามปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต</p> <p>- มาตรา 154 ผู้ใดประสงค์จะนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี</p> <p style="padding-left: 40px;">การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p style="padding-left: 40px;">การนำสุราเข้ามาตามวรรคหนึ่งเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมีใช้เพื่อการค้า อธิบดีมีอำนาจผ่อนผันให้นำเข้ามาได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต ทั้งนี้ ตามจำนวนและทางด้านศุลกากรที่อธิบดีประกาศกำหนด</p> <p style="padding-left: 40px;">บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ผู้ทำการตามหน้าที่ผู้ขนส่งโดยสุจริต หรือกรณีการนำเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทั้งนี้ ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำกับดูแลสินค้าตามมาตรา นี้ได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>- มาตรา 155 ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต</p>

	<p>การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรานี้ให้มีอายุหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต</p> <p>บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายสุรา ในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การขายทั้งหมดในคราวเดียวภายใต้ความควบคุมของเจ้าพนักงานสรรพสามิต ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต</p> <p>(2) การขายในการบังคับคดี</p> <p>(3) การขายโดยคำสั่งของอธิบดีกรมศุลกากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร</p> <p>(4) กรณีอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด</p> <p>- มาตรา 156 ใบอนุญาตขายสุรามี 2 ประเภท คือ</p> <p>(1) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป</p> <p>(2) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร</p>
--	---

อายุผู้ซื้อขั้นต่ำ (MLPA)	
เดิม	ปัจจุบัน
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 29(1) ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p>	

อายุผู้ดื่มขั้นต่ำ (MLDA)	
เดิม	ปัจจุบัน
พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546	เหมือนเดิม
- มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้	

อายุผู้ดื่มขั้นต่ำ (MLDA)	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส</p> <p>- มาตรา 26(10) ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้</p> <p>(10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์</p>	

ห้ามเสิร์ฟให้ผู้ที่มีอาการมินเมา	
เดิม	ปัจจุบัน
พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 29(2) ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(2) บุคคลที่มีอาการมินเมาจนทรงสติไม่ได้</p>	

เวลาห้ามขาย	
เดิม	ปัจจุบัน
1. พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้</p> <p>บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือตัวแทนของผู้ผลิตหรือนำเข้าไปยังผู้ขายซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา</p>	
2. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558	เหมือนเดิม
<p>- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเวลาอื่นนอกจากตั้งแต่เวลา 11.00 นาฬิกา ถึงเวลา 14.00</p>	

<p>นาฬิกา และตั้งแต่เวลา 17.00 นาฬิกา ถึงเวลา 24.00 นาฬิกา ยกเว้นการขายในกรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การขายในอาคารท่าอากาศยานนานาชาติ</p> <p>(2) การขายในสถานบริการซึ่งเป็นไปตามกำหนดเวลาเปิดปิดของสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ</p>	
---	--

วันห้ามขาย	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>1. พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551</p> <p>- มาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใด ๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้</p> <p style="padding-left: 40px;">บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือตัวแทนของผู้ผลิตหรือนำเข้าไปยังผู้ขายซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา</p>	<p>เหมือนเดิม</p>
<p>2. พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550</p>	<p>ถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ.พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2560</p>
	<p>- มาตรา 3(1) ให้ยกเลิก</p> <p style="padding-left: 40px;">(1) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2550</p> <p>- ไม่บัญญัติวันห้ามขายใน พ.ร.บ. นี้แล้ว</p> <p style="padding-left: 40px;">นำไปไว้ใน พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 แทน</p>
	<p>เพิ่ม ใช้ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 แทน</p>
	<p>- มาตรา 147 ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา 18.00 นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงเวลา 18.00 นาฬิกาของวันเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>

	บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่วัน ลงคะแนนตามมาตรา 106 และมาตรา 107 ด้วย
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวันห้าม ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
	- ข้อ 2 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันออก พรรษา ยกเว้นการขายเฉพาะร้านค้าปลอดอากรภายใน อาคารท่าอากาศยานนานาชาติ

สถานที่ห้ามขาย	
เดิม	ปัจจุบัน
1. พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือ บริเวณดังต่อไปนี้</p> <p style="padding-left: 40px;">(1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรม ทางศาสนา</p> <p style="padding-left: 40px;">(2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและ ร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา</p> <p style="padding-left: 40px;">(3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้ เป็นร้านค้าหรือสโมสร</p> <p style="padding-left: 40px;">(4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก</p> <p style="padding-left: 40px;">(5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ</p> <p style="padding-left: 40px;">(6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตาม กฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าใน บริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง</p> <p style="padding-left: 40px;">(7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้ เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป</p> <p style="padding-left: 40px;">(8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ</p>	
2. ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง ห้ามมิให้นำเข้าไปหรือจำหน่ายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทุกประเภทในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2553	เหมือนเดิม

สถานที่ห้ามขาย	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>- ข้อ 1 ห้ามมิให้นำเข้าไปหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในอุทยานแห่งชาติ หากฝ่าฝืนมีความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 18 และต้องได้รับโทษตามมาตรา 25 ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	
	<p>เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะการขายทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2563</p>
	<p>- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ต่อผู้บริโภคโดยตรงหรือเป็นการดำเนินการใด ๆ ในลักษณะการเชิญชวนให้ซื้อ การเสนอขายหรือการขายสินค้าหรือบริการต่อผู้บริโภคโดยตรงด้วยการตลาดหรือบริการการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะของการสื่อสารข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ขายและผู้บริโภคซื้อขายได้โดยไม่ต้องพบกัน</p>
	<p>เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดวิธีการหรือลักษณะห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยวิธีการใช้เครื่องจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณร้านค้าสะดวกซื้อ พ.ศ. 2561</p>
	<p>- ข้อ 1 ในประกาศฉบับนี้ “เครื่องจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า อุปกรณ์ หรือหัวจ่าย หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้ระบบหรือกลไกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถบริโภคได้ทันที “ร้านค้าสะดวกซื้อ” หมายความว่า ร้านค้าปลีกที่ขายสินค้าหรือบริการโดยตรง เพื่อความสะดวกและสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งมีลักษณะของสถานประกอบการขายสุราของผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2</p>

สถานที่ห้ามขาย	
เดิม	ปัจจุบัน
	<p>- ข้อ 2 ห้ามผู้ใดขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ โดยวิธีการใช้เครื่องจ่ายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้</p> <p style="padding-left: 40px;">(1) ร้านค้าสะดวกซื้อ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการโดยบุคคลธรรมดา</p> <p style="padding-left: 40px;">(2) ร้านค้าสะดวกซื้อ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการโดยนิติบุคคล</p> <p style="padding-left: 40px;">(3) ร้านค้าสะดวกซื้อ ซึ่งเป็นการประกอบกิจการโดยได้รับความยินยอมให้ใช้สิทธิในการประกอบกิจการจากผู้ให้สิทธิ</p>
	<p>เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา พ.ศ. 2558</p>
	<p>- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ตามข้อ 6 วรรคหนึ่ง แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ</p>
	<p>เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือบริโภคเครื่องตัดแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2558</p>
	<p>- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องตัดแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังต่อไปนี้ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร</p> <p style="padding-left: 40px;">(1) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการตามมาตรา 27 (3)</p>

สถานที่ห้ามขาย	
เดิม	ปัจจุบัน
	(2) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกเหนือจากสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริเวณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. 2558
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริเวณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในท่าเรือโดยสารสาธารณะ พ.ศ. 2558
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริเวณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณท่าเรือโดยสารสาธารณะหรือบนเรือโดยสารสาธารณะประจำทาง ท่าเรือโดยสารสาธารณะ หมายความว่า สถานที่สำหรับให้บริการแก่เรือโดยสารสาธารณะในการจอดเทียบ บรรทุก หรือขนถ่ายคนหรือสิ่งของ เรือโดยสารสาธารณะประจำทาง หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิดที่ใช้ขนส่งคนโดยสารตามเส้นทางที่หน่วยงานของรัฐกำหนด
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริเวณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางรถไฟ พ.ศ. 2558
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริเวณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานีรถไฟ หรือในขบวนรถที่อยู่บนทางรถไฟตามกฎหมายว่าด้วยจัดวางการรถไฟและทางหลวง
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริเวณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานีขนส่ง พ.ศ. 2558

สถานที่ห้ามขาย	
เดิม	ปัจจุบัน
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บริเวณสถานีขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขาย หรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2556
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ยกเว้น บริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้า หรือสโมสร - ข้อ 3 ประกาศนี้ไม่ใช้บังคับกับองค์การสุรา
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน พ.ศ. 2555
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน - ข้อ 2 การห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามข้อ 1 ไม่ใช้บังคับกับโรงงานผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีดังต่อไปนี้ (1) การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดำเนินการเป็นปกติธุระในทางการค้าของโรงงานผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (2) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นขั้นตอนของการผลิตหรือรักษามาตรฐานการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สถานที่ห้ามดื่ม	
เดิม	ปัจจุบัน
1. พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 31 ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้</p> <p style="padding-left: 40px;">(1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เว้นแต่เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา</p> <p style="padding-left: 40px;">(2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล</p> <p style="padding-left: 40px;">(3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี</p> <p style="padding-left: 40px;">(4) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักส่วนบุคคลหรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี หรือสถานศึกษาที่สอนการผสมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ</p> <p style="padding-left: 40px;">(5) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง</p> <p style="padding-left: 40px;">(6) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป</p> <p style="padding-left: 40px;">(7) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ</p>	
2. ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง ห้ามมิให้นำเข้าไปหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2553	เหมือนเดิม
- ข้อ 1 ห้ามมิให้นำเข้าไปหรือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทในอุทยานแห่งชาติ หากฝ่าฝืนมี	

<p>ความผิดตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 มาตรา 18 และต้องได้รับโทษตามมาตรา 25 ระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	
	<p>เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแล และใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2558</p>
	<p>- ข้อ 2 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังต่อไปนี้ ยกเว้น บริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี</p> <p>(1) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการตามมาตรา 31 (3)</p> <p>(2) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกเหนือจากสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555</p>
	<p>เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในท่าเรือโดยสารสาธารณะ พ.ศ. 2558</p>
	<p>- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณท่าเรือโดยสารสาธารณะหรือบนเรือโดยสารสาธารณะประจำทาง</p> <p>ท่าเรือโดยสารสาธารณะ หมายความว่า สถานที่สำหรับให้บริการแก่เรือโดยสารสาธารณะในการจอดเทียบ บรรทุก หรือขนถ่ายคนหรือสิ่งของ</p> <p>เรือโดยสารสาธารณะประจำทาง หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิดที่ใช้ขนส่งคนโดยสารตามเส้นทางที่หน่วยงานของรัฐกำหนด</p>
	<p>เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางรถไฟ พ.ศ. 2558</p>

	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานีรถไฟ หรือในขบวนรถที่อยู่บนทางรถไฟตามกฎหมายว่าด้วยจัดวางการรถไฟและทางหลวง
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานีขนส่ง พ.ศ. 2558
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บริเวณสถานีขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขาย หรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2556
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555
	- ข้อ 2 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนส่วนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี - ข้อ 3 ประกาศนี้ไม่ใช้บังคับกับองค์การสุรา
	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ. 2555
	- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขับขี่หรือในขณะที่โดยสารอยู่ในรถ หรือ บนรถ คำว่า “ทาง” และ “รถ” ตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า “ทาง” และ “รถ” ตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก

	เพิ่ม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน พ.ศ. 2555
	<p>- ข้อ 1 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ประกอบกิจการโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน</p> <p>- ข้อ 2 การห้ามขายหรือห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามข้อ 1 ไม่ใช่บังคับกับโรงงานผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(1) การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดำเนินการเป็นปกติธุระในทางการค้าของโรงงานผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์</p> <p>(2) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นขั้นตอนของการผลิตหรือรักษามาตรฐานการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์</p>

ระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด (BAC)	
เดิม	ปัจจุบัน
1. พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522	เหมือนเดิม
- มาตรา 142 วรรค 5 การทดสอบตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง	
2. กฎกระทรวง ฉบับที่ 21 (พ.ศ. 2560) ออกตามความในพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522	เหมือนเดิม
<p>- ข้อ 3(1) กรณีตรวจวัดจากเลือด เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ เว้นแต่ผู้ขับขี่ในกรณี ดังต่อไปนี้ มีปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือด เกิน 20 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์</p> <p>(ก) ผู้ขับขี่ซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(ข) ผู้ขับขี่ซึ่งได้รับใบอนุญาตขับรถชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์</p> <p>(ค) ผู้ขับขี่ซึ่งมีใบอนุญาตขับขี่สำหรับรถประเภทอื่นที่ใช้แทนกันไม่ได้</p> <p>(ง) ผู้ขับขี่ซึ่งไม่มีใบอนุญาตขับขี่ หรืออยู่ระหว่างถูกพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่</p>	

4. การลงโทษ	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>กรมการขนส่งทางบก และ สตช. พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522</p>	เหมือนเดิม
- ลักษณะ 19 บทกำหนดโทษ มาตรา 147-163	

ห้ามโฆษณาตัวผลิตภัณฑ์เครื่องตีมแอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิง	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551</p>	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม</p> <p>การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร</p>	

โทรทัศน์ วิทย์	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551</p>	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม</p> <p>การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะ</p>	

<p>การให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดย ไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพ สัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของ บริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้ บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร</p>	
	<p>เพิ่ม กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการ แสดงภาพสัญลักษณ์เพื่อประกอบการโฆษณา หรือ ประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553</p>
	<p>- ข้อ 4(1) การแสดงภาพสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือภาพสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามข้อ 2 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์สำหรับสื่อแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) กรณีใช้สื่อทางกิจการโทรทัศน์ การฉายภาพ ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ การแสดงภาพโดยผ่านเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่ออื่นใดในทำนองเดียวกัน ภาพสัญลักษณ์ต้องมีขนาดไม่เกินร้อยละห้าของพื้นที่โฆษณาทั้งหมดและใช้เวลาแสดงภาพสัญลักษณ์ไม่เกินร้อยละห้าของเวลาโฆษณาทั้งหมดแต่ต้องไม่เกินสองวินาที โดยให้โฆษณาได้ตั้งแตเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 05.00 นาฬิกา และให้แสดงภาพสัญลักษณ์ดังกล่าวเฉพาะในตอนท้ายของการโฆษณาเท่านั้น</p>

ป้ายโฆษณา	
จากตาราง	ปัจจุบัน
<p>พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551</p>	<p>เหมือนเดิม</p>
<p>- มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม</p> <p>การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดย</p>	

ป้ายโฆษณา	
จากตาราง	ปัจจุบัน
<p>ไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพ สัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของ บริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้ บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร</p>	

โรงภาพยนตร์	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551</p> <p>- มาตรา 32 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อัน เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรง หรือโดยอ้อม</p> <p>การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดย ผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะ การให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดย ไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพ สัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของ บริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง</p> <p>บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้ บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร</p>	<p>เหมือนเดิม</p>

ฉลากคำเตือน	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551</p> <p>- มาตรา 26 ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปฏิบัติดังต่อไปนี้</p>	<p>เหมือนเดิม</p>

ฉลากคำเตือน	
เดิม	ปัจจุบัน
<p>(1) จัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตีแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>(2) การอื่นตามที่คณะกรรมการควบคุมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>	
	<p>เพิ่ม ประกาศคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับฉลากของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558</p>
	<p>- ข้อ 2 ฉลากและบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องไม่ใช่ข้อความที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสภาพ คุณภาพ หรือลักษณะของสินค้าหรือบริการ ตลอดจนการส่งมอบ การจัดหา หรือการใช้สินค้าหรือบริการ</p> <p>ข้อความดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือเป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม</p> <p>(ก) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกินความจริง</p> <p>(ข) ข้อความที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะกระทำโดยใช้หรืออ้างอิงรายงานทางวิชาการ สถิติ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความจริงหรือเกินความจริงหรือไม่ก็ตาม</p> <p>(ค) ข้อความที่เป็นการสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือศีลธรรม หรือนำไปสู่ความเสื่อมเสียในวัฒนธรรมของชาติ</p>

ฉลากคำเตือน	
เดิม	ปัจจุบัน
	<p>(ง) ข้อความที่จะทำให้เกิดความแตกแยกหรือเสื่อมเสียความสามัคคีในหมู่ประชาชน</p> <p>(๒) ข้อความที่เชิญชวนให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทางตรงหรือทางอ้อม</p> <p>- ข้อ 3 การกระทำที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นลักษณะตามข้อ 2 (2)</p> <p>(1) ข้อความที่ทำให้เกิดทัศนคติว่า จะทำให้ประสบความสำเร็จในทางสังคมหรือทางเพศหรือทำให้สมรรถภาพทางร่างกายดีขึ้น</p> <p>(2) ข้อความหรือภาพที่มีนักกีฬา</p> <p>(3) ข้อความหรือภาพที่มีดาราดารา ศิลปิน นักร้อง หรือนักแสดง</p> <p>(4) ข้อความที่ใช้ภาพการ์ตูน วันแต่เป็นภาพเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้โดยถูกต้องแล้วก่อนประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ</p> <p>(5) ข้อความที่ชักจูงหรือโน้มน้าวให้ซื้อหรือบริโภคเพื่อนำรายได้ไปบริจาคเป็นสาธารณกุศล</p> <p>(6) ข้อความที่ชักจูงหรือโน้มน้าวให้เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านดนตรี กีฬา การประกวดหรือนันทนาการอื่น ๆ</p> <p>- ข้อ 4 ประกาศฉบับนี้มีให้ใช้บังคับแก่สุราสามทับ รวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้าเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือผลิตหรือนำเข้าเพื่อเป็นตัวอย่างในการทดสอบ วิเคราะห์ หรือวิจัย โดยมีรายละเอียดในการผลิตหรือนำเข้าเพื่อการดังกล่าวอย่างชัดเจน และมีได้กระทำเพื่อประโยชน์ในทางการค้าในราชอาณาจักร</p>

การบำบัดรักษา การคัดกรองและคำแนะนำแต่เนิ่น	
เดิม	ปัจจุบัน

พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องตัดแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551	เหมือนเดิม
<p>- มาตรา 33 ผู้ตัดเครื่องตัดแอลกอฮอล์หรือญาติ คณะบุคคล หรือองค์กรทั้งภาครัฐหรือเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ตัดเครื่องตัดแอลกอฮอล์ อาจขอรับการสนับสนุนเพื่อการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพจากสำนักงานได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมกำหนด</p>	

ภาคผนวก ข. ผลกระทบเมื่อไทยเข้าร่วม CPTPP ต่อการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในประเทศไทยและข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

ผลกระทบหลัก และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
ผลกระทบหลัก : ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข (11 ประเด็นย่อย)	ประเด็นศึกษา (7) เครื่องตีม แอลกอฮอล์	บทที่ 8 อุปสรรคทางเทคนิค ต่อการค้า	CPTPP ไม่ได้ห้ามไทยบังคับใช้มาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐานสากล โดยไทยสามารถใช้มาตรฐานแตกต่างจากประเทศอื่นได้ หากเป็นไปได้เพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้บริโภค โดย CPTPP กำหนดให้ประเทศภาคีอื่นสามารถให้คำปรึกษา ให้ความเห็น หรือข้อสังเกตเท่านั้น มิเช่นนั้นจะขัดกับหลักอำนาจอธิปไตย	-	ไทยสามารถตั้งข้อสงวนระบุสาขาที่ไม่ต้องการให้เปิดเสรี (Negative list) หรือมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยระบุไว้ใน Annex แต่คู่กรณีจะตกลงหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับการเจรจา
		Annex 8-A (ไวน์และสุรา) ฉลากเครื่องตีมแอลกอฮอล์	ไวน์และสุรากลั่น พบว่าข้อกำหนดของไทยในเรื่องการทำเครื่องหมาย และฉลากของ ไทยมีความเข้มงวด มากกว่าที่ CPTPP กำหนด (โดยเฉพาะประเด็นการทำไม่เต็ม)	- พ.ร.บ. ควบคุม เครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 26 และ มาตรา 32	- ไทยมีสิทธิเจรจาขอยกเว้นการปฏิบัติตาม ข้อ 17 ของ Annex 8-A ที่ระบุไม่ให้ประเทศสมาชิกหันมาเข้าสินค้าไวน์ เพียงเพราะเหตุผลที่ฉลากของสินค้าไวน์มีคำอธิบาย คุณลักษณะเฉพาะหรือวิธีการผลิตไวน์ได้

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
			ข้อความเชิญชวนไม่ให้บริโภครถหรือ อวดอ้างสรรพคุณบนฉลาก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์)	<ul style="list-style-type: none"> - กฎกระทรวง กำหนด หลักเกณฑ์และเงื่อนไข การแสดงภาพสัญลักษณ์ เพื่อประกอบการโฆษณา หรือประชาสัมพันธ์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2553 มาตรา 4(1) - ประกาศคณะกรรมการ ควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไข เกี่ยวกับฉลาก ของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2558 ที่กำหนด ข้อจำกัดทางการค้ามากเกินความจำเป็น คลุมเครือ ไม่ชัดเจนในหลักการ ยกต่อการ ปฏิบัติตาม** เพิ่มเติมด้วย 	<p>แต่ไทยจะได้รับยกเว้นหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ การพิจารณาของสมาชิก CPTPP³⁰</p> <p>- ไทยสามารถตั้งข้อสงวนระบุสาขาที่ไม่ ต้องการให้เปิดเสรี (Negative list) ได้ โดย ระบุไว้ใน Annex แต่คู่กรณีจะตกลงหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับเจรจา</p> <p>- ไทยจำเป็นต้องอธิบายเพิ่มเติมว่าทำไม ** ประกาศสำนักงานคณะกรรมการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับฉลากของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2558 ที่กำหนด ข้อจำกัดทางการค้ามากเกินความจำเป็น คลุมเครือ ไม่ชัดเจนในหลักการ ยกต่อการ ปฏิบัติตาม** เพิ่มเติมด้วย</p>

³⁰ รายงานของคณะกรรมการศึกษาผลกระทบจากการเข้าร่วมความตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP), หน้า 82

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
		บทที่ 9 (การลงทุน)	มีเนื้อหาที่กำหนดให้ภาคีรัฐมีหน้าที่ส่งเสริม CSR ของภาคธุรกิจ ซึ่งอาจกลายเป็นจุดอ่อน ให้กลุ่มธุรกิจสุราษฎร์ใช้กิจกรรม CSR เป็นช่องทางส่งเสริมการขายในกลุ่มเด็กเยาวชน และ ประชาชนทั่วไปได้อย่างเปิดกว้าง	-	ไทยสามารถตั้งข้อสงวนระบุสาขาที่ไม่ต้องการให้เปิดเสรี (Negative list) ได้ โดยระบุไว้ใน Annex แต่คู่กรณีจะตกลงหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับเจรจา
	(8) การคุ้มครอง การลงทุน และ กลไกรงข้อ พิพาทระหว่าง รัฐกับเอกชน	บทที่ 9 และ Annex	- CPTPP กำหนดให้มีการเปิดเสรีการลงทุน และการคุ้มครองการลงทุนต่าง ๆ ของนักลงทุนซึ่งมีขอบเขตกว้างและแตกต่างจากความตกลงด้านการลงทุนอื่น ๆ (เปิดการค้าเสรีสำหรับสินค้าสุราษฎร์และความตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่จะเป็นอุปสรรคใหม่สำหรับการควบคุมเครื่องตีแมลงออสต์)	-	- CPTPP มีขอบเขตกว้างขวางครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับการค้า ทั้งหมดรวมถึงประเด็นที่มีความคาบเกี่ยวกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุน เสริมสร้างการค้า ในระดับภูมิภาค ส่งเสริมให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีส่วนร่วมในการค้าระหว่างประเทศ และส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และยกระดับมาตรฐานการครองชีพ แต่อย่างไรก็ดี ประเทศสมาชิก CPTPP มีความเข้าใจ

ผลกระทบหลัก และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
			- CPTPP ได้กำหนดกลไกการระงับข้อพิพาทรูปแบบ ISDS ³¹ (กรณีนักลงทุนต้องการฟ้องรัฐ)		ร่วมกันเกี่ยวกับความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาที่เห็น ประเด็นอ่อนไหว และประเด็นท้าทายของประเทศสมาชิก CPTPP ที่เป็นประเทศกำลังพัฒนา โดยการเสริมสร้างขีดความสามารถทางการค้า การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค และการปรับ ระยะเวลาการบังคับใช้ข้อผูกพันตามเหมาะสม ดังนั้นถ้าไทยยังไม่พร้อมในการเปิดเสรีการลงทุนสำหรับสินค้าสุรา และความตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้อง

31. การระงับข้อพิพาทภายใต้ CPTPP มี 2 กลไกคือ การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับรัฐ (State-State Dispute Settlement) และกลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (Investor-States Dispute Settlement – ISDS) ซึ่งมีวัตถุประสงค์และขอบเขตที่แตกต่างกัน ISDS เป็นการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชน เป็นกลไกภายใต้ความตกลงเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (Bilateral Investment Treaties – BITs) หรือความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreements – FTAs) กับรัฐบาลของประเทศที่ตนเข้าไปลงทุน เช่น หากรัฐภาคีละเมิดสิทธิในกรณีตามที่กำหนด ในความตกลงฯ และส่งผลให้การลงทุนของนักลงทุนได้รับความเสียหายอย่างแท้จริง นักลงทุนก็จะมิได้พอใจใช้กลไก ISDS ในการระงับข้อพิพาทภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีดังกล่าวได้ ความตกลง ได้แก่ (1) กระบวนการอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ (International Arbitration) ซึ่งหากคณะอนุญาโตตุลาการชี้ขาดว่ารัฐได้ละเมิดพันธกรณีภายใต้ความตกลง คณะอนุญาโตตุลาการอาจให้รัฐชำระค่าชดเชยให้กับนักลงทุนตามจำนวนที่กำหนด และ (2) กระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolutions)) เช่น การไกล่เกลี่ย (Mediation) เป็นต้น

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
					<p>กับสื่อดิจิทัลที่จะเป็นอุปสรรคใหม่สำหรับ การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วนั้น สามารถเจรจากับรัฐสมาชิกอื่นโดยให้ เหตุผลว่าเป็นประเด็นอ่อนไหวโดยเสนอ ระยะเวลาการบังคับใช้ข้อผูกพันที่เหมาะสม ไปให้ประเทศสมาชิกพิจารณาได้</p> <p>- จัดทำ side letter (กรณี ISDS) เพื่อ ยกเว้นได้ โดยกำหนดไม่ให้นักลงทุนฟ้องรัฐ โดยใช้กลไก ISDS (ซึ่งเป็นการป้องกันการ ฟ้องรัฐบาลไทยภายใต้ความตกลง CPTPP เท่านั้นในทุกพันธกรณี แต่ไม่ตัดสิทธิ์การ ฟ้องร้องของนักลงทุนภายใต้ความตกลง ฉบับอื่น หากเข้าเงื่อนไขภายใต้ความตกลง ฉบับนั้น ๆ)</p> <p>**ข้อสังเกต** ข้อบทเรื่อง ISDS ภายใต้ CPTPP ถือเป็นข้อบทรุ่นใหม่ที่มีการ ปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนและมีความ</p>

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
					<p>สมดุลระหว่างการคุ้มครองการลงทุนกับสิทธิของรัฐในการกำหนดนโยบายสาธารณะมากกว่าที่ผ่านมา โดยมีการเพิ่มขอบท อาทิกำหนดให้รัฐสามารถฟ้องแย้ง (counterclaim) นักลงทุนได้ (มาตรา 9.19 วรรค 2) การให้คณะอนุญาโตตุลาการสามารถตัดสินเกี่ยวกับประเด็นเบื้องต้นที่รัฐมีค่าคัดค้านได้ว่าค่าฟ้องนั้นเป็นค่าฟ้องที่ไม่มีประเด็นสาระทางกฎหมาย (manifestly without legal merits) รวมถึงในกรณีอื่น ๆ (มาตรา 9.23 วรรค 4) หรือการกำหนดให้คณะ อนุญาโตตุลาการไม่สามารถตัดสินให้รัฐภาคีที่เป็นคู่พิพาทจ่ายค่าเสียหายเชิงลงโทษ (punitive damage) ได้ (มาตรา 9.23 วรรค 6) ซึ่งถือได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อรัฐในการสู้คดีเพิ่มขึ้น</p>

ผลกระทบหลัก และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
ผลกระทบที่เกี่ยวข้อง การคว่ำบาตร การคว่ำบาตร การคว่ำบาตร การคว่ำบาตร การคว่ำบาตร การคว่ำบาตร	-	ข้อบ่งชี้เกี่ยวกับการลงทุน	เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์นำเข้าจะถูก ลดภาษี ซึ่งจะช่วยให้เครื่องตีพิมพ์ แอลกอฮอล์มีราคาถูกลง ประชาชน โดยเฉพาะชนชั้นกลางใหม่เข้าถึง ได้มากขึ้น กระตุ้นการตีพิมพ์มาก ขึ้นส่งผลกระทบต่อการเกิดโรคและ อุบัติเหตุที่นำมาซึ่งความพิการและ ถึงชีวิต	- พ.ร.ก. พิกัดอัตรา ศุลกากร (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2559 หมวด 4 ตอนที่ 22 เครื่องตีพิมพ์ นำส่งชาย - พ.ร.บ.ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 มาตรา 3(34) และมาตรา 152 - กฎกระทรวงกำหนด พิกัดอัตราภาษี สรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ข้อ 2 - พ.ร.บ. กองทุน สนับสนุนการสร้างเสริม	- แต่ละประเทศสมาชิกมีแนวทางการลด และยกเลิกอัตราภาษีศุลกากรให้แก่ประเทศ สมาชิกอื่นในรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งใน เรื่องของการกำหนดประเภทการลดภาษี ของรายการ สินค้า (Staging Category) ระยะเวลาการลดภาษีและรายการสินค้าที่ ผูกพันภายใต้ความตกลงนี้ ดังนั้นไทย สามารถนำเสนอแนวทางการลดและยกเลิก อัตราภาษีศุลกากร แสดงอัตราภาษีที่ ความตกลงมีผลบังคับใช้ และเปรียบเทียบ กับอัตราอากรทั่วไป ณ ปีล่าสุด ที่ข้อมูล ดังกล่าวได้รับการเผยแพร่ ³² เพื่อแสดงให้เห็น ถึงความสามารถในการลดและยกเลิก อัตราภาษีศุลกากรของแต่ละประเทศ

³² ข้อมูลอัตราอากรทั่วไป (Most-Favoured-Nation: MFN) ในที่นี้ ได้รับการเผยแพร่โดยธนาคารโลก (World Bank) ในฐานข้อมูล World Integrated Trade Solution (WITS) ซึ่งอัตราอากรทั่วไปได้รับการแปลงให้เทียบเท่า
อัตราภาษีตามมูลค่า (Ad Valorem Equivalent: AVE) สำหรับรายการสินค้าส่วนใหญ่ ด้วยวิธีการของ UNCTAD

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
				สุขภาพ พ.ศ. 2544/ สสส. มาตรา 11	สมาชิกให้แก่ประเทศไทย สมาชิกอื่นได้ เช่น การยกเลิกภาษีที่ที่ความตกลงมีผลบังคับ ใช้การทยอยยกเลิกภาษี และการทยอยลด ภาษี แต่ไม่ยกเลิกภาษี เป็นต้น
			- บริการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ การห้ามขายบางเวลา ซั้ดกับ CPTPP ซึ่งส่งเสริมให้เปิด แข่งขันบริการ จัดจำหน่ายและโลจิสติกส์ การอนุญาตให้โฆษณาข้าม พรมแดน และกา รขายข้าม ประเทศโดยไม่ต้องตั้งบริษัทใน ประเทศไทย	- พ.ร.บ. ควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มาตรา 28 - ประ ก า ศ ล ำ น ัก นายกรัฐมนตรื เรื่ อ ง กำหนดเวลาห้ามขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2558 ข้อ 1	- ควรยกระดับมาตรการในการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในประเทศด้าน อื่น ๆ เช่น ห้ามการโฆษณาเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์โดยสิ้นเชิง การจำกัดความ หนาแน่นของจุดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ³³

³³ นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ และคณะ, รายงานฉบับสมบูรณ์ ผลกระทบของความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิกต่อการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศรส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.), หน้า 85

ผลกระทบหลัก และผลกระทบที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
	-	ข้อบทที่ 25 เรื่องความสอดคล้องของกฎระเบียบ (Regulatory Coherence) เป็นข้อบทใหม่ที่ยังไม่เคยถูกนำมาใช้กับความตกลงการค้าเสรีฉบับอื่นมาก่อน เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถแสวงหาโอกาสภาคีรัฐ	ภาครัฐจะถูกแทรกแซงจากธุรกิจ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากข้อบทที่ 25 เป็ด โอ ก า ส ให้ผู้ประกอบการสามารถ แทรกแซงภาครัฐ โดยมีส่วนร่วมในการแก้ไขนโยบายและกฎหมาย ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงกฎหมายภาษีสรรพสามิตได้อย่างชอบธรรม ซึ่งจะส่งผลเสียต่อสุขภาพคนไทยในอนาคต	-	ประเทศไทยไม่เสียอำนาจอธิปไตยเกี่ยวกับการออกมาตรการ หรือกฎหมายควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ แต่ต้องระวังการกีดกันทางการค้าที่แฝงอยู่ โดยรัฐบาลต้องออกกฎหมายมาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ ให้ชัดเจนในเรื่องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หลังจากเข้าร่วม CPTPP
	-	-	รัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2560 มีช่องโหว่ที่เอื้อให้รัฐบาลมีอำนาจ ทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ ได้ โดยขาดการตรวจสอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ และตัดการมีส่วนร่วมของประชาชน	รัฐธรรมนูญ ฉบับ บั บ พุ ท ศ ก ร ร าช 2560 มาตรา 178	- ม 178 มีหลักการควบคุมตรวจสอบ (control) การทำหนังสือสัญญาของฝ่ายบริหารโดยต้อง ขอความเห็นชอบจากรัฐสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ อันเป็นการสอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ และรัฐธรรมนูญของประเทศอื่น ๆ ในเรื่องความสามารถของรัฐในการทำหนังสือ

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
					<p>สัญญา และตัวบุคคล ผู้กระทำการแทนรัฐ โดยไม่จำกัดวงแสดงเอกสารการมอบอำนาจ เต็มซึ่งเป็นฝ่ายบริหารผู้มีอำนาจ ในการทำ หนังสือสัญญาแล้ว</p> <p>- แต่รัฐธรรมนูญ 60 ไม่ได้บังคับให้รัฐบาล ต้องให้ข้อมูลและรับฟังประชาชนก่อน แต่ เขียนไว้ว่าให้ออกกฎหมายกำหนดวิธีการที่ ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมได้ ซึ่ง กฎหมายดังกล่าวยังไม่แน่ว่าจะทำเสร็จ ภายใต้อะไรเวลาเท่าใด และยังไม่แน่ว่าจะ กำหนดหน้าที่การรับฟังไว้อย่างไรบ้าง และ ไม่แน่ว่าจะให้รัฐบาลต้องรับฟัง "ก่อน" เริ่ม ดำเนินการ หรือรับฟังในขั้นตอนใด ปัจจุบัน มีร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการทำหน้าที่หนังสือสัญญา การเข้ามามีส่วนร่วมของ ประชาชนและการ เคารพเยี่ยงยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบ ของการทำหนังสือสัญญา พ.ศ. อยู่ใน</p>

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
					<p>มาตรา 18-20 มีรายละเอียด คือ 1. เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือสัญญาให้ประชาชนทราบ ซึ่งอย่างน้อยต้อง ประกอบด้วยความเป็นมา วัตถุประสงค์ของการทำหนังสือสัญญา หัวข้อและสาระสำคัญของหนังสือสัญญา และผลประโยชน์และผลกระทบ (หากมี) ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำหนังสือสัญญา รวมถึงแนวทางการรองรับผลกระทบ 2. ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยอย่างน้อยต้องรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานนั้น หรือจะใช้วิธีอื่นใด ด้วยก็ได้และมีระยะเวลารับฟังความคิดเห็นไม่น้อยกว่า 15 วัน 3. ทำรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและเสนอรายงานนั้นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อ</p>

ผลกระทบหลัก และผลกระทบ ที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นศึกษา ย่อยใน CPTPP	ความตกลงที่เกี่ยวข้องใน CPTPP	เนื้อหาความตกลงใน CPTPP	กฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องของไทย	ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ
					ประกอบการพิจารณา และให้คณะรัฐมนตรี เสนอรายงานนั้นต่อรัฐสภาด้วย

ภาคผนวก ง. การสำรวจพฤติกรรมกาสูบหรี่และการดื่มสุราของประชากร

(The Smoking and Drinking Behavior Survey: SDBS)

คณะผู้วิจัยใช้ข้อมูล SDBS ในการวิเคราะห์ความสำเร็จของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ข้อมูล SDBS มีการสำรวจทุก 3 – 4 ปี คือ ในปี 2544, 2547, 2550, 2554, 2557, และ 2560 โดยคำถามในแต่ละปีมีการปรับเปลี่ยน ทำให้ไม่สามารถเปรียบเทียบทุกข้อคำถามระหว่างปีได้ แต่สามารถวิเคราะห์ให้เห็นภาพโดยคร่าวได้

สัดส่วนผู้ดื่มสุราในปี 2544, 2550, 2554, 2557, และ 2560 มีความใกล้เคียงกัน ในช่วงประมาณ 25 – 31% โดยมีการเพิ่มขึ้น ลดลงบ้างบางปีตามตารางที่ ง.1 และส่วนมากมีการดื่ม 1 – 3 ครั้ง ทุกเดือน

ตารางที่ ง.1 สัดส่วนของผู้ดื่มสุรา

การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2560		2557		2554		2550		2544	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1 = ไม่เคยดื่มเลยในชีวิตนี้	25,458	58.65	11,323	54.47	99,922	65.14	126,439	68.6	123,761	64.27
2 = เคยดื่ม แต่ไม่ดื่มใน 12 เดือนที่แล้ว	6,523	15.03	2,980	14.34	13,558	8.84	11,990	6.5	9,323	4.84
ดื่มในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา		26.32		31.18		26.04		24.91		30.89
3 = ดื่มทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)	1,496	3.45	769	3.7	4,863	3.17	6,498	3.53	5,070	2.63
4 = ดื่มเกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)	671	1.55	341	1.64	2,633	1.72				
5 = ดื่มวันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	1,182	2.72	629	3.03	3,472	2.26	4,552	2.47	5,661	2.94
6 = ดื่มทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)	2,055	4.73	1,094	5.26	6,488	4.23	8,894	4.83	10,422	5.41
7 = ดื่มทุกเดือน (1-3 วัน/เดือน)	2,242	5.17	1,385	6.66	8,757	5.71	11,680	6.34	8,129	4.22
8 = ดื่มนาน ๆ ครั้ง (8-11 วัน/ปี)	1,434	3.3	699	3.36	8,343	5.44	6,104	3.31	29,978	15.57
9 = ดื่มนาน ๆ ครั้ง (4-7 วัน/ปี)	920	2.12	608	2.92	2,724	1.78	5,727	3.11		
10 = ดื่มนาน ๆ ครั้ง (1-3 วัน/ปี)	1,425	3.28	959	4.61	2,647	1.73	2,436	1.32		
อื่นๆ									228	0.12
รวม	43,406	100	20,787	100	153,407	100	184,320	100	192,572	100

หมายเหตุ ไม่มีข้อมูลการดื่มในปี 2547

เมื่อถามถึงความรู้ด้านกฎหมายควบคุมแอลกอฮอล์ คนส่วนใหญ่ทราบอายุขั้นต่ำของการดื่มและมีการห้ามขายสุราในวันสำคัญทางศาสนา คนทราบว่ามีการห้ามการโฆษณาบางเวลาและเวลาห้ามขายเพิ่มขึ้นในปี 2554 เมื่อเทียบกับปี 2550 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ ง.2 ความรู้ด้านกฎหมายควบคุมแอลกอฮอล์ (สำรวจในปี 2550 และ 2554)

หน่วย: ร้อยละ

ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2554			2550		
	รู้	ไม่รู้	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ	รู้	ไม่รู้	ไม่แน่ใจ/ ไม่ทราบ
ห้ามจำหน่ายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี	85.06	9.6	5.34	93.25	5.56	1.19
ห้ามขายให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้	62.76	24.24	13			
ห้ามเร่ขาย/ลดราคา/แจก/แถมให้/แลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่น	59.07	27.03	13.9			
ให้โฆษณาได้เพียงเวลา 22.00 - 05.00 น.	68.19	20.84	10.98	57.16	33.7	
อนุญาตให้ขายช่วง 11.00-14.00 น. และ 17.00-24.00 น.	67.97	20.79	11.25	51.93	37.94	
ห้ามขายในวันสำคัญทางศาสนา	86.21	8.09	5.69			
ผู้ฝ่าฝืนซบถขณะเมาสุรา มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับ 5,000 - 20,000 บาท				67.96	24.96	7.08
ผู้กระทำผิดกฎหมายจราจรที่เมาสุราต้องไปทำงาน สาธารณะ งานบริการสังคม				64.36	28.43	

จากตารางที่ ง.3 พบว่ายังมีการละเมิดมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะการโฆษณา การดื่มแล้วขับ การซื้อในเวลาห้ามขาย และการดื่มสุราผิดกฎหมาย แต่มีการละเมิดการซื้อและดื่มตามสถานที่ห้ามต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ อาจมีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่กล้ารายงานการละเมิดกฎหมายได้อย่างเต็มที่ จึงมีความเป็นไปได้ที่ผลจากการสำรวจจะต่ำกว่าความเป็นจริง

ตารางที่ ง.3 การละเมิดกฎหมาย (สำรวจในปี 2557 และ 2560)

หน่วย: ร้อยละ

มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2560			2557		
	เคย	ไม่เคย	จำไม่ได้	เคย	ไม่เคย	จำไม่ได้
ถูกขอตรวจหลักฐานอายุ	4.37	94.64	0.98			
ซื้อในวันห้ามซื้อ	7.83	88.86	3.31			
ซื้อนอกช่วงเวลาที่ยกกฎหมายกำหนด	16.6	78.44	4.95			
พบเห็นหรือได้ยินการโฆษณา	32.26	63.79	3.95			

ดื่มสุราเถื่อน/เหล้าต้ม/เหล้าชุมชนที่ไม่เสียภาษี*	12.32	85.61	2.07	14.27	85.73	
ดื่มสุรานอกหรือเหล้าต่างประเทศที่ลักลอบนำเข้าหรือไม่เสียภาษี*	3.99	93.45	2.56	10.6	89.4	
ดื่มสุราก่อนหรือระหว่างขับรถ**	34.03	39.83	26.14	21.21	78.79	
เคยถูกเจ้าพนักงานจราจรตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์	6.33	92.77	0.9			
ได้รับบาดเจ็บ/อุบัติเหตุจากการขับรถ เกิดจากตัวเองดื่มแล้วขับ				8.56	91.44	
คนที่มีปัญหาการดื่ม ควรเข้ารับการบำบัดรักษาที่ไหน***				26.81	62.56	10.62
สถานที่ห้ามซื้อ						
วัด	1.02	98.62	0.36	2.71	96.85	0.43
สถานศึกษา	0.21	99.57	0.22	0.82	99.12	0.06
สถานพยาบาล	0.13	99.68	0.18	0.19	99.72	0.09
สถานที่ราชการ	0.2	99.64	0.16	0.59	99.15	0.26
หอพัก	0.51	99.22	0.27	1.13	98.6	0.28
ปั้มน้ำมัน	1.22	98.42	0.36	4.52	95.14	0.34
สวนสาธารณะ	0.46	99.17	0.37	0.93	98.75	0.32
กิจการโรงงาน	0.52	99.2	0.28	1.4	98.33	0.26
สถานที่ห้ามดื่ม						
วัด	2.91	96.58	0.52	6.72	92.8	0.48
สถานศึกษา	1.06	98.61	0.33	1.62	98.1	0.28
สถานพยาบาล	0.21	99.52	0.27	0.19	99.66	0.15
สถานที่ราชการ	0.91	98.7	0.39	1.91	97.52	0.57
หอพัก	0.65	99.06	0.29	1.88	97.81	0.31
ปั้มน้ำมัน	0.86	98.65	0.49	3.16	96.44	0.4
สวนสาธารณะ	0.78	98.75	0.47	2.31	97.21	0.48
กิจการโรงงาน	0.64	99	0.36	1.6	98.07	0.32
บนทาง (ถนน ฟ้าผ่า)	4.28	94.73	0.99	9.15	89.93	0.93

หมายเหตุ *ดื่ม/ไม่ดื่ม/ไม่ทราบว่าเป็นสุราเถื่อนหรือลักลอบ, **เคย/ไม่เคย/ไม่ชัด, ***ทราบ/ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ

ตารางที่ ง.4 – 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้คนคิดว่าการจัดกิจกรรมจะส่งผลให้เกิดการดื่มมากที่สุด ทั้งการขายสุราตามสถานที่ต่างๆ ส่งผลให้เกิดอันตรายหรือสร้างความรำคาญได้ สำหรับภาพค่าเตือนและตราสินค้านั้น มีผลต่อการดื่มปานกลาง

ตารางที่ ง.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและผลต่อการดื่มในปี 2554

หน่วย: ร้อยละ

ความเห็นเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้	2554			
	มีผล มาก	มีผลปาน กลาง	มีผล น้อย	ไม่มี ผล
การเห็นภาพค่าเตือนมีผลต่อการดื่ม	25.97	28.71	19.6	25.72
การได้เห็นตรา/ยี่ห้อของสุรา/สินค้า มีผลในการเลือกดื่ม	26.46	33.25	18.01	22.28
การได้เห็นตรา/ยี่ห้อของสุรา/สินค้า มีผลจงใจให้เลือกดื่ม	26.78	32.79	18.73	21.7
การได้รับแจก/แลกเปลี่ยน/แจกเป็นคูปองให้เปลี่ยนเป็นตัวอย่าง มีผลจงใจให้เข้าร่วมกิจกรรม	30.51	30.82	17.61	21.07
การเข้าร่วมกิจกรรมเครื่องดื่มฯ มีผลจงใจให้ดื่ม	30.16	30.99	17.11	21.74

ตารางที่ ง.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรการและผลต่อการดื่มในปี 2557

ความเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้ (1-10: ไม่เห็นด้วย - เห็นด้วย)	2557	
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ภาพค่าเตือนมีผลให้ดื่มลดลง	6.80	2.54
การขายสุรารอบมหลายทำให้เด็กและเยาวชนดื่มเพิ่มขึ้น	7.58	2.22
การขายริมถนนหรือทางสาธารณะทำให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนได้มากขึ้น	7.75	2.04
การขายในสนามกีฬาทำให้เกิดความรำคาญและอันตรายต่อผู้อื่น	7.70	1.99

ภาคผนวก จ. ชื่อและรายละเอียดผู้รับผิดชอบโครงการและคณะ

หัวหน้าโครงการ/สังกัด/สถานที่ติดต่อ:

ชื่อ – สกุล ผศ.ดร.เฉลิมพงษ์ คงเจริญ

เบอร์มือถือ 088-0080652 อีเมล chaleampong@econ.tu.ac.th

ที่อยู่ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กทม. 10200

ชื่อผู้ร่วมโครงการ/สังกัด/สถานที่ติดต่อ:

1) ชื่อ – สกุล ดร.สุกัญญา จงวิไลเกษม

ที่อยู่ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 15 กาญจนวณิชย์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

2) อ.อิ้ว ไอยรากาญจนกุล

ที่อยู่ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 15 กาญจนวณิชย์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

ที่ปรึกษาด้านนิติศาสตร์

อ.ดร.อริชมน พิเชฐวรกุล

ที่อยู่ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 15 กาญจนวณิชย์ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

ภาคผนวก ฉ. ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินงานมา และผลที่ได้รับตลอดโครงการ

1 ตัวชี้วัด (Indicators)

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด
1.เพื่อรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของ CPTTP ต่อนโยบายควบคุมและอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
2.ประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP ต่อปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุนผลกระทบทางสังคม	รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

2 ผลลัพธ์ (outcome/impact)

ลำดับ	ผลลัพธ์ระยะสั้น	ผลลัพธ์ระยะกลาง	ผลลัพธ์ระยะยาว
1.	องค์ความรู้และข้อควรพิจารณาในระหว่างการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี และก่อนตัดสินใจเข้าร่วมตามข้อตกลงในประเด็นสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		
2.		ผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถออกแบบนโยบายเพื่อลดผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นกับสังคมอันเกิดจากการเข้าร่วม CPTTP และสามารถนำข้อมูลต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการศึกษานี้ไปเปรียบเทียบกับต้นทุนของนโยบายเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว เพื่อคำนวณความคุ้มค่าของนโยบาย	

3 ผลที่ได้รับ

เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานในระยะ 6 เดือน คณะผู้วิจัยมีความรับผิดชอบส่งผลงาน ดังแสดงในตาราง

วัตถุประสงค์	ผลผลิตเมื่อสิ้นสุดโครงการ	ผลลัพธ์ระยะสั้น/กลาง/ยาว ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
1.เพื่อรวบรวมประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของ CPTTP ต่อนโยบายควบคุมและอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ทราบข้อค้นพบจากงานการศึกษาในต่างประเทศ และผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP ต่อนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	องค์ความรู้และข้อควรพิจารณาในระหว่างการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี และก่อนตัดสินใจเข้าร่วมตามข้อตกลง ในประเด็นสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

<p>2. ประเมินผลกระทบของการเข้าร่วม CPTTP ต่อปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุนผลกระทบทางสังคม</p>	<p>ทราบผลกระทบของนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการเข้าร่วม CPTTP ต่อปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการเปลี่ยนแปลงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์</p>	<p>ผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถออกแบบนโยบายเพื่อลดผลกระทบทางลบที่อาจเกิดขึ้นกับสังคมอันเกิดจากการเข้าร่วม CPTTP และสามารถนำข้อมูลต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการศึกษานี้ไปเปรียบเทียบกับต้นทุนของนโยบายเพื่อลดผลกระทบดังกล่าว เพื่อคำนวณความคุ้มค่าของนโยบาย</p>
--	--	--